

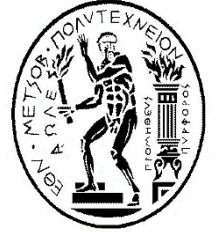

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Διεπιστημονικό – Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οργάνωση & Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων

Ειδίκευση “Logistics”

«ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ»

Διπλωματική εργασία

του

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Μ. ΜΑΡΓΑΤΙΝΗ

Επιβλέπων: **ΜΑΡΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

Αν. Καθηγητή Τμήματος Οικ. Επιστημών, Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Πειραιάς, Σεπτέμβριος 2013

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Διεπιστημονικό – Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οργάνωση & Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων

Ειδίκευση “Logistics”

«ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ»

Διπλωματική εργασία

του

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Μ. ΜΑΡΓΑΤΙΝΗ

Επιβλέπων: **ΜΑΡΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

Αν. Καθηγητή Τμήματος Οικ. Επιστημών, Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή την .../9/2013

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

.....
Δ.Μάρδας
Αν. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Πειραιάς, Σεπτέμβριος 2013

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Διεπιστημονικό – Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οργάνωση & Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων

Ειδίκευση “Logistics”

Copyright ©-All rights reserved Παναγιώτης Μ. Μαργατίνης.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν στην χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό θα πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

(Υπογραφή)

.....

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Μ. ΜΑΡΓΑΤΙΝΗΣ

Διπλωματούχος του τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Διπλωματούχος του Διεπιστημονικού – Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Οργάνωση & Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων με Ειδίκευση Logistics του Πανεπιστημίου Πειραιώς

©2013 - All rights reserved

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου, σε όλο το διδακτικό προσωπικό του μεταπτυχιακού προγράμματος, για το έργο τους και τις γνώσεις που μου παρείχαν στην διάρκεια της φοίτησης μου. Ιδιαίτερα νιώθω την υποχρέωση να ευχαριστήσω τον εποπτεύοντα της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κ. Δημήτριο Μάρδα, ο οποίος με καθοδήγησε και με συνέδραμε καθ' όλη την διάρκεια την διάρκεια εκπόνησης της. Αποτελεί δε μετά βεβαιότητας μια από τις πιο ξεχωριστές και ενδιαφέρουσες προσωπικότητες που είχα την χαρά και την τιμή να συναναστραφώ κατά την διάρκεια των ακαδημαϊκών μου χρόνων.

Εν συνεχεία, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Αλέξανδρο Κάντζη, επιχειρηματία, τόσο για την σπάνια βιβλιογραφία την οποία μου παρείχε, όσο και για τις άκρως ενδιαφέρουσες συζητήσεις που έλαβαν χώρα κατά τις συναντήσεις μας.

Ξεχωριστές ευχαριστίες, ανήκουν επίσης στον προσωπικό μου φίλο και αριστούχο του μεταπτυχιακού προγράμματος Βασίλειο Τριαντάφυλλο, που ανέλαβε την ευθύνη του ελέγχου της εργασίας, ώστε να εξαλειφθούν τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, για την αμέριστη στήριξη τους σε όλη την διάρκεια της ζωής μου. Ιδιαίτερη μνεία, αξίζουν ο παππούς μου Παναγιώτης Μαργατίνης και η γιαγιά μου Γεωργία χωρίς την συνδρομή των οποίων η απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου θα ήταν ένα μακρινό όνειρο.

Περίληψη

Οι στρατιωτικές δαπάνες αποτελούν μια αναγκαιότητα για κάθε χώρα που θέλει να διατηρήσει την εθνική και εδαφική της ανεξαρτησία. Για τον λόγο αυτό, κάθε χρόνο, δαπανούνται ασύλληπτα ποσά στον αμυντικό κλάδο τα οποία δεν επηρεάζουν μόνο την στρατιωτική ισχύ μιας χώρας αλλά όλους ανεξαιρέτως τους τομείς της οικονομίας της.

Η αγορά των όπλων παρουσιάζει αρκετές ιδιαιτερότητες, τις οποίες τα στελέχη της εφοδιαστικής αλυσίδας θα πρέπει να γνωρίζουν εις βάθος προκειμένου να κατορθώσουν να ανταπεξέλθουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο δύσκολο ρόλο τον οποίον έχουν αναλάβει.

Η σφαιρική αντίληψη του συνόλου των ζητημάτων που άπτονται του στρατιωτικού εφοδιασμού, οδηγεί στην επίτευξη βέλτιστων συμφωνιών ανάμεσα στους συμβαλλόμενους (εν προκειμένω σε μια χώρα και στους προμηθευτές της), που όχι μόνο εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη και απροβλημάτιστη λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων αλλά και συνδράμουν αποφασιστικά στην καλυτέρευση των οικονομικών δεικτών.

Abstract

The existence of a defense budget is a necessity for any country that strives to maintain its national independence and territorial sovereignty. This is the reason that huge amounts of money is being spent annually in the defense sector which does not affect only the military power of a country but also all the sectors of its economy.

The purchase of weapons usually presents several peculiarities which should be extensively examined by all the parties of the supply chain for them to achieve the best possible outcomes relating to their crucial role.

A solid and comprehensive understanding of all the issues pertaining military supplies leads to the fulfillment of excellent agreements between the interested parties (in this case between a country and its suppliers), which not only ensures smooth operation of the Armed Forces, but also contributes decisively to the improvement of various economic indicators.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστίες	i
Περίληψη	ii
Abstract.....	iii
Πίνακας Περιεχομένων	iv
Κατάλογος Εικόνων.....	viii
Κατάλογος Πινάκων.....	ix
Κατάλογος Διαγραμμάτων	x
Κατάλογος Σχημάτων	xi

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1.1. Εισαγωγή	2
1.2. Συμβολή Διπλωματικής Εργασίας	5
1.3. Οργάνωση Τόμου	5

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ, ΚΡΑΤΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1. Η σύνθετη φύση της άμυνας	8
2.2. Το Δημόσιο Αγαθό της άμυνας.....	12
2.3. Η αδυναμία του υπολογισμού της οικονομικής αξίας του δημόσιου αγαθού της άμυνας	13
2.4. Αμυντικές Δαπάνες & Οικονομικές Θεωρίες.....	15
2.5. Αμυντικές Δαπάνες & Οικονομική Μεγέθυνση.....	18
2.6. Το μέρισμα της Ειρήνης.....	21
2.7. Οικονομική & Στρατιωτική Ισχύς.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο : ΟΙ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1. Η αναγκαιότητα της Εθνικής Άμυνας.....	26
3.2. Το ύψος των Αμυντικών Δαπανών.....	27
3.3. Η σχέση των Αμυντικών Δαπανών με την Οικονομική Μεγέθυνση στην Ελλάδα.....	33
3.4. Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινή Πολιτική Ασφάλειας & Άμυνας	38

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ & ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΑ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο : ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

4.1. Οικονομικές, Πολιτικές, Τεχνολογικές & Στρατηγικές Διαστάσεις στις Προμήθειες Αμυντικού Υλικού.....	42
4.2. Η Αγορά στον Τομέα της Άμυνας	45
4.3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη των Αμυντικών Προμηθειών.....	46
4.4. Οι Ιδιαιτερότητες της Προμήθειας Αμυντικών Μέσων από το Εξωτερικό	47
4.5. Συμπαράγωγή Αμυντικών Μέσων & Απόκτηση Άδειας Παραγωγής	48
4.6. Αντισταθμιστικά Ωφελήματα	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο : Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ

5.1. Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών	56
5.2. Διαχρονικές Προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων & Τρέχοντα Εξοπλιστικά Προγράμματα	62
5.3. Η Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία	66
5.4. Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού	67

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ' – ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ & ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° : ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΝΑΤΟ

6.1. Κωδικοποίηση Αμυντικού Υλικού	71
6.2. Το Σύστημα Κωδικοποίησης ΝΑΤΟ	72
6.3. Οφέλη Συστήματος Κωδικοποίησης ΝΑΤΟ	74
6.4. Στοιχεία Συστήματος Κωδικοποίησης	76
6.5. Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Κωδικοποίησης	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7° : Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΩΝ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

7.1. Supply Chain Positioning Strategy	83
7.2. Ανάλυση Κατηγοριών Supply Chain Positioning	85
7.3. Εφοδιαστικοί Στόχοι Βασιζόμενοι στο Supply Chain Positioning.....	87
7.4. Στρατηγικές Εφοδιασμού στο Supply Chain Positioning.....	88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8° : ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

8.1. Νομοθεσία.....	91
8.2. Οι αλλαγές που επήλθαν με τον 3978/11	92
8.3. Επιπτώσεις του 3978/11 στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία.....	96

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε' - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9° : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9.1. Συμπερασματικά Σχόλια	100
----------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οργανόγραμμα Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών	102
Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού.....	103
Κωδικοί Εθνικών Γραφείων Κωδικοποίησης (NCB)	112

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	116
Ελληνική Βιβλιογραφία	117
Ιστοσελίδες	118
Έντυπος Τύπος	118
Νομοθεσίες	119

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Αμυντικές δαπάνες Η.Π.Α. 1940 – σήμερα.....	9
Εικόνα 2: Α.Ε.Π. των 10 ισχυρότερων οικονομιών, 2012	10
Εικόνα 3: Παράδειγμα της ταξινόμησης κατά ομάδα και κλάση. Η ομάδα 59 αντιστοιχεί στα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εξαρτήματα εξοπλισμού ενώ η κλάση 5905 αναφέρεται στους αντιστάτες.	77
Εικόνα 4: Παράδειγμα ονοματολογίας υλικού. Το εγκεκριμένο όνομα αναφέρεται ως Resistor Fixed Film, ο κωδικός ονομασίας που του έχει αποδοθεί είναι ο 05311 και στο πεδίο Item Name Definition δίδεται η λεπτομερής περιγραφή του	78
Εικόνα 5: Παράδειγμα κατασκευαστή στον οποίο έχει αποδοθεί NCAGE Code με τις σχετικές γι' αυτόν πληροφορίες	78
Εικόνα 6: Ο Ονομαστικός Αριθμός Αποθήκευσης NATO (NSN), αποτελείται από 13 ψηφία που συγκροτούνται από την ενοποίηση τριών διαφορετικών αριθμών. Τα 4 πρώτα από το NSC, τα επόμενα δυο από το NCB και τα τελευταία 7 μηχανογραφικά	79
Εικόνα 7: Λεπτομερής περιγραφή των χαρακτηριστικών του κάθε υλικού εφοδιασμού	80
Εικόνα 8: Λεπτομερής περιγραφή όλων των στοιχείων που σχετίζονται με το κάθε υλικό εφοδιασμού και αφορούν την διαχείριση, την μεταφορά, την συσκευασία του.....	80
Εικόνα 9: Οργανόγραμμα Ελληνικού Εθνικού Κέντρου Κωδικοποίησης.....	81
Εικόνα 20: Δομή του Συστήματος Κωδικοποίησης NATO στην Ελλάδα	82

Κατάλογος Πινάκων

- Πίνακας 1:** Οι δέκα μεγαλύτερες στρατιωτικές δυνάμεις της εποχής, όπως προκύπτουν μέσα από την στάθμιση 40 διαφορετικών παραγόντων 25
- Πίνακας 2:** Αμυντικές Δαπάνες Ελλάδος 1974-2010. Τα ποσά των δαπανών σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (US\$) από το 1974 έως το 1987 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 1985. Τα ποσά σε εκ. δολ. ΗΠΑ από το 1988 έως το 2012 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 2009 και σε τρέχουσες τιμές δολαρίου για το 2010. Πηγές: (1974-1987) *The Military Balance* και (1988-2010) *SIPRI Military Expenditures Database* 29
- Πίνακας 3:** Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ σε Ελλάδα, χώρες NATO συνολικά και Ευρωπαϊκές χώρες μέλη της συμμαχίας, τα έτη 1974-2010. Πηγές: *Financial and Economic Data relating to NATO defense* (www.nato.int) και *European Commission AMECO Database* 32
- Πίνακας 4:** Ρυθμός Μεταβολής του ΑΕΠ και Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για την χρονική περίοδο 1980-2010. Πηγές: *International Monetary Fund – 2011 World Economic Outlook* (www.imf.org) και *Financial and Economic Data relating to NATO defense* (www.nato.int) 34
- Πίνακας 5:** Επενδυτικές & αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα έτη 1980-2010 και ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των μεγεθών αυτών. Πηγές: *International Monetary Fund – 2011 World Economic Outlook* (www.imf.org) και *Financial and Economic Data relating to NATO defense* (www.nato.int) 37
- Πίνακας 6:** Παράθεση στοιχείων παραδείγματος παραγράφου 4.6 54
- Πίνακας 7:** Ύψος Ελληνικών Προμηθειών Αμυντικού Υλικού από το Εξωτερικό κατά Χώρα, Πηγή: SIPRI (<http://www.sipri.org/>) 63

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 2.....	30
Διάγραμμα 2: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 3	32
Διάγραμμα 3: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 4	35
Διάγραμμα 4: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 5	37
Διάγραμμα 5: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 7	64

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Οι προμήθειες αμυντικών υλικών εξαρτώνται από ένα πλήθος άλλων παραγόντων	44
Σχήμα 2: Κατηγοριοποίηση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων.....	52
Σχήμα 3: Χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού - κατηγοριοποίηση των υλικών σε δυο διαστάσεις (κίνδυνος εφοδιασμού - κόστος απόκτησης).....	84
Σχήμα 4: Χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού - κατηγοριοποίηση των στρατιωτικών προμηθειών σε δυο διαστάσεις (κίνδυνος εφοδιασμού - κόστος απόκτησης)	86
Σχήμα 5: Διαφορετικοί στόχοι για κάθε κατηγορία υλικών του εφοδιαστικού χαρτοφυλακίου.....	88

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

Εισαγωγικά

Κεφάλαιο 1

Κεφάλαιο 1

Προοίμιο

1.1. Εισαγωγή

«Οι αναπτυσσόμενες χώρες με κόστος χαμηλότερο από το μισό της αμυντικής τους δαπάνης θα μπορούσαν να αποκτήσουν ένα επαρκές πακέτο βασικών υπηρεσιών υγείας και νοσοκομειακής περίθαλψης που θα μπορούσε να σώζει 10 εκατομμύρια ζωές κάθε χρόνο¹»

Ruth Leger Sivard

Η άνωθεν πρόταση της κοινωνιολόγου και οικονομολόγου Ruth Leger Sivard, μου έδωσε το εφελτήριο της συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας που πραγματεύεται τις προμήθειες αμυντικού υλικού της χώρας μας. Η φύση των δαπανών για τις ανάγκες της άμυνας είναι πολυσύνθετη, θεωρώ λοιπόν φρόνιμο να παρέχω στον αναγνώστη όλα εκείνα τα εφόδια που είναι απαραίτητα για την κατανόηση της εργασίας. Ο τίτλος της διπλωματικής αν και αναφέρεται στις προμήθειες του αμυντικού υλικού και εν προκειμένω στις αλλαγές που επήλθαν με τον νόμο υπ' αριθμό 3978/2011 (ΦΕΚ 137,16-6-2011) και την εναρμόνιση με την οδηγία 2009/81/EK της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκριτικά με τον νόμο υπ' αριθμό 3433/2006 (ΦΕΚ 20. 7-2-2006) που ήταν σε ισχύ για περισσότερο από μια 5ετία ο οποίος κατηγορήθηκε από πολλούς ως επιζήμιος για τις ένοπλες δυνάμεις της Ελλάδας και είχε χαρακτηριστεί ως μη λειτουργικός από την Ένωση Ελληνικών Εταιριών Αεροδιαστημικής και Άμυνας (ΕΕΛΕΑΑ), ωστόσο δεν θα σταθεί μόνο σε αυτές. Το οικονομικό υπόβαθρο των προπτυχιακών σπουδών μου σε συνδυασμό με την σύνθετη φύση της αμυντικής λειτουργίας με ωθούν στο να εξετάσω αρχικά τις αμυντικές δαπάνες από μια οικονομική σκοπιά. Αν μη τι άλλο η ίδια η φύση των προμηθειών είναι άρρηκτα

---

¹ World Military and Social Expenditures 1993, World Priorities, Washington DC

συνδεδεμένη με το οικονομικό στοιχείο. Στους δύσκολους δε οικονομικά καιρούς που βιώνουμε θεωρώ πως οποιαδήποτε άλλη προσέγγιση θα ήταν λανθασμένη.

Η χώρα μας από το 2009 βρίσκεται αντιμέτωπη με την μεγαλύτερη οικονομική κρίση της σύγχρονης ιστορίας της. Οι αμυντικές δαπάνες δε, ίσως κατέχουν έναν εξέχοντα ρόλο σε αυτή την κρίση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα μας δαπανά ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό κάθε χρόνο για την συντήρηση των ενόπλων δυνάμεων καθώς και για νέα εξοπλιστικά προγράμματα, το οποίο μάλιστα είναι το μεγαλύτερο, ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος² (Α.Ε.Π.) ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με άρθρο του Μπ. Πολυχρονιάδη στην έντυπη Κυριακάτικη έκδοση της Ελευθεροτυπίας³ το 2010, το έλλειμμα θα ήταν αρκετές μονάδες κάτω από το 10% του Α.Ε.Π. (έναντι του 10,5% εκείνης της χρονιάς) και αντίστοιχα το δημόσιο χρέος κάτω από το 110% (έναντι του διαμορφωμένου 167%) αν σε ορίζοντα δεκαετίας είχαμε ακολουθήσει την ίδια πολιτική, ως προς τις αμυντικές δαπάνες, με αυτή άλλων Ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα με την επίσημη λίστα⁴ της αμερικάνικης Central Intelligence Agency (C.I.A.) οι αμυντικές δαπάνες της Ελλάδας αντιστοιχούν στο 4,3% του Α.Ε.Π. ενώ οι δαπάνες άλλων Ευρωπαϊκών κρατών όπως της Πορτογαλίας και του Βελγίου μόλις στο 2,3% και 1,3% αντίστοιχα. Φυσικά αν εξετάσουμε το όλο ζήτημα μένοντας αποκλειστικά στο ποσοστό του Α.Ε.Π. δεν θα καταφέρουμε να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα και αυτό γιατί το μέρος του Α.Ε.Π. που δαπανάται για τις αμυντικές δαπάνες των χωρών δεν λαμβάνει υπ όψη του ούτε τις διαφορετικές ανάγκες των επιμέρους χωρών, ούτε την γεωπολιτική τους θέση. Η δε αντιμετώπιση των αναγκών των ενόπλων δυνάμεων αποκλειστικά ως «έξοδο» για τον κρατικό προϋπολογισμό αποτελεί ένα ακόμη βαρύνουσα σημασίας λάθος μιας και δαπάνες αυτές θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν με τον κατάλληλο σχεδιασμό από πλευράς της ελληνικής πολιτείας από τις εγχώριες βιομηχανικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή αμυντικού υλικού όπως επί παραδείγματι ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Σ.Ε.Κ.Π.Υ. (Σύνδεσμος Ελλήνων Κατασκευαστών Πολεμικού Υλικού) που έχει ως μέλη το σύνολο των ελληνικών αμυντικών

---

² Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ ή GDP), μας δείχνει το συνολικό εισόδημα (total income) μιας χώρας και τη συνολική δαπάνη για την παραγόμενη ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών της. N.Gregory Mankiw - Macroeconomics

³ Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 28/2/2010

⁴ The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

βιομηχανιών με περισσότερους από 19.500 εργαζόμενους και έχει ως βασικό στόχο του αφενός την προώθηση των συμφερόντων των μελών του, και αφετέρου την ανάπτυξη της τοπικής αμυντικής βιομηχανίας ώστε να καλύψει τις εσωτερικές και διεθνείς ανάγκες, προκειμένου να μειωθεί το μεγάλο εθνικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου στον τομέα των αμυντικών εξοπλισμών.

Επιπλέον η διασπάθιση και η κατασπατάληση του δημόσιου χρήματος από μέρους της πολιτικής εξουσίας σχετικά με τις δαπάνες για τις προμήθειες των ενόπλων δυνάμεων δίνει μείζονα σημασία στους όρους που εμπεριέχονται στον νόμο υπ' αριθμό 3978/2011. Ακριβώς γιατί οι προμήθειες που αφορούν τις ένοπλες δυνάμεις θα πρέπει να διέπονται από τις πλέον διαφανείς και άμεμπτες διαδικασίες. Οι ανάγκες της χώρας σε αμυντικό υλικό, χωρίς κάποια δραματική αλλαγή αναφορικά τόσο με τις βλέψεις του γείτονα εξ ανατολών όσο και της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (Κ.Π.Α.Α.) από μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα εξακολουθήσουν και τα επόμενα χρόνια να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα.

Εδώ ακριβώς είναι που λαμβάνει χώρα η παρούσα διπλωματική. Μέσα στις επόμενες σελίδες θα παρουσιαστεί μια μελέτη που ως απώτερο στόχο έχει να καταδείξει στον αναγνώστη την σημασία των αμυντικών δαπανών για την εγχώρια οικονομία αλλά και την ανάγκη για την απαρέγκλιτη τήρηση των όρων που ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία προκειμένου όπως υποστήριζε και ο Adam Smith «οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται στην άμυνα πρέπει να παράγουν το μέγιστο αποτέλεσμα άμυνας και προστασίας με τον οικονομικότερο τρόπο⁵». Οι προμήθειες αμυντικού υλικού αποτελούν όχι μόνο ανάγκη αλλά ταυτόχρονα και ευκαιρία για την εγχώρια επιχειρηματικότητα. Η διαφάνεια που θα πρέπει να ορίζει τις συμβάσεις των προμηθειών είναι ο θεμελιώδης λίθος πάνω στον οποίο δύναται να οικοδομηθούν όχι μόνο αναπτυξιακές ευκαιρίες καθώς επίσης και η εμπιστοσύνη των πολιτών προς την πολιτική ηγεσία και την αστική μας δημοκρατία που τα τελευταία χρόνια φαίνεται πως έχει κλονιστεί.

---

⁵ Adam Smith (1776/1976, Book V) An Inquiry into The Nature and The Causes of The Wealth Of Nations

1.2. Συμβολή Διπλωματικής Εργασίας

Ο στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρέχει ένα πολυποίκιλο κράμα γνώσεων και πληροφοριών στα στελέχη της εφοδιαστικής αλυσίδας που απασχολούνται στον τομέα των αμυντικών δαπανών.

1.3. Οργάνωση Τόμου

Η εργασία στην κύρια δομή της, είναι χωρισμένη σε τρεις ενότητες. Η πρώτη εξ' αυτών ασχολείται με την «Οικονομική της Άμυνας», εξετάζοντας τις αμυντικές δαπάνες από οικονομική σκοπιά καθώς και τις επιπτώσεις που αυτές επιφέρουν στους διάφορους τομείς μιας χώρας. Παρέχονται επίσης λεπτομερή στοιχεία για την εξέλιξη των αμυντικών δαπανών στην Ελλάδα από το 1974 και μετά, εξετάζοντας παράλληλα την επίδραση τους στους εγχώριους οικονομικούς δείκτες.

Η δεύτερη, «Προμήθειες Αμυντικού Υλικού και Εξοπλιστικά Προγράμματα της Ελλάδας» καταπιάνεται με το ζήτημα των προμηθειών αμυντικού υλικού, τα ελληνικά εξοπλιστικά προγράμματα καθώς και τον τρόπο λειτουργίας της εγχώριας βιομηχανίας που δραστηριοποιείται στον τομέα της άμυνας.

Η τρίτη και τελευταία ενότητα, «Ζητήματα Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Συμβάσεις Προμηθειών Αμυντικού Υλικού» παρέχει πληροφορίες που άπτονται άμεσα της δικαιοδοσίας της εφοδιαστικής αλυσίδας και αφορούν τον τρόπο κωδικοποίησης και το supply chain positioning των αμυντικών υλικών ενώ εξετάζονται και οι αλλαγές που επήλθαν στον τρόπο σύναψης συμβάσεων με τον νόμο 3978/11 και την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα οικονομικά, οι προμήθειες, η κωδικοποίηση των υλικών, οι συμβάσεις αποτελούσαν μέρος της διδακτέας ύλης στα τρία εξάμηνα του μεταπτυχιακού. Κύριος στόχος μου μέσα από αυτή την εργασία, ήταν να καταπιαστώ με όσο το δυνατόν

περισσότερα θέματα σχετιζόμενα με τον τομέα των αμυντικών δαπανών, βασιζόμενος στο πρόγραμμα σπουδών του μεταπτυχιακού προγράμματος.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Οικονομική της Άμυνας

Κεφάλαιο 2

Κεφάλαιο 3

Κεφάλαιο 2

Αμυντικές Δαπάνες, Κράτος & Οικονομία

2.1. Η σύνθετη φύση της άμυνας

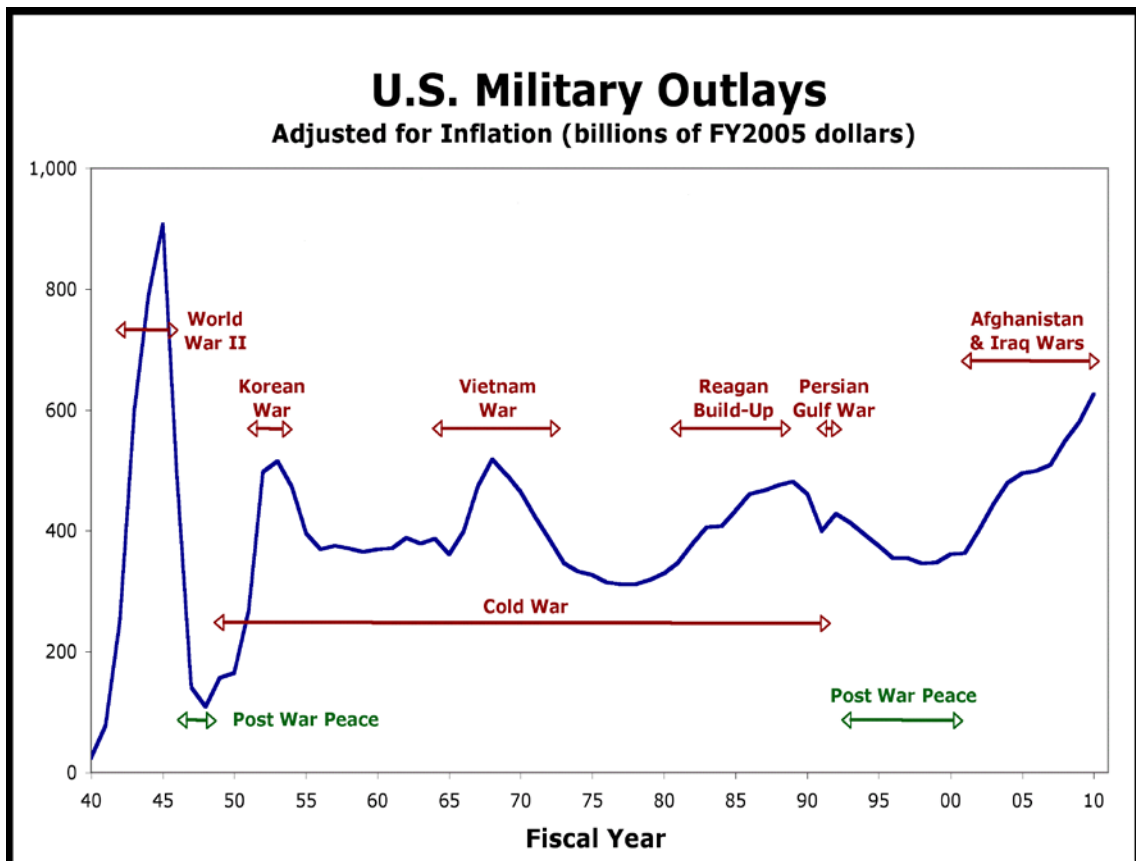
Η μονοδιάστατη και ξεχωριστή μελέτη από μέρους των επιστημών, των ζητημάτων που αφορούν τις αμυντικές δαπάνες τείνει να οδηγεί σε μονόπλευρες προσεγγίσεις οι οποίες δεν δίνουν την πρέπουσα βαρύτητα σε όλες τις σύνθετες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές πτυχές με αποτέλεσμα είτε να παραγνωρίζονται είτε να υποτιμούνται άλλες σπουδαίες διαστάσεις και κατά συνέπεια να οδηγούμαστε σε λανθασμένες διαπιστώσεις.

Στο σύγχρονο ακαδημαϊκό περιβάλλον οι συνενώσεις ανάμεσα σε διαφορετικά επιστημονικά πεδία για την διερεύνηση ποικίλων κοινωνικών συμβάντων συναντάται ολοένα και πιο συχνά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ταυτόχρονη χρησιμοποίηση πολλών επιστημών, προσφέρει την εξέταση των πολύπλοκων θεμάτων υπό το πρίσμα διαφορετικών οπτικών γωνιών, έχοντας ως αποτέλεσμα την εξαγωγή ορθότερων και ακριβέστερων επιστημονικών συμπερασμάτων. Ως ένα διεπιστημονικό πεδίο ορίζεται και η Οικονομική της Άμυνας η οποία εστιάζει στις πιθανές επιδράσεις των αμυντικών δαπανών στην οικονομία, την τεχνολογική πρόοδο, τις διεθνείς σχέσεις και το πολιτικό γίγνεσθαι.

Είναι επιτακτική ανάγκη λοιπόν, να τονισθεί με τον πλέον σαφή και κατηγορηματικό τρόπο ότι οι σχέσεις που διέπουν τις δαπάνες για την άμυνα από την μια πλευρά και την οικονομία από την άλλη, προσδιορίζονται από πολλούς παράγοντες μεταξύ των οποίων πολιτικούς, πολιτιστικούς και ιστορικούς. Στην περίπτωση που επιθυμούσαμε να περιοριστούμε μόνο στις οικονομικές πτυχές πρέπει να καταστεί ξεκάθαρο ότι οι αμυντικές δαπάνες, αν και εξαρτώνται, δεν καθορίζονται από οικονομικές παραμέτρους ή προϋποθέσεις. Αν θέλαμε ωστόσο, να ξεχωρίσουμε την κύρια παράμετρο που καθορίζει το επίπεδο των αμυντικών δαπανών τότε θα οδηγούμαστε στην πολιτική με την έννοια ότι η άμυνα αποτελεί παράγοντα ύπαρξης του κράτους. Η ανθρώπινη ιστορία το καταδεικνύει ξεκάθαρα αυτό μιας και κανένα

κράτος και καμία πολιτειακή οντότητα δεν κατάφερε να επιβιώσει χωρίς την δυνατότητα απόκρουσης των αντιπάλων. Όπως σημειώνει και ο Hobbes «η ασφάλεια μας δεν καθορίζεται από κανένα άλλο μέγεθος εκτός από αυτό του εχθρού που μας απειλεί⁶».

Η ορθότητα της θέσης αυτής του Hobbes επιβεβαιώνεται με περίσσια ευκολία αν ανατρέξουμε στα ιστορικά εμπειρικά δεδομένα. Κατά την διάρκεια των πολεμικών συρράξεων ή σε περιόδους έντασης και αστάθειας, παρατηρείται κατακόρυφη αύξηση των αμυντικών δαπανών και vice versa⁷, μετά το τέλος των πολέμων παρατηρείται κατακόρυφη πτώση. Αυτό μπορούμε να το διαπιστώσουμε μελετώντας την Εικόνα 1. που αφορά τις δαπάνες της μεγαλύτερης στρατιωτικής δύναμης στον κόσμο, αυτής των Η.Π.Α., από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι και σήμερα.

Εικόνα 3: Αμυντικές δαπάνες Η.Π.Α. 1940 – σήμερα⁸

⁶ Leviathan, 1651

⁷ Λατινική έκφραση που σημαίνει “και αντίθετα και αντίστροφα”

⁸ <http://www.defense.gov/>

Απέναντι στο θεωρητικό δίλλημα που ανακύπτει, αν δηλαδή, προηγείται η στρατιωτική ισχύς της οικονομικής ή το αντίστροφο μπορούν να σχηματιστούν δυο προσεγγίσεις. Από την μια μεριά, δύναται να υποστηριχθεί ότι ένα κράτος μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και ασταθές διεθνές περιβάλλον πρέπει να προσβλέπει στην στρατιωτική του ενδυνάμωση η οποία θα αποτελέσει την θεμέλια λίθο για την οικονομική ανάπτυξη. Από την άλλη μεριά, δύναται να υποστηριχθεί, ότι για ένα κράτος αναγκαία είναι η οικονομική πρόοδος η οποία θα φέρει και τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Η περίπτωση των Η.Π.Α. ωστόσο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι καμία από τις προαναφερθείσες προσεγγίσεις δεν είναι ορθή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τόσο η οικονομική όσο και η στρατιωτική μεγέθυνση ενός κράτους είναι αναγκαίο να συμβαίνει παράλληλα και ταυτόχρονα, καθώς η μια δρα συμπληρωματικά στην άλλη. Και πράγματι οι Η.Π.Α. εκτός από την μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη του κόσμου διαθέτουν και την ισχυρότερη οικονομία όπως βλέπουμε στην Εικόνα 2., γεγονός που επιβεβαιώνει περίτρανα τα όσα γράφτηκαν 24 αιώνες πριν από τον Θουκυδίδη αναφορικά με τα γεγονότα του Πελοποννησιακού Πολέμου ότι «ο πόλεμος γίνεται λιγότερο με τα όπλα και περισσότερο με τα χρήματα τα οποία πρέπει να ξοδεύει κανείς για να είναι πιο αποτελεσματική η πολεμική προσπάθεια...⁹».

RANK	COUNTRY	GDP (PURCHASING POWER PARITY)	DATE OF INFORMATION
1	<u>United States</u>	\$ 15,660,000,000,000	2012 est.
2	<u>European Union</u>	\$ 15,630,000,000,000	2012 est.
3	<u>China</u>	\$ 12,380,000,000,000	2012 est.
4	<u>India</u>	\$ 4,784,000,000,000	2012 est.
5	<u>Japan</u>	\$ 4,525,000,000,000	2012 est.
6	<u>Germany</u>	\$ 3,123,000,000,000	2012 est.
7	<u>Russia</u>	\$ 2,504,000,000,000	2012 est.
8	<u>Brazil</u>	\$ 2,362,000,000,000	2012 est.
9	<u>United Kingdom</u>	\$ 2,323,000,000,000	2012 est.
10	<u>France</u>	\$ 2,253,000,000,000	2012 est.

Εικόνα 4: Α.Ε.Π. των 10 ισχυρότερων οικονομιών, 2012¹⁰

⁹ Θουκυδίδης, Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου

¹⁰ The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

Αν θέλαμε να αποδώσουμε έναν τίτλο της μέχρι σήμερα ιστορίας του ανθρώπου θα μπορούσαμε να την αποκαλέσουμε ως εποχή του πολεμικού πολιτισμού. Με δεδομένη δε, την διάψευση των προσδοκιών όσων ευελπιστούσαν ότι χάρη στην επέκταση της δημοκρατίας και την ανάδυση των ιδεολογιών της ειρήνης, της αλληλεγγύης, της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης, οι συγκρούσεις θα αποτελούσαν παρελθόν, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως η οικοδόμηση και η διατήρηση ηγεμονιών πάσης φύσης είναι ένα σταθερά επαναλαμβανόμενο μοτίβο της ανθρώπινης ιστορίας ή ακόμη περισσότερο ένα από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης. Οι σχέσεις μεταξύ των κρατών δεν καθορίζονται από την ισότιμη συμμετοχή τους σε ένα δημοκρατικό σύστημα, αλλά από τη στρατιωτική, οικονομική και πάσης φύσεως ισχύ που δύναται να διαθέτει το καθένα από αυτά.

Εν έτει 2013, η στρατιωτική ισχύς δεν χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την περιφρούρηση και την διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών και της εθνικής τους ανεξαρτησίας αλλά περισσότερο για την δημιουργία σφαιρών πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής επιρροής ή επικυριαρχίας, η οποία αν και δεν αποτελεί νέο φαινόμενο από ιστορική σκοπιά, διαδραματίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η παγκόσμια κατανομή της ισχύος, όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη παράγραφο, δεν διακρίνεται ούτε από την ισότιμη αλλά ούτε και από την δημοκρατική συνύπαρξη μεταξύ των κρατών αλλά από την εγκαθίδρυση ιεραρχιών ισχύος. Η εγκαθίδρυση των ιεραρχιών ισχύος καθορίζεται εκτός από την στρατιωτική δύναμη και από ένα πλήθος άλλων παραγόντων, οι οποίοι μπορούν εύκολα να μετασχηματιστούν σε στρατιωτική ισχύ, ανάμεσα στους οποίους εξέχουσα θέση έχει η οικονομική ευρωστία, ο πληθυσμός, οι διαθέσιμοι πλουτοπαραγωγικοί φυσικοί πόροι, οι διεθνείς σχέσεις και συμμαχίες, η διπλωματία, η γεωπολιτική θέση, η έρευνα και η ανάπτυξη.

Από τα παραπάνω προκύπτει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο αυτό το οποίο αναφέρθηκε στην αρχή του παρόντος κεφαλαίου, ότι η άμυνα αποτελεί ένα πολυσύνθετο στρατιωτικό, πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο για την μελέτη του οποίου θα πρέπει να συνεκτιμώνται ποικίλοι άλλοι παράγοντες οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο μελέτης διαφορετικών επιστημονικών πεδίων.

2.2. Το δημόσιο αγαθό της άμυνας

Σύμφωνα με τον Paul A. Samuelson, στον οποίο πιστώνεται η ανάπτυξη της θεωρίας των δημοσίων αγαθών, ως δημόσια αγαθά ορίζονται «αυτά, τα οποία το σύνολο της κοινωνίας μπορεί να απολαύσει από κοινού, με την έννοια ότι η κατανάλωση ενός τέτοιου αγαθού από ένα άτομο δεν οδηγεί στον αποκλεισμό κανενός άλλου ατόμου από την κατανάλωση του ίδιου αγαθού¹¹». Αντιλαμβανόμαστε βάσει του ορισμού που παρατέθηκε ότι τα δημόσια αγαθά δεν δύναται να προσφερθούν από το σύστημα της ελεύθερης αγοράς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κάθε καταναλωτής γνωρίζει ότι η συμβολή του στο κόστος παραγωγής είναι πολύ μικρή και αν ακόμη δεν συμβάλει στην κάλυψη του μεριδίου του κόστους που του αναλογεί δεν μπορεί να αποκλειστεί από την κατανάλωση τους. Επομένως κάθε καταναλωτής έχει συμφέρον να μην αποκαλύψει τις προτιμήσεις του για τα δημόσια αγαθά ώστε να μην αναγκασθεί να συμμετέχει στο κόστος παραγωγής αφού κρίνεται αδύνατος ο αποκλεισμός του, το λεγόμενο *πρόβλημα του λαθρεπιβάτη*¹² στην οικονομική θεωρία. Ως αποτέλεσμα αυτών των ιδιοτήτων τους, τα δημόσια αγαθά προσφέρονται από το κράτος.

Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα δημόσιου αγαθού, είναι αυτό της εθνικής άμυνας, η παροχή δηλαδή από μεριάς του κράτους, ασφάλειας, ως προς τις εξωτερικές και όχι μόνον απειλές. Το κράτος επωμίζεται τον ρόλο της παροχής προστασίας στο κοινωνικό σύνολο που βρίσκεται εντός των ορίων της επικράτειας του, από οποιονδήποτε εξωτερικό ή μη κίνδυνο και η παροχή αυτή ανταποκρίνεται στην προσφορά του αγαθού της άμυνας. Το κράτος αναλαμβάνει την παραγωγή και παροχή του αγαθού της άμυνας προς όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες που ζουν και δραστηριοποιούνται εντός των συνόρων του εφόσον τηρούνται τα δυο δεδομένα που πηγάζουν από την οικονομική θεωρία σχετικά με τα αμιγώς κοινωνικά αγαθά, αυτά δηλαδή της α) από κοινού κατανάλωσης και της β) αρχής του μη αποκλεισμού. Ο ρόλος της άμυνας ως δημόσιο αγαθό κρίνεται εξαιρετικά σημαντικός, γιατί οι δαπάνες για τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και για την συντήρηση των ενόπλων δυνάμεων

¹¹ Paul A. Samuelson – The Pure Theory of Public Expenditures, 1954

¹² William Baumol – Welfare Economics and the Theory of the State, 1952

κοστίζουν ακριβά τόσο σε πλούτο όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό, δύναται όμως να εμπεριέχουν και σημαντικές ευκαιρίες και ωφελήματα. Το κράτος αναλαμβάνει την παραγωγή και εν συνεχεία την διάθεση του αγαθού της άμυνας. Η παραγωγή της άμυνας μπορεί να λάβει χώρα με δυο διαφορετικούς τρόπους. Ο πρώτος, συνίσταται από την ίδια παραγωγή από μέρους του κράτους των υλικών κάθε είδους που θα χρησιμοποιηθούν για την παροχή της άμυνας. Ο δεύτερος εξ αυτών αφορά την αγορά και εισαγωγή αμυντικού υλικού από κάποιον τρίτο, ξένο φορέα. Αυτό που επικρατεί βεβαίως για την συντριπτική πλειονότητα των κρατών, ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα, είναι ένας συνδυασμός των δυο προαναφερθέντων μεθόδων.

2.3. Η αδυναμία του υπολογισμού της οικονομικής αξίας του δημόσιου αγαθού της άμυνας

Ο σημαντικότερος ρόλος της άμυνας δεν είναι άλλος από την παροχή ασφάλειας προς το κοινωνικό σύνολο που βρίσκεται εντός των ορίων της επικράτειας ενός κράτους απέναντι σε εξωτερικούς πρωτίστως αλλά και εσωτερικούς (επί παραδείγματι, η τρομοκρατία) κινδύνους και απειλές. Αν ανατρέξουμε στην ανθρώπινη ιστορία μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε, πως η άμυνα είναι αυτή που εξασφαλίζει την απρόσκοπτη συνέχιση την κρατικής οντότητας μια που δρα ως *αναχαιτιστικός παράγοντας*¹³ προς όσους επιβουλεύονται την εθνική ανεξαρτησία ενός κράτους. Η ασφάλεια επομένως διαδραματίζει έναν πρωτεύοντα ρόλο στην λειτουργία και την απόδοση της οικονομίας, γεγονός που καμία οικονομική θεωρία δεν έχει απαρνηθεί. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ασφάλεια λογίζεται ως μια από τις διαστάσεις που βρίσκονται σε άμεση σχέση με την συνάρτηση ευημερίας του ατομικού καταναλωτή, έχοντας ως συνέπεια, περισσότερη ασφάλεια να συνεπάγεται και περισσότερη ευημερία.

---

¹³ Το λεγόμενο “deterrent effect”

Η οικονομία προκειμένου να καταφέρει να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί προϋποθέτει την προστασία, στο μέτρο του δυνατού, από κινδύνους καθώς και σχετική σταθερότητα. Η εθνική άμυνα και εν προκειμένω οι αμυντικές δαπάνες είναι αυτές που καλούνται να φέρουν εις πέρας αυτήν την αποστολή και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να θεωρούνται ως δαπάνες για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του οικονομικού συστήματος. Μπορούμε βάσει των προαναφερθέντων να συμπεράνουμε ότι η επίπτωση των αμυντικών δαπανών είναι το δίχως άλλο θετική, ωστόσο προκύπτουν προβλήματα αν προσπαθήσουμε καθ' οποιονδήποτε τρόπο να αποτιμήσουμε την οικονομική αξία της ασφάλειας. Αυτό οφείλεται στις επιταγές του οικονομικού ορθολογισμού σύμφωνα με τις οποίες η αποτίμηση της οικονομικής αξίας της ασφάλειας και κατ' επέκταση της άμυνας οφείλει να προσδιορίζεται από την σύγκριση των δεδομένων ανάμεσα στο κόστος και την αξία της παραγωγής πράγμα που είναι αδύνατο να συμβεί στα δημόσια αγαθά αφού αυτά διακρίνονται από την αδιαιρετότητα τους και την αδυναμία εφαρμογής της αρχής του αποκλεισμού.

Αν θελήσουμε να δώσουμε μια τιμή στην υπηρεσία της άμυνας μπορούμε να ακολουθήσουμε την συμβατική λογική και να αποδώσουμε σε αυτή, την χρηματική αξία που ισούται με το κόστος παραγωγής, στο οποίο εμπεριέχονται όλες οι σχετικές δαπάνες, από τους μισθούς του μόνιμου στρατιωτικού προσωπικού μέχρι τις προμήθειες αμυντικού υλικού. Ωστόσο θα οδηγηθούμε σε εσφαλμένα συμπεράσματα μιας και δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί στη βάση κάποιας οικονομικής διάστασης η συνολική αξία της άμυνας.

Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή της παρούσας διπλωματικής, αν η Ελλάδα δαπανούσε την τελευταία δεκαετία ένα ποσοστό του Α.Ε.Π. αντίστοιχο με αυτό της Πορτογαλίας και του Βελγίου αντί του σταθμικού 4,3% θα μπορούσε είτε να απέφυγε την οδυνηρή εμπλοκή της στην κρίση χρέους ή να κατάφερνε να εξέλθει γρηγορότερα από αυτήν. Την τελευταία δεκαετία, βάσει γεγονότων, η αξία της ασφάλειας απέναντι σε εξωτερικούς κινδύνους και μη συνυπολογίζοντας το deterrent effect, κρίνεται εκ του αποτελέσματος ως ασήμαντη διότι η άμυνα δεν χρειάστηκε να επέμβει για την προάσπιση της εθνικής κυριαρχίας. Αν όμως καθ' οποιονδήποτε τρόπο κρινόταν απαραίτητη η ενεργός δράση της εθνικής άμυνας η αξία της ασφάλειας αυτομάτως θα καθίστατο εξαιρετικά υψηλή.

2.4. Αμυντικές Δαπάνες & Οικονομικές Θεωρίες

Η οικονομική σκέψη, από την εποχή του Adam Smith μέχρι και σήμερα, έχει καταπιαστεί επανειλημμένως με το θέμα των αμυντικών δαπανών, οι οποίες, λόγω της σύνθετης φύσης τους, επηρεάζουν ποικιλοτρόπως τόσο το ύψος όσο και τον καταμερισμό των κρατικών δαπανών. Οι στρατιωτικές δαπάνες έχουν άμεσες επιπτώσεις στην φορολογία, δρουν ανταγωνιστικά ως προς τις επενδύσεις του κράτους πάνω σε άλλα πεδία πολιτικής, όπως τα έργα υποδομής (επί παραδείγματι, κατασκευή οδικών αξόνων, λιμανιών, αεροδρομίων) ή οι κοινωνικές παροχές (επί παραδείγματι παιδεία, υγεία) και δύναται να επιβαρύνουν το ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών, ιδίως αν ακολουθείται επισταμένως η πολιτική εισαγωγής αμυντικού υλικού από τρίτες χώρες. Εν κατακλείδι, το μέγεθος των αμυντικών δαπανών διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο για την οικονομία μιας χώρας, επηρεάζοντας τόσο τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης ενός κράτους όσο και το επίπεδο διαβίωσης των πολιτών.

Ο Adam Smith, ένας εκ των πρωτοπόρων της πολιτικής οικονομίας και θεμελιωτής της σχολής των κλασικών οικονομικών, στο *magnum opus*¹⁴ του 'Ο Πλούτος των Εθνών'¹⁵, θεωρεί την άμυνα ως έναν από τους τρεις βασικούς πυλώνες της κοινωνίας μαζί με την δικαιοσύνη και τα δημόσια έργα, για τους οποίους θα πρέπει να υπάρχει κρατική χρηματοδότηση, δικαιολογώντας έτσι τον κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομική δραστηριότητα. Θεωρώντας μάλιστα την άμυνα ως υπηρεσία το όφελος της οποίας διαχέεται σε όλα τα μέλη ενός κράτους οδηγήθηκε στο λογικό συμπέρασμα της χρηματοδότησης με εισφορά, ανάλογη των οικονομικών δυνατοτήτων του κάθε μέλους. Λόγω ακριβώς αυτής του της θέσης, πολλοί μελετητές του αποδίδουν την κτήση της αρχής της προοδευτικής φορολογίας. Ο Smith στο έργο του αναφέρεται επίσης στην τάση του οικονομικού κόστους της άμυνας να αυξάνεται διαχρονικά. Αυτό οφείλεται κυρίως, στο ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις που σημειώνονται σε ολόκληρο το

¹⁴ Λατινική έκφραση που σημαίνει κατά λέξη "μέγα έργο", αποδίδεται όμως ως "καλύτερο και πιο δημοφιλές έργο"

¹⁵ An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, 1776

παραγωγικό σύστημα επηρεάζουν άμεσα και την συντελούμενη τεχνολογική πρόοδο στον τομέα της παραγωγής των όπλων.

Ο έτερος μεγάλος κλασικός οικονομολόγος, ο David Ricardo, ανέλυσε δυο μορφές χρηματοδότησης για τις αμυντικές δαπάνες, το δημόσιο δανεισμό και την φορολογία, τασσόμενος υπέρ της δεύτερης, με το σκεπτικό ότι το βάρος από την φορολογία γίνεται άμεσα αισθητό, εν αντιθέσει με τον δανεισμό που επιβαρύνει τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον ο Ricardo πίστευε, πως ο δημόσιος δανεισμός αύξανε τον κίνδυνο της εμπλοκής ενός κράτους σε άσκοπες πολεμικές περιπέτειες για ασήμαντους λόγους όπως για παράδειγμα ή διεστραμμένη φιλοδοξία ή το οικονομικό κέρδος¹⁶.

Ανάμεσα στον Smith και τον Ricardo υπήρχαν θεμελιώδεις διαφορές. Ο μεν Smith, είχε εκφράσει την μεθοδολογική του προτίμηση στην ιστορική ανάλυση, ο δε Ricardo στην οικοδόμηση θεωρητικών υποδειγμάτων. Ωστόσο και οι δυο, όπως και γενικότερα η κλασική οικονομική σκέψη, εναντιώνονται στις πολεμικές συγκρούσεις κάθε είδους αφού αυτές δεν συμβάδιζαν με τις αρμονικές βάσεις της θεωρίας τους ενώ είχαν και αρνητικές επιπτώσεις στους οικονομικούς δείκτες, τον πλούτο και την ανάπτυξη.

Η μαρξιστική οικονομική θεωρία αντιμετωπίζει τις αμυντικές δαπάνες και γενικότερα την ύπαρξη του στρατού ως ένα αναγκαίο συμπλήρωμα του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Ευρύτερα οι αμυντικές δαπάνες αντιμετωπίζονται ως ένα βασικό συστατικό της ιμπεριαλιστικής πολιτικής, χωρίς ωστόσο να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η τεχνολογία που παράγεται στη σφαίρα της αμυντικής παραγωγής διαχέεται και στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας με προφανείς ευνοϊκές επιδράσεις. Όπως και η κλασική θεωρία έτσι και ο μαρξισμός εναντιώνεται σφόδρα στις πολεμικές συγκρούσεις. Και δεν θα μπορούσε να συμβαίνει κάτι διαφορετικό εξάλλου αφού στον κόσμο που οραματίζεται η συγκεκριμένη οικονομική θεωρία δεν θα έχει λόγο ύπαρξης ο πόλεμος. Όπως γράφει και ο ίδιος ο Carl Marx, στην εποχή του κομμουνισμού, «αντίθετα από την παλιά κοινωνία, με την οικονομική της αθλιότητα και με την

---

¹⁶ Gavin Kennedy – Defense Economics, 1983, ελεύθερη απόδοση από το πρωτότυπο

πολιτική της παραφροσύνη ξεπηδάει μια νέα κοινωνία που διεθνής της κανόνας θα είναι η ειρήνη¹⁷»

Η νεοκλασική οικονομική σχολή από μέρους της, και παρά τις όποιες αντιρρήσεις της για τον κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομία αποδέχεται τον ρόλο του κράτους ως υπεύθυνο για την υλοποίηση των αμυντικών δαπανών ενώ επιπροσθέτως υποστηρίζει ότι το κράτος έχει την υποχρέωση να υπερασπίζεται την ομαλή λειτουργία της αγοράς από οποιαδήποτε απειλή, μιας και αυτό απαιτεί το εθνικό συμφέρον. Όπως και οι δυο οικονομικές θεωρίες στις οποίες αναφερθήκαμε προηγουμένως έτσι και η νεοκλασική τάσσεται ενάντια στις πολεμικές συγκρούσεις.

Τέλος, ο John Keynes, θεμελιωτής της Κεϋνσιανής σχολής, ασχολήθηκε με το θέμα των αμυντικών δαπανών και των πολεμικών συγκρούσεων από την περίοδο του τερματισμού του Α' Παγκοσμίου Πολέμου¹⁸ έως και κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου¹⁹ προσκομίζοντας συνεχώς νέες ιδέες στις ήδη υπάρχουσες. Ο Keynes αντιλαμβανόμενος την αρνητική επίδραση που έχει η φορολογία στους πολίτες απορρίπτει την χρηματοδότηση των δαπανών άμυνας μέσω φορολογίας διότι πέρα από τις επιπτώσεις που μπορεί να φέρει σε διάφορα μικροοικονομικά και μακροοικονομικά μεγέθη, δύναται να επηρεάσει αρνητικά την πανεθνική σύμπραξη και ομοψυχία που απαιτούνται για την αίσια έκβαση μιας πολεμικής σύγκρουσης. Για να υποστηρίξει την άποψη του αυτή ξεκινά από την παραδοχή ότι κατά τη διάρκεια του πολέμου, οι αμοιβές της εργασίας για καθαρά οικονομικούς λόγους θα ανέρχονται συνεχώς με αποτέλεσμα να υπάρχει προφανής πληθωριστικός κίνδυνος. Γι' αυτόν τον λόγο προτείνει μια μορφή αναγκαστικής αποταμίευσης ή αναγκαστικού δανεισμού, αποτρέποντας έτσι τις πληθωριστικές τάσεις χωρίς να δρα ως αντικίνητρο για την ανάγκη για αυξημένη προσπάθεια από μεριάς εργατών. Επιπλέον τονίζει πως η έκβαση ενός πολέμου δεν εξαρτάται μόνο από τον αριθμό των στρατιωτών, τον πολεμικό εξοπλισμό και την τεχνολογία που ενσωματώνεται σε αυτόν, αλλά και από την ευρωστία ολόκληρης της εθνικής οικονομίας. Η Κεϋνσιανή οικονομική σκέψη θεωρεί ως καταστροφικό τον πόλεμο αν και υποστηρίζει πως σε κάποιες εξαιρετικά ειδικές

---

¹⁷ Μαρξ, Ένγκελς – Διαλεχτά Έργα, απόσπασμα από το “Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία”

¹⁸ John M. Keynes – The Economic Consequences of the Peace, 1919

¹⁹ John M. Keynes – How to Pay for the War, 1940

περιπτώσεις και εφόσον δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις για την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης τότε «η ανέγερση πυραμίδων, οι σεισμοί ακόμα και οι πόλεμοι μπορούν να συμβάλλουν στην αύξηση του πλούτου²⁰».

2.5. Αμυντικές Δαπάνες & Οικονομική Μεγέθυνση

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που έχει απασχολήσει τους οικονομολόγους που καταπιάνονται με τα ζητήματα της Οικονομικής της Άμυνας, είναι αυτό της σχέσης ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες ενός κράτους και την οικονομική μεγέθυνση που συντελείται παράλληλα σε αυτό. Για τον λόγο αυτό, έχει διεξαχθεί ένα σημαντικό ερευνητικό έργο το οποίο βασίζεται σε ιστορικό-αναλυτικές και κυρίως σε οικονομετρικές μελέτες. Τα συμπεράσματα ποικίλλουν και δεν είναι εύκολο να υιοθετηθεί ως ορθή, αποκλειστικά και μόνο, μια άποψη. Είναι τόσο ευρύ το σύνολο των μεταβλητών που πρέπει να ληφθεί υπόψη στη μελέτη της σχέσης μεταξύ των αμυντικών δαπανών και της οικονομικής μεγέθυνσης, όπου ακόμα και οι μικρές διαφοροποιήσεις ως προς τις μεταβλητές στις σχετικές έρευνες μπορούν να οδηγήσουν σε ολωσδιόλου διαφορετικά αποτελέσματα.

Η κυρίαρχη άποψη στους χώρους της ορθόδοξης οικονομικής θεωρίας, μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του '70, ήταν αυτή που πρέσβευε ότι οι αμυντικές δαπάνες μεταφέρουν πόρους από ένα περισσότερο παραγωγικό τομέα, εν προκειμένω τον πολιτικό, σε ένα λιγότερο παραγωγικό τομέα, τον στρατιωτικό. Το 1973 ωστόσο, η δημοσίευση του έργου του Emile Benoit²¹, ανέδειξε ευρήματα τα οποία έρχονταν σε σύγκρουση με την κυρίαρχη μέχρι τότε αντίληψη. Ο Benoit, βασιζόμενος σε ένα οικονομικό υπόδειγμα, το οποίο από κατασκευής του έδινε έμφαση στις αρνητικές επιδράσεις των αμυντικών δαπανών στην οικονομική μεγέθυνση, διεξήγαγε μια έρευνα με βάση τα στοιχεία 44 αναπτυσσόμενων χωρών σε εύρος δεκαπενταετίας και

²⁰ John M. Keynes – The General Theory of Employment, Interest and Money, 1936

²¹ Emile Benoit – Defense and Economic Growth in Developing Countries, 1973

συγκεκριμένα μεταξύ των ετών 1950-1965. Για το συγκεκριμένο δείγμα χωρών και για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα κατέληξε στο συμπέρασμα της ύπαρξης θετικής συσχέτισης ανάμεσα στο ύψος των αμυντικών δαπανών και το ρυθμό μεγέθυνσης. Τα εμπειρικά ευρήματα της μελέτης αυτής, έρχονται σε ευθεία αντιπαράθεση με την επικρατούσα μέχρι εκείνη την στιγμή άποψη, με αποτέλεσμα η έρευνα του Benoit να αποτελέσει το έναυσμα για την διενέργεια πλείστων άλλων μελετών.

Η έρευνα των Deger και Smith²² που βασίστηκε στα εμπειρικά δεδομένα από 50 αναπτυσσόμενες χώρες για την περίοδο 1965-1973, κατέληξε στο συμπέρασμα, πως οι αμυντικές δαπάνες έχουν μια μικρή θετική επίπτωση, που συνδέεται με τη διάσταση του δημόσιου αγαθού που τις χαρακτηρίζει και η οποία παρατηρείται στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες που επιδιώκουν υψηλό ποσοστό ανάπτυξης, ωστόσο στις χώρες που υπάρχει συγκέντρωση ανάπτυξης κεφαλαίου οι αμυντικές δαπάνες εμφανίζουν αρνητική επίδραση.

Ο Lim²³ στην εργασία του, που βασίστηκε στα εμπειρικά δεδομένα από 54 αναπτυσσόμενες χώρες την ίδια χρονική περίοδο με την έρευνα των Deger και Smith, έδωσε έμφαση στην αδυναμία που παρουσιάζει η συγκεντρωτική μελέτη των διαφόρων χωρών, ακόμα και αν βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο αναπτυξιακής κατηγοριοποίησης, λόγω των πλείστων διαφοροποιήσεων τους αναφορικά με τα εθνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και ιστορικά δεδομένα. Οι εκτιμήσεις του Lim, για το σύνολο των 54 χωρών έδειξε, αρνητικές επιδράσεις στη σχέση αμυντικών δαπανών και οικονομικής ανάπτυξης. Όταν όμως, διαφοροποίησε την μελέτη του ως προς τις 54 χώρες, κατηγοριοποιώντας τις σε ομάδες, βάσει της γεωγραφικής τους θέσης, συγκεκριμένα σε 21 χώρες της Αμερικανικής Ηπείρου, 13 χώρες του Δυτικού Ημισφαιρίου, 11 Ασιατικές, 9 χώρες της Νότιας Ευρώπης και Μέσης Ανατολής οι εκτιμήσεις του δεν παρέμειναν ίδιες. Για τις δυο πρώτες ομάδες, οι επιδράσεις των αμυντικών δαπανών στην οικονομική ανάπτυξη συνέχιζε να έχει αρνητική επίδραση. Αντιθέτως για τις χώρες της Ασίας, της Νότιας Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, οι συσχετίσεις ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες και την οικονομική μεγέθυνση εμφανίστηκαν με θετικό πρόσημο.

---

²² Saadet Deger and Ron Smith – Military Expenditures and Growth in Less Developed Countries, 1983

²³ David Lim – Another Look at Growth and Defense in Less Developed Countries, 1983

Μια ακόμη μελέτη στην οποία θα αναφερθούμε, είναι αυτή των Biswas και Ram²⁴, οι οποίοι στις εκτιμήσεις τους, με δεδομένα για 58 αναπτυσσόμενες χώρες, μεταξύ των οποίων 17 χαμηλού και 41 μέσου εισοδήματος, κατά την χρονική περίοδο 1960-1970 και 1970-1977, βρήκαν πως στις χώρες μέσου εισοδήματος οι αμυντικές δαπάνες είχαν θετική επίδραση, ενώ αντιθέτως στις χώρες χαμηλού εισοδήματος αρνητική. Σε μεταγενέστερη δε, έρευνα ενός εκ των προαναφερθέντων μελετητών, και συγκεκριμένα του Ram²⁵, τα αποτελέσματα που εξήγαγε, κατέδειξαν αντιστροφή της παραπάνω σχέσης, οι αμυντικές δαπάνες δηλαδή, στις χώρες χαμηλού εισοδήματος είχαν θετικό αντίκτυπο στην οικονομική μεγέθυνση και αρνητικό στις χώρες μέσου εισοδήματος. Από το γεγονός αυτό και μόνο δύναται να αντιληφθούμε το πόσο εύκολα μπορούν να μεταβληθούν τα συμπεράσματα μιας έρευνας.

Αν και οι προηγούμενες αναφορές μας σε έργα ερευνητών, αφορούν αποκλειστικά την σχέση ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες και την οικονομική μεγέθυνση, αναπτυσσόμενων χωρών, τα ευρήματα δεν διαφοροποιούνται όσον αφορά τις ανεπτυγμένες χώρες. Ενδεικτικά θα αναφερθούμε στο έργο των Atesoglu και Mueller οι οποίοι μελετώντας την οικονομία των Η.Π.Α. συμπέραναν πως υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ αμυντικών δαπανών και οικονομικής μεγέθυνσης, ενώ αντιθέτως, η έρευνα των Cappelene, Gleditsch και Bjerkholt²⁶ σε 17 ανεπτυγμένες χώρες, την χρονική περίοδο 1960-1980 έδειξε πως υπάρχει αρνητική. Τέλος, ο Alexander²⁷ στην μελέτη του συμπέρανε πως δεν υπάρχει ούτε θετική αλλά ούτε και αρνητική σχέση μεταξύ αμυντικών δαπανών και οικονομικής μεγέθυνσης.

Τα ίδια αντιφατικά ευρήματα συναντάμε και στις μελέτες που έχουν εκπονηθεί ειδικά για την χώρα μας. Ενδεικτικά θα αναφερθούμε στο έργο των Kollias και Chletsos²⁸ στο οποίο μελετήθηκε η σχέση μεταξύ των αμυντικών δαπανών και της

---

²⁴ Basudeb Biswas and Rati Ram - Military Expenditure and Economic Growth in Less Developed Countries, 1986

²⁵ Rati Ram – Defense Expenditures and Economic Growth: A New Framework and Some Evidence from Cross-Section and Time Series Data, 1994

²⁶ Adne Cappelene, Nils Peter Gleditsch and Olav Bjerkholt – Military Spending and Economic Growth in the OECD Countries, 1984

²⁷ W. Robert J. Alexander – The Impact of Defense Spending on Economic Growth: A Multi-Sectoral Approach to Defense Spending and Economic Growth with Evidence from Developed Economies, 1990

²⁸ Michael Chletsos and Christos Kollias - Defense Spending and Growth in Greece 1974-90: Some Preliminary Econometric Results, 1995

οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ των ετών 1974-1990 στην Ελλάδα, η οποία βρέθηκε να παρουσιάζει θετική σχέση. Αρνητική αντιθέτως σχέση, ανάμεσα στα δυο μεγέθη έδειξε η μελέτη του Antonakis²⁹, αναφορικά με την χρονικά περίοδο 1960-1990.

Βάσει των όσων αναπτύχθηκαν προηγουμένως γίνεται αντιληπτό ότι δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε ένα μοναδικό συμπέρασμα αναφορικά με την σχέση ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες και την οικονομική μεγέθυνση. Διαπιστώσαμε πως οι επιδράσεις των αμυντικών δαπανών στην οικονομική επίδοση ενός κράτους, διαφέρουν από χώρα σε χώρα αλλά ακόμη και στην ίδια την χώρα από περίοδο σε περίοδο και από συγκυρία σε συγκυρία. Μια πληθώρα παραγόντων είναι αυτή που επηρεάζει τις επιδράσεις αυτές, ανάμεσα στους οποίους, αν η χώρα ανήκει στις αναπτυσσόμενες ή στις ανεπτυγμένες, αν η χώρα είναι δημοκρατική ή έχει μιλιταριστικό καθεστώς, αν εισάγεται ή παράγεται, μέρος ή το σύνολο των προϊόντων που αντιστοιχούν στις αμυντικές δαπάνες κ.α..

2.6. Το Μέρισμα της Ειρήνης

Ο όρος 'Μέρισμα της Ειρήνης' (peace dividend), αποτελεί ένα πολιτικό σλόγκαν, το οποίο γνώρισε ευρεία αποδοχή στις αρχές της δεκαετίας του '90, μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου³⁰ και τον προσδοκώμενο τερματισμό των εξοπλιστικών κουρσών, μιας και χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον τόσο από τον πρόεδρο των Η.Π.Α., George H.W. Bush³¹ όσο και από την πρωθυπουργό της Μ. Βρετανίας, Margaret Thatcher³², με στόχο να περιγράψει τα οικονομικά πλεονεκτήματα που προκύπτουν από μια μείωση των αμυντικών δαπανών.

---

²⁹ Nicholas Antonakis – Military Expenditure and Economic Growth in Greece 1960-1990, 1997

³⁰ Με τον όρο Ψυχρός Πόλεμος ορίζεται ο γεωπολιτικός, ιδεολογικός και οικονομικός αγώνας μεταξύ των δυο υπερδυνάμεων, Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ. μετά το τέλος του Β' Π.Π. Κράτησε από το 1947, μέχρι την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων στις αρχές της δεκαετίας του '90

³¹ Πρόεδρος των Η.Π.Α. το χρονικό διάστημα 1989-1993

³² Πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας το χρονικό διάστημα 1979-1990

Όπως διαπιστώσαμε και στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος κεφαλαίου, η οικονομική σκέψη αναφορικά με την σχέση ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες και την οικονομική μεγέθυνση διχάζεται. Υπάρχουν πολλοί ερευνητές που υποστηρίζουν ότι η μείωση των αμυντικών δαπανών θα έχει ευεργετικές αναπτυξιακές επιδράσεις, δέχονται δηλαδή την ύπαρξη του Μερίσματος της Ειρήνης και αρκετοί που υποστηρίζουν ότι οι αμυντικές δαπάνες αποτελούν απαραίτητο λειτουργικό συστατικό της καπιταλιστικής οικονομίας και κατά συνέπεια η μείωση αυτών θα έχει αρνητικές επιδράσεις στα άλλα μεγέθη της οικονομίας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να καταστεί σαφές πως η μείωση των αμυντικών δαπανών, από την οποία υποστηρίζεται πως προκύπτει το μέρισμα της ειρήνης, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί το αντίθετο της αύξησης τους και να αναλυθεί με τον αντίστροφο τρόπο. Τόσο η αύξηση όσο και η μείωση των αμυντικών δαπανών συνδέονται με ολωσδιόλου διαφορετικές διαστάσεις ενώ είναι ιστορικά αποδεκτό ότι λαμβάνουν χώρα σε συνθήκες που δεν έχουν μεταξύ τους κοινά γνωρίσματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα γι' αυτήν την παραδοχή αποτελούν οι οικονομίες των συμμάχων του άξονα κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο., Γερμανίας και Ιαπωνίας οι οποίες γνώρισαν ραγδαία οικονομική μεγέθυνση την δεκαετία του '30 χάρις ακριβώς στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς, καθώς και ραγδαία οικονομική ανάπτυξη μετά το πέρας του πολέμου, εξαιτίας του σχεδόν πλήρους αφοπλισμού τους.

Μια από τις πρώτες έρευνες, για τις επιπτώσεις της μείωσης των αμυντικών δαπανών έγινε την δεκαετία του '60 από τους Leontief, Morgan, Polenske, Simpson και Tower³³, βασιζόμενη στο μοντέλο των εισροών-εκροών³⁴ προκειμένου να εκτιμηθούν οι άμεσες και έμμεσες επιδράσεις της συρρίκνωσης των αμυντικών δαπανών σε σχέση με την απασχόληση στις Η.Π.Α.. Τα ευρήματα αυτής της μελέτης έδειξαν πως για να διατηρηθεί το ίδιο επίπεδο απασχόλησης μετά τη μείωση στις αμυντικές δαπάνες, η αντισταθμιστική αύξηση της ζήτησης στον πολιτικό τομέα της οικονομίας θα πρέπει να υπερβαίνει την μείωση κατά 20%. Το μη αναμενόμενο αυτό αποτέλεσμα αποδόθηκε

---

³³ Wassily Leontief, Alison Morgan, Karen Polenske, David Simpson and Edward Tower – The Economic Impact – Industrial and Regional – Of an Arms Cut, 1965

³⁴ Ο προσανατολισμός του μοντέλου εισροών-εκροών είναι καθαρά εμπειρικός και δίδεται έμφαση στη δυνατότητα μετρήσεως των μεταβλητών και των παραμέτρων με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων μέσω ποσοτικής ανάλυσης των δεδομένων. Wassily Leontief – Input-Output Economics, 1966

στις διαφορετικές εντάσεις εργασίας³⁵ μεταξύ στρατιωτικού και πολιτικού τομέα της οικονομίας και αυτό γιατί η αμυντική ζήτηση δημιουργεί σχετικά περισσότερες θέσεις εργασίας, επειδή οι ένοπλες δυνάμεις ως σύνολο είναι έντασης εργασίας. Διαπιστώθηκε επίσης ότι το ποσοστό των αμυντικών δαπανών που χρησιμοποιείται για τις αμοιβές του στρατιωτικού προσωπικού είναι αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο στον πολιτικό τομέα της οικονομίας.

Σε διαφορετικά αποτελέσματα καταλήγει η έρευνα του Klein³⁶, η οποία βασίστηκε στην αξιοποίηση πρακτικών προσομοίωσης για να οδηγηθεί σε ποσοτικές εκτιμήσεις σχετικά με την επίδραση που θα έχει μια μείωση των αμυντικών δαπανών στην επίδοση της οικονομίας. Η μελέτη αυτή υποστηρίζει πως η μείωση των αμυντικών δαπανών στις Η.Π.Α. θα έχει θετικό αντίκτυπο στις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, στην υποδομή και σε άλλες πτυχές της οικονομικής δραστηριότητας, υπό την προϋπόθεση ότι μείωση των αμυντικών δαπανών θα αντισταθμιστεί από ανάλογη αύξηση των δημόσιων δαπανών ή μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος.

Παρατηρούμε εκ νέου, μια ακόμη διαφορούμενη διαπίστωση αναφορικά με την σχέση ανάμεσα στις αμυντικές δαπάνες και τον οικονομικό τομέα μιας χώρας. Η θεωρητική οπτική με την οποία προσεγγίζονται τα πρακτικά ζητήματα εκτίμησης των σχετικών επιδράσεων, είναι αυτά που διαδραματίζουν τον καθοριστικότερο ρόλο. Θα μπορούσαμε λοιπόν να συμπεράνουμε πως όσοι αντιλαμβάνονται τις αμυντικές δαπάνες ως ένα οργανικό τμήμα της καπιταλιστικής οικονομίας καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η μείωση των αμυντικών δαπανών επιφέρει αρνητικές επιδράσεις στους οικονομικούς δείκτες. Στο άκρως αντίθετο αποτέλεσμα καταλήγουν όσοι πιστεύουν πως οι αμυντικές δαπάνες απορροφούν πόρους από άλλες παραγωγικότερες εναλλακτικές, μη στρατιωτικές χρήσεις.

Το βασικό πρόβλημα του μερίσματος της ειρήνης έγκειται στο γεγονός ότι πολλοί προσδοκούν πως η μείωση των στρατιωτικών δαπανών θα μετατραπεί άμεσα σε αύξηση των επιδόσεων στους άλλους τομείς της οικονομίας. Κάτι τέτοιο, θα δύναται

---

³⁵ Ένταση εργασίας (labor Intensive): η εξάρτηση του ύψους παραγωγής και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών από τον παράγοντα εργασία, από τον μεγαλύτερο ή μικρότερο αριθμό εργαζομένων. Χρυσοβιτσιώτης Ι., Σταυρακόπουλος Ι. – Λεξικό Αγγλοελληνικό και Ελληνοαγγλικό Εμπορικών, Τραπεζικών και Χρηματοοικονομικών Όρων.

³⁶ Lawrence R. Klein – The Economics of Turning Swords into Plowshares, 1990

να συμβεί αν οι αμυντικές δαπάνες αποτελούσαν απλές χρηματικές ροές και τίποτε περισσότερο. Αντιλαμβάνεται κανείς πως η μείωση των αμυντικών δαπανών από την μια μεριά και η αύξηση των λοιπών δημόσιων δαπανών από την άλλη, προϋποθέτουν εκτεταμένες διαθρωτικές αλλαγές που διαπερνούν όλο το φάσμα της οικονομίας όπως υποστηρίζει ο Intriligator³⁷ στο έργο του. Χαρακτηριστικά αναφέρει πως η μεταβατική περίοδος είναι αρκετά μακρά και τα όποια οφέλη, μπορεί να αρχίσουν να διαφαίνονται μετά την πάροδο μιας τουλάχιστον δεκαετίας από την έναρξη της διαδικασίας του μετασχηματισμού. Αυτό οφείλεται στο ότι η μετάβαση από μια οικονομία με υψηλές αμυντικές δαπάνες σε μια οικονομία με χαμηλές, συνεπάγεται σημαντικά κόστη. Η ανεργία -προσωρινή ή μη- του εργατικού δυναμικού που απασχολούνταν στον τομέα της άμυνας και η επανεκπαίδευση του, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συνεπάγεται κόστος. Όπως επίσης, κόστος συνεπάγεται και η αχρήστευση των αμυντικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμών οι οποίες λόγω της φύσης τους δεν έχουν εναλλακτικές χρήσεις. Τα ενδεχόμενα ωφέληματα, που θα προκύψουν από την μεταφορά των δαπανών για την άμυνα σε δαπάνες προς τους έτερους τομείς της οικονομίας μιας χώρας, θα αρχίσουν να εμφανίζονται μακροπρόθεσμα ενώ πρόσκαιρα θα υπάρξει εκτός από ανεργία και ανεπαρκής χρήση του διαθέσιμου κεφαλαίου. Οι πολιτικές λοιπόν, που θα ακολουθηθούν από μεριάς πολιτικής εξουσίας, θα πρέπει να επικεντρωθούν στο να μετασχηματίσουν τις περικοπές στις αμυντικές δαπάνες σε αύξηση των πολιτικών επενδύσεων, χρησιμοποιώντας την αγορά ως μέσο για την αναδιανομή των πόρων που ήταν τοποθετημένοι στην παραγωγή άμυνας, σε άλλες χρήσεις της οικονομίας.

2.7. Οικονομική & Στρατιωτική Ισχύς

Η στρατιωτική ισχύς δεν αποτελεί τη μοναδική παράμετρο που καθορίζει την κυριαρχία ενός κράτους και τη διαμόρφωση της στρατηγικής του. Η οικονομία στην σύγχρονη εποχή αποτελεί τον βασικό φορέα ισχύος ενός κράτους, έχοντας αποκτήσει

³⁷ Michael D. Intriligator – Economic Aspects of Disarmament: Arms Races and Arms Control Issues, 1994

βαρύνουσα σημασία στις διακρατικές σχέσεις. Η ικανότητα των κρατών να χρησιμοποιούν την οικονομική ισχύ που διαθέτουν προκειμένου να επηρεάσουν τις αποφάσεις άλλων κρατών σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής μπορεί εύκολα να μας οδηγήσει στην ταύτιση της με την στρατιωτική. Είναι γενικά αποδεκτό εξάλλου, πως το κύριο πεδίο του ανταγωνισμού τα τελευταία χρόνια στο διεθνές σύστημα και κυρίως ανάμεσα στις ανεπτυγμένες χώρες είναι η οικονομία.

Παρατηρώντας τα στοιχεία που απεικονίζονται στον πίνακα 1 καθώς και στην εικόνα 2, ενισχύεται ακόμα περισσότερο η διάχυτη πεποίθηση της εξίσωσης της οικονομικής με την στρατιωτική ισχύ. Συγκεκριμένα, οχτώ από τις χώρες που εμφανίζονται στην πρώτη δεκάδα της κατάταξης αναφορικά με την οικονομική δύναμη των κρατών, κατέχουν και μια από τις πρώτες θέσεις στην κατάταξη των χωρών με βάση την στρατιωτική τους ισχύ.

Οι Μεγαλύτερες Στρατιωτικές Δυνάμεις

1. Η.Π.Α.

2. Ρωσία

3. Κίνα

4. Ινδία

5. Ηνωμένο Βασίλειο

6. Γαλλία

7. Γερμανία

8. Νότιος Κορέα

9. Ιταλία

10. Βραζιλία

Πίνακας 1: Οι δέκα μεγαλύτερες στρατιωτικές δυνάμεις της εποχής, όπως προκύπτουν μέσα από την στάθμιση 40 διαφορετικών παραγόντων³⁸

Τα κράτη βρίσκονται σε έναν διαρκή ανταγωνισμό μεταξύ τους για την απόκτηση της μεγαλύτερης δυνατής οικονομικής ισχύος, μιας και αυτή θα αποτελέσει

---

³⁸ <http://www.globalfirepower.com/>

την βάση για την υλοποίηση των στρατηγικών τους στόχων. Η οικονομική ισχύς εξάλλου ή εναλλακτικά ο πλούτος που έχει στην κατοχή του ένα κράτος είναι αυτός θα επιτρέψει την αγορά των στρατιωτικών εκείνων μέσων που θα εγγυηθούν την ανεξαρτησία και την συνέχεια του.

Θα μπορούσαμε κάλλιστα λοιπόν να πούμε πως μια χώρα στην σύγχρονη εποχή αποβλέπει στην απόκτηση οικονομικής ευρωστίας η οποία θα της παρέχει την δυνατότητα να εξασφαλίσει τα μέσα που θα της διασφαλίσουν την ακεραιότητα της από εξωτερικούς κινδύνους ώστε να συνεχίσει απρόσκοπτα την προσπάθεια της για την απόκτηση ακόμα μεγαλύτερης οικονομικής δύναμης.

Η οικονομική δύναμη ενός κράτους και επομένως και η στρατιωτική καθορίζεται από πλείστους παράγοντες ανάμεσα στους οποίους ως σημαντικότερους διακρίνουμε το Α.Ε.Π., την ανεργία, τον πληθωρισμό, το δημόσιο χρέος, την οικονομική ανάπτυξη, την δανειοληπτική ικανότητα, το εμπορικό ισοζύγιο καθώς και την διαθέσιμη τεχνολογία και τεχνογνωσία.

Κεφάλαιο 3

Οι Αμυντικές Δαπάνες στην Ελλάδα

3.1. Η αναγκαιότητα της Εθνικής Άμυνας

Από συστάσεως του ελληνικού κράτους, η αναγκαιότητα της εθνικής άμυνας είναι αδιαπραγμάτευτη. Οι πολεμικές επιχειρήσεις έγιναν το όχημα μέσω του οποίου επετεύχθη η εθνική ολοκλήρωση και σήμερα η εθνική άμυνα αποτελεί τον θεματοφύλακα της εθνικής ανεξαρτησίας.

Κατά την δεκαετία του '90 η κατάρρευση του διπολισμού που χαρακτήρισε το μεγαλύτερο μέρος του προηγούμενου αιώνα, σηματοδότησε μια σειρά από αλλαγές που μετέβαλλαν τις γεωπολιτικές ισορροπίες και τους συσχετισμούς στο παγκόσμιο

στερέωμα. Το σημερινό διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από έντονα φαινόμενα αστάθειας, ρευστότητας, υψηλής αλληλεξάρτησης και εύθραυστων ισορροπιών.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε έναν κρίσιμο γεωπολιτικό χώρο και σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο γεωστρατηγικό περιβάλλον, καλείται να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και αξιόπιστα ένα πλήθος, σύνθετων και πολυδιάστατων δυνητικών προκλήσεων και κινδύνων. Τα προβλήματα που έχουν κάνει την εμφάνιση τους στην αυγή του 21^{ου} αιώνα είναι πολυποίκιλα και έρχονται να προστεθούν σε ήδη υφιστάμενες προκλήσεις που δεν έχουν επιλυθεί. Οι πολεμικές συγκρούσεις, οι φυσικές καταστροφές, ο θρησκευτικός, φονταμενταλισμός, η διεθνής τρομοκρατία, η λαθρομετανάστευση, το οργανωμένο έγκλημα, η ενέργεια και οι υδάτινοι πόροι είναι μερικά μόνο ζητήματα των οποίων οι επιπτώσεις δεν εξαντλούνται μέσα στα στενά όρια μιας και μόνο χώρας, γι' αυτό το εθνικό με το διεθνές περιβάλλον ασφάλειας τείνουν να χαρακτηριστούν ως ομόκεντρα πεδία. Αν σε αυτά προσθέσουμε τις γκρίζες ζώνες του Αιγαίου, το ανεπίλυτο Κυπριακό, το *casus belli*³⁹ για την ελληνική υφαλοκρηπίδα από μεριάς Τουρκίας καθώς και το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων μπορούμε εύκολα να αντιληφθούμε την αναγκαιότητα της ύπαρξης μιας καθόλα αξιόμαχης και άρτια προετοιμασμένης εθνικής άμυνας που θα εξασφαλίζει στο ακέραιο τα εθνικά συμφέροντα.

3.2. Το ύψος των Αμυντικών Δαπανών

Η επίτευξη της Εθνικής Άμυνας αποτελεί μια πολυέξοδη διαδικασία και τα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν αυτή την αλήθεια. Το γεγονός δε πως η κοινή γνώμη είναι ορθά πεπεισμένη για την αναγκαιότητα της είχε αφήσει μακριά από το επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου τα θέματα που σχετίζονται με την άμυνα και τους εξοπλισμούς τουλάχιστον μέχρι την απαρχή της οικονομικής κρίσης που χτύπησε συθέμελα την χώρα από το 2008 μέχρι και σήμερα. Σύμφωνα με την ετήσια έκδοση

---

³⁹ Διεθνής διπλωματικός όρος προερχόμενος από την λατινική γραμματεία, ο οποίος αποδίδεται στα ελληνικά ως "αφορμή πολέμου"

του Διεθνούς Ινστιτούτου για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI⁴⁰, Yearbook 2011), οι προμήθειες των αμυντικών εξοπλισμών αντιπροσωπεύουν το 40% του συνόλου των διεφθαρμένων συναλλαγών παγκοσμίως. Αυτό ακριβώς καταδεικνύει την ανάγκη να τεθούν επί τάπητος τα ζητήματα που αφορούν τις προμήθειες αμυντικού υλικού ιδίως σε μια περίοδο που παρά την οικονομική συρρίκνωση της χώρας οι αμυντικές δαπάνες εξακολουθούν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. όπως σημείωσε⁴¹ ο Γενικός Γραμματέας του ΝΑΤΟ⁴², Άντερς Φογκ Ράσμουσεν τον Ιανουάριο του 2013 και οι οποίες μας φέρνουν στην 2^η θέση ανάμεσα στις νατοϊκές δυνάμεις, πίσω μόνο από τις Η.Π.Α..

Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων των SIPRI και IISS⁴³ η Ελλάδα έχει δαπανήσει από την μεταπολίτευση μέχρι και το 2010 περισσότερα από 218 δις δολάρια για αμυντικές δαπάνες όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα και στην διαγραμματική απεικόνιση του.

Ελληνικές Αμυντικές Δαπάνες 1974-2010

ΕΤΟΣ	€ εκ.	\$ εκ.	% ΑΕΠ
1974		0,807	4,0
1975		2,288	6,8
1976		1,249	5,0
1977		1,100	5,0
1978		2,715	6,7
1979		2,630	6,3
1980		2,276	5,7
1981		2,693	7
1982		2,746	6,9

⁴⁰ SIPRI, αρχικά του Stockholm International Peace Research Institute, ενός ανεξάρτητου διεθνούς ινστιτούτου με έτος ίδρυσης το 1966, που εδρεύει στην Σουηδία και μελετά μια πληθώρα ζητημάτων που περιστρέφονται γύρω από τις πολεμικές συγκρούσεις και το στρατιωτικό υλικό.

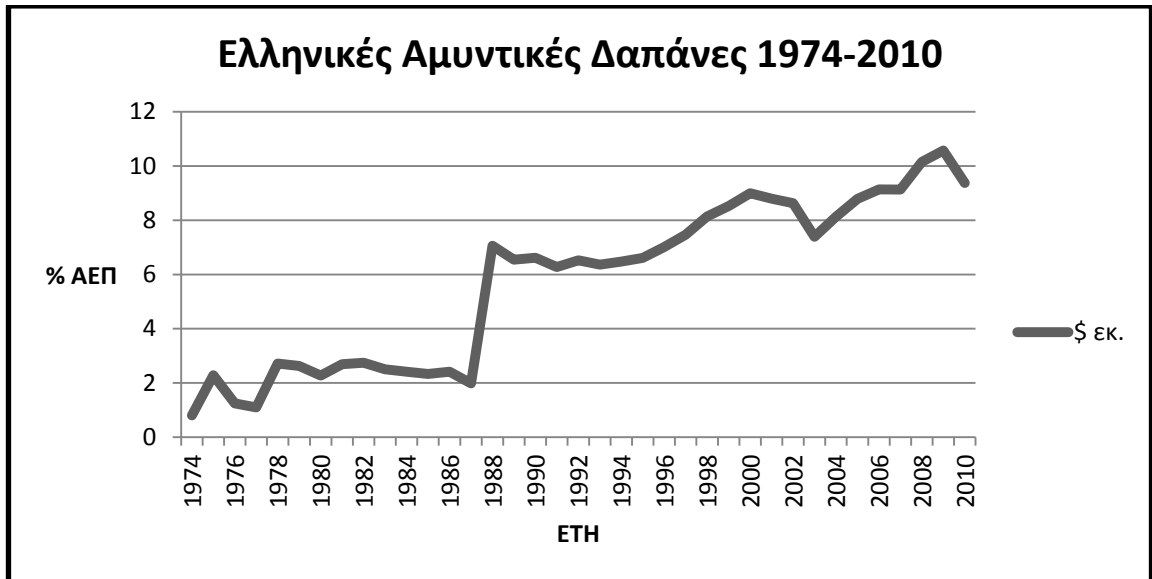
⁴¹ Εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", 9/1/2013.

⁴² ΝΑΤΟ, αρχικά του North Atlantic Treaty Organization που στα ελληνικά αποδίδεται ως Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου.

⁴³ IISS, αρχικά του International Institute for Strategic Studies, ενός βρετανικού ινστιτούτου με έτος ίδρυσης το 1958, που εδρεύει στο Λονδίνο και ασχολείται με τις διεθνείς σχέσεις.

1983		2,505	6,3
1984		2,413	7,1
1985		2,331	7
1986		2,418	5,6
1987		1,987	6,2
1988	1,145	7,062	4,2
1989	1,220	6,544	3,8
1990	1,486	6,616	3,5
1991	1,683	6,275	3,6
1992	2,027	6,521	3,6
1993	2,264	6,365	3,6
1994	2,254	6,475	3,6
1995	2,842	6,613	3,2
1996	3,259	7,009	3,3
1997	3,665	7,469	3,4
1998	4,184	8,139	3,5
1999	4,496	8,521	3,6
2000	4,895	8,992	3,6
2001	4,948	8,794	3,4
2002	5,030	8,626	3,2
2003	4,462	7,390	2,6
2004	5,048	8,125	2,7
2005	5,652	8,786	2,9
2006	6,064	9,135	2,9
2007	6,235	9,128	2,8
2008	7,219	10,148	3
2009	7,612	10,572	3,2
2010	7,062	9,369	3,1
M.O.	4,133	5,752	
Σύνολο		218,584	4,4

Πίνακας 2: Αμυντικές Δαπάνες Ελλάδος 1974-2010. Τα ποσά των δαπανών σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (US\$) από το 1974 έως το 1987 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 1985. Τα ποσά σε εκ. δολ. ΗΠΑ από το 1988 έως το 2012 είναι σε σταθερές τιμές και ισοτιμία 2009 και σε τρέχουσες τιμές δολαρίου για το 2010. Πηγές: (1974-1987) *The Military Balance* και (1988-2010) *SIPRI Military Expenditures Database*

Διάγραμμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του πίνακα 2

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σύγκριση των αμυντικών δαπανών της χώρας μας σε σχέση με τις χώρες του ΝΑΤΟ και ιδιαίτερα με τις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις του οργανισμού μιας και θα μας βοηθήσει στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σε επόμενη ενότητα αναφορικά με την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων του ΝΑΤΟ, η οποία επίσης παρέχει στοιχεία για την ποσοστιαία συμμετοχή των αμυντικών δαπανών στο ΑΕΠ. Πλεονέκτημα της βάσης δεδομένων του ΝΑΤΟ είναι ότι, όποιον ορισμό ή όποια μέθοδο επιλέγει, για να διακρίνει τις δαπάνες σε αμυντικές (αμοιβές προσωπικού, εξοπλισμοί, υποδομές, λοιπές δαπάνες), προσφέρει συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο των χωρών του ΝΑΤΟ. Ως εκ τούτου, η επεξεργασία των συγκεκριμένων στοιχείων μας οδηγεί σε έγκυρες διαπιστώσεις για τη θέση της Ελλάδας συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες-μέλη της συμμαχίας. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα 3 και στο διάγραμμα 2, όπου είναι προφανής η σημαντικά αυξημένη συμμετοχή των αμυντικών δαπανών στο Ελληνικό ΑΕΠ σε σχέση με το μέσο όρο του ποσοστού συμμετοχής των αμυντικών δαπανών στο ΑΕΠ των υπόλοιπων χωρών που μετέχουν

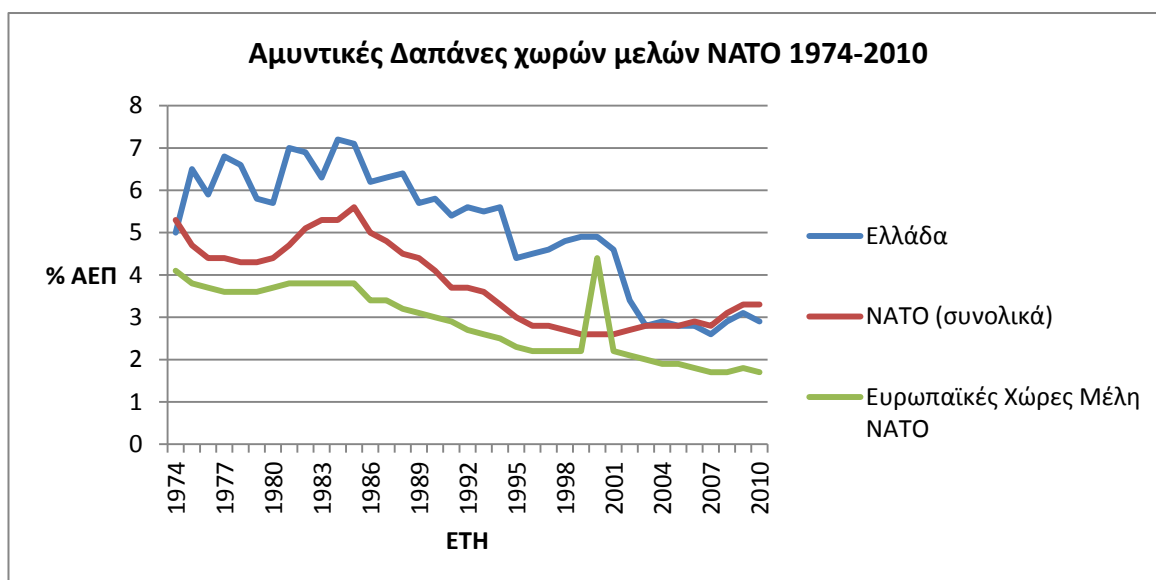
***Αμυντικές Δαπάνες Χωρών του ΝΑΤΟ ως Ποσοστό ΑΕΠ
1974-2010***

ΕΤΟΣ	Ελλάδα	ΝΑΤΟ (συνολικά)	Ευρωπαϊκές Χώρες Μέλη ΝΑΤΟ
1974	5,0	5,3	4,1
1975	6,5	4,7	3,8
1976	5,9	4,4	3,7
1977	6,8	4,4	3,6
1978	6,6	4,3	3,6
1979	5,8	4,3	3,6
1980	5,7	4,4	3,7
1981	7,0	4,7	3,8
1982	6,9	5,1	3,8
1983	6,3	5,3	3,8
1984	7,2	5,3	3,8
1985	7,1	5,6	3,8
1986	6,2	5,0	3,4
1987	6,3	4,8	3,4
1988	6,4	4,5	3,2
1989	5,7	4,4	3,1
1990	5,8	4,1	3,0
1991	5,4	3,7	2,9
1992	5,6	3,7	2,7
1993	5,5	3,6	2,6
1994	5,6	3,3	2,5
1995	4,4	3,0	2,3
1996	4,5	2,8	2,2
1997	4,6	2,8	2,2
1998	4,8	2,7	2,2
1999	4,9	2,6	2,2
2000	4,9	2,6	4,4
2001	4,6	2,6	2,2

2002	3,4	2,7	2,1
2003	2,8	2,8	2,0
2004	2,9	2,8	1,9
2005	2,8	2,8	1,9
2006	2,8	2,9	1,8
2007	2,6	2,8	1,7
2008	2,9	3,1	1,7
2009	3,1	3,3	1,8
2010	2,9	3,3	1,7

Πίνακας 3: Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ σε Ελλάδα, χώρες NATO συνολικά και Ευρωπαϊκές χώρες μέλη της συμμαχίας, τα έτη 1974-2010. Πηγές: Financial and Economic Data relating to NATO defense (www.nato.int) και European Commission AMECO Database

Διάγραμμα 2: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του Πίνακα 3

Οι Ελληνικές αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζονται ιδιαίτερα υψηλές όπως παρατηρούμε από τις βάσεις δεδομένων των SIPRI και NATO, συγκριτικά με άλλες χώρες.

3.3. Η σχέση των Αμυντικών Δαπανών με την Οικονομική Μεγέθυνση στην Ελλάδα

Τα στοιχεία που καταδεικνύουν τις υψηλές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για την άμυνα της χώρας στην προηγούμενη παράγραφο, πρέπει να αντιπαρατεθούν τόσο με τον διαχρονικό ρυθμό ανάπτυξης όσο και με το ύψος των επενδύσεων, προκειμένου να προβούμε σε χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με την επίδραση των αμυντικών δαπανών στην Ελληνική Οικονομία.

Πλήθος επιστημονικών μελετών που έχουν διεξαχθεί επί του θέματος ισχυρίζονται πως οι αμυντικές δαπάνες έχουν επιβραδυντική επίδραση στην οικονομική μεγέθυνση της χώρας. Σε έρευνα του Antonakis⁴⁴ αναφορικά με τις αμυντικές δαπάνες και την οικονομική μεγέθυνση της Ελλάδας την χρονική περίοδο 1960-1990 φαίνεται πως στις αρχές της δεκαετίας του 1960 όπου οι ετήσιες μεταβολές του ΑΕΠ ήταν υψηλές, οι αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ κυμαίνονταν σε χαμηλά επίπεδα. Μετά το 1974 όμως και κατά την δεκαετία του 1980 η αναλογία, μεταξύ αμυντικών δαπανών και οικονομικής μεγέθυνσης αντιστρέφεται.

Στον πίνακα 4, που ακολουθεί, παραθέτουμε στοιχεία αναφορικά με τις αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ και τον ρυθμό ανάπτυξης για την περίοδο των ετών 1980-2010, καθώς και την διαγραμματική τους απεικόνιση.

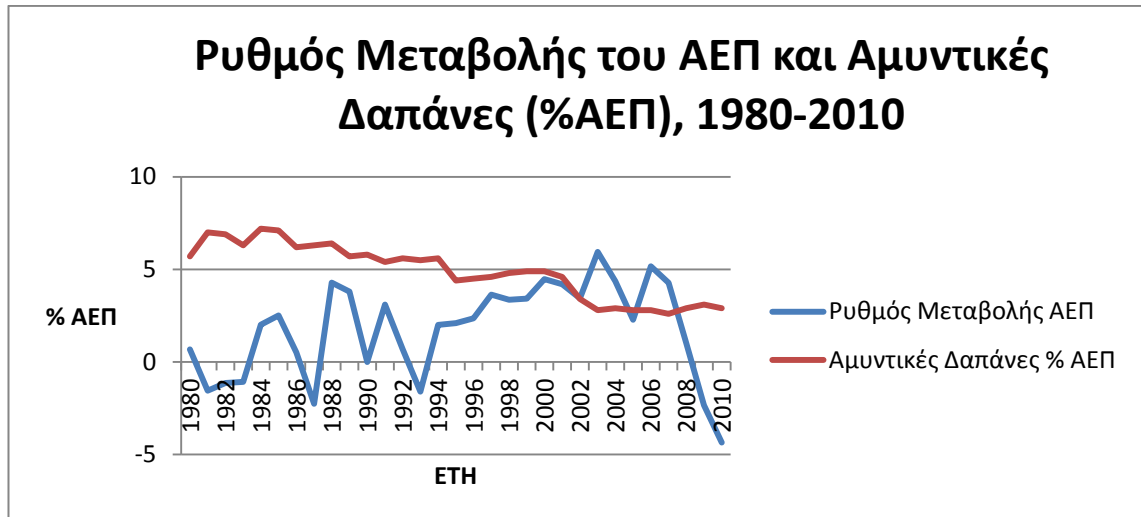
Ρυθμός Μεταβολής του ΑΕΠ και Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ 1980-2010

ΕΤΟΣ	Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ	Αμυντικές Δαπάνες % ΑΕΠ
1980	0,677	5,7
1981	-1,554	7
1982	-1,133	6,9

⁴⁴ Nicholas Antonakis, Military Expenditures and Economic Growth in Greece 1960-90, Journal Of Peace and Research 1997

1983	-1,079	6,3
1984	2,011	7,2
1985	2,51	7,1
1986	0,518	6,2
1987	-2,259	6,3
1988	4,288	6,4
1989	3,8	5,7
1990	0	5,8
1991	3,1	5,4
1992	0,7	5,6
1993	-1,6	5,5
1994	2	5,6
1995	2,1	4,4
1996	2,358	4,5
1997	3,638	4,6
1998	3,364	4,8
1999	3,42	4,9
2000	4,476	4,9
2001	4,198	4,6
2002	3,439	3,4
2003	5,944	2,8
2004	4,367	2,9
2005	2,281	2,8
2006	5,166	2,8
2007	4,279	2,6
2008	1,023	2,9
2009	-2,339	3,1
2010	-4,354	2,9
Μ.Ο.	1,78512903	4,890322581

Πίνακας 4: Ρυθμός Μεταβολής του ΑΕΠ και Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για την χρονική περίοδο 1980-2010. Πηγές: International Monetary Fund – 2011 World Economic Outlook (www.imf.org) και Financial and Economic Data relating to NATO defense (www.nato.int)

Διάγραμμα 3: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του Πίνακα 4

Πράγματι, βάσει των παραπάνω δεδομένων παρατηρούμε πως οι αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ κυμαίνονται σταθερά σε υψηλότερα επίπεδα από τον ρυθμό ανάπτυξης που παρουσιάζει η οικονομία. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν τα έτη 2003-04 και 2006-07 γεγονός που μπορεί να αιτιολογηθεί από την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004.

Ένα ακόμη συμπέρασμα πολλών εμπειρικών και θεωρητικών μελετών⁴⁵ είναι ότι η αρνητική επίπτωση των αμυντικών δαπανών εντοπίζεται κυρίως στην εκτόπιση των επενδύσεων μιας και το ύψος της δαπάνης για την άμυνα κυμαίνεται σταθερά, πλην μικρών εξαιρέσεων, σε υψηλότερα επίπεδα από τις δαπάνες για επενδύσεις. Οι μελέτες αυτές έχουν αποδείξει ότι κάθε αύξηση του ποσοστού των αμυντικών δαπανών στο ΑΕΠ προκαλεί μια σχεδόν ταυτόχρονη μείωση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου⁴⁶.

Στον ακόλουθο πίνακα 5, παρατίθενται οι επενδυτικές και αμυντικές δαπάνες για την χρονική περίοδο 1980-2010, οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τους καθώς και η διαγραμματική απεικόνιση αυτών.

⁴⁵ Michael Chletsos, Government Spending and Growth in Greece 1958-1993: Some Preliminary Results, 1997

Michael Chletsos and Christos Kollias - Defense Spending and Growth in Greece 1974-90: Some Preliminary Econometric Results, 1995

Christos Kollias – The Economic Effect of Defense Spending in Greece, 1994

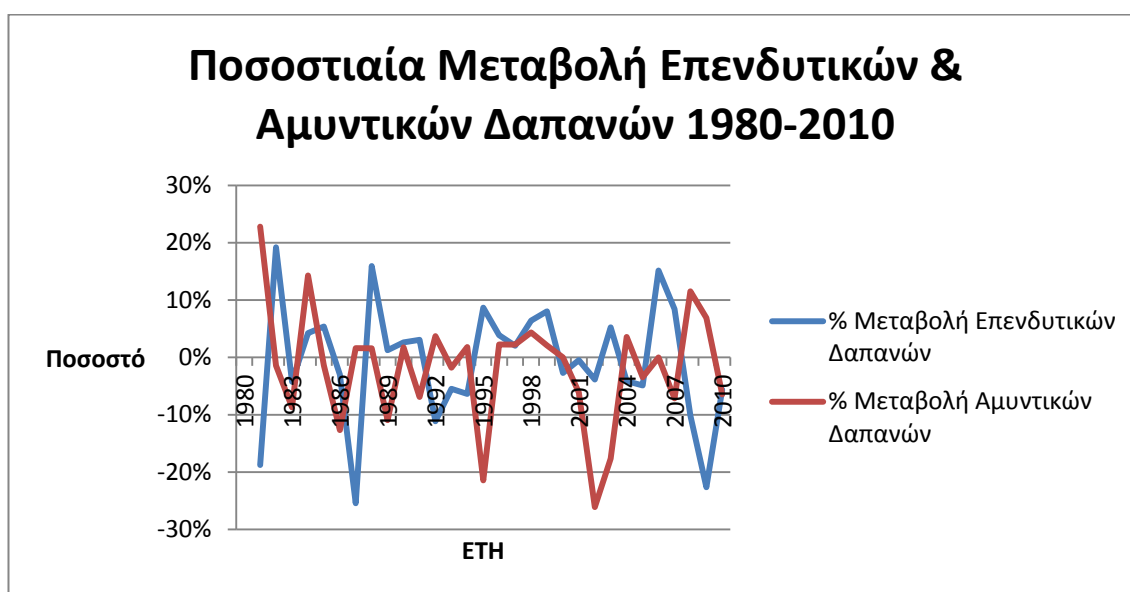
⁴⁶ Με τον όρο πάγιο κεφάλαιο εννοούμε το σύνολο των κεφαλαιουχικών αγαθών μιας οικονομίας

***Επενδυτικές & Αμυντικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ,
1980-2010***

ΕΤΟΣ	% ΑΕΠ σε Επενδύσεις	% Μεταβολή Επενδύσεων	% ΑΕΠ σε Αμ. Δαπάνες	% Μεταβολή Αμ. Δαπανών
1980	25,134		5,7	
1981	20,42	-19%	7	23%
1982	24,341	19%	6,9	-1%
1983	23,31	-4%	6,3	-9%
1984	24,298	4%	7,2	14%
1985	25,609	5%	7,1	-1%
1986	24,847	-3%	6,2	-13%
1987	18,53	-25%	6,3	2%
1988	21,483	16%	6,4	2%
1989	21,751	1%	5,7	-11%
1990	22,319	3%	5,8	2%
1991	23,004	3%	5,4	-7%
1992	20,441	-11%	5,6	4%
1993	19,325	-5%	5,5	-2%
1994	18,093	-6%	5,6	2%
1995	19,664	9%	4,4	-21%
1996	20,427	4%	4,5	2%
1997	20,843	2%	4,6	2%
1998	22,182	6%	4,8	4%
1999	23,967	8%	4,9	2%
2000	23,318	-3%	4,9	0%
2001	23,205	0%	4,6	-6%
2002	22,308	-4%	3,4	-26%
2003	23,476	5%	2,8	-18%
2004	22,507	-4%	2,9	4%
2005	21,405	-5%	2,8	-3%
2006	24,647	15%	2,8	0%

2007	26,721	8%	2,6	-7%
2008	24,012	-10%	2,9	12%
2009	18,575	-23%	3,1	7%
2010	17,535	-6%	2,9	-6%

Πίνακας 5: Επενδυτικές & αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα έτη 1980-2010 και ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των μεγεθών αυτών. Πηγές: International Monetary Fund – 2011 World Economic Outlook (www.imf.org) και Financial and Economic Data relating to NATO defense (www.nato.int)

Διάγραμμα 4: Διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων του Πίνακα 5

Στο διάγραμμα 4 διαφαίνεται η αρνητική σχέση ανάμεσα στις μεταβολές των επενδυτικών δαπανών ως ποσοστού του ΑΕΠ και στις αντίστοιχες αμυντικές με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα, αυτό του έτους 1995, όπου υπήρξε ποσοστιαία αύξηση 9% στις επενδύσεις και ποσοστιαία μείωση 21% στις αμυντικές δαπάνες, και αυτό του έτους 2008 όπου υπήρξε αύξηση 12% στις αμυντικές δαπάνες και μείωση στις επενδύσεις κατά 10%.

Καταλήγουμε λοιπόν στην διαπίστωση πως οι αμυντικές δαπάνες στην Ελλάδα, παρ' όλες τις θετικές επιπτώσεις που δύναται να επιφέρουν στο κλίμα ασφάλειας, το οποίο αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για την επίτευξη οικονομικής δραστηριότητας,

έχουν συνολικά αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση και στις επενδύσεις της χώρας.

3.4. Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινή Πολιτική Ασφάλειας & Άμυνας

Λαμβάνοντας υπ' όψη τα στοιχεία που παραθέσαμε στον Πίνακα 3 παρατηρούμε πως η Ελλάδα δαπανά ένα διόλου ευκαταφρόνητο μέρος του ΑΕΠ της για τις ανάγκες της άμυνας της χώρας, το οποίο επί σειρά ετών υπερβαίνει τον μέσο όρο των χωρών του ΝΑΤΟ. Η δαπάνη αυτή έχει εξαιρετική σημασία αν λάβουμε υπόψη μας τα δεδομένα της προηγούμενης παραγράφου τα οποία καταδεικνύουν τις δυσμενείς επιπτώσεις που επιφέρουν οι αμυντικές δαπάνες στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας.

Η Ελλάδα, αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας από το 1981 και από το 2002 συμμετέχει στην Νομισματική Ένωση, καθώς η Γηραιά Ήπειρος οδεύει με βραδείς ρυθμούς προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Σύμφωνα με την Συνθήκη της Λισσαβόνας, η οποία υπογράφει από τους αρχηγούς των κρατών ή κυβερνήσεων των 27 χωρών-μελών της ΕΕ, στις 13 Δεκεμβρίου του 2007 και τέθηκε σε ισχύ από την 1/1/2009, η Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ). Σε αυτήν περιλαμβάνεται ο προοδευτικός προσδιορισμός της κοινής αμυντικής πολιτικής της ένωσης, η οποία θα οδηγήσει στην κοινή άμυνα όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει την σχετική απόφαση με ομοφωνία.

Η συνθήκη της Λισσαβόνας εισήγαγε μια ρήτρα αλληλεγγύης και μια ρήτρα βοήθειας. Η ρήτρα αλληλεγγύης δηλώνει ότι η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού, με πνεύμα αλληλεγγύης, εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για: (α) την πρόληψη τρομοκρατικής

απειλής στο έδαφος των κρατών μελών, την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση και την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης και (β) την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής (άρθρο 222 ΣΛΕΕ⁴⁷). Σύμφωνα με τη ρήτρα αμοιβαίας βοήθειας, σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (άρθρο 42 § 7 ΣΕΕ⁴⁸).

Οι ρήτρες αυτές και ειδικά η ρήτρα αμοιβαίας βοήθειας η οποία φέρει σε πλήθος κειμένων και την ονομασία ρήτρα αμοιβαίας άμυνας, είναι εξαιρετικά σημαντική για την Ελλάδα παρ' όλους τους περιορισμούς⁴⁹ που την χαρακτηρίζουν μιας και σε βάθος χρόνου θα δώσει την ευκαιρία στην χώρα μας να ελαττώσει σημαντικά τις δαπάνες της για αμυντικό υλικό.

Έως ότου ξεπεραστούν αυτοί οι περιορισμοί και έως ότου η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση επιτευχθεί τόσο πολιτικά όσο και στις συνειδήσεις των πολιτών, η Ελλάδα οφείλει να προβαίνει σε όλες εκείνες τις ενέργειες, και κατά συνέπεια δαπάνες που θα εξασφαλίζουν την εδαφική της κυριαρχία και ανεξαρτησία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει από το 2004 ένα Πράσινο Βιβλίο⁵⁰ το οποίο απέβλεπε στη σταδιακή δημιουργία μιας ευρωπαϊκής αγοράς εξοπλισμών, διαφανέστερης και πιο ανοικτής για τα κράτη μέλη. Πράγματι, μια οδηγία για την απλούστευση των όρων και προϋποθέσεων για τις μεταφορές προϊόντων συνδεόμενων με τον τομέα της άμυνας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοχεύει στο να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας ενιαίας αγοράς σε αυτόν τον τομέα, ενισχύοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα της αμυντικής

⁴⁷ Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 30-3-2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:EL:PDF>.

⁴⁸ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 30-3-2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:020:el:PDF>.

⁴⁹ Οι περιορισμοί της ρήτρας αμοιβαίας βοήθειας οφείλονται κατά πρώτον στο ότι η ρήτρα δεν επηρεάζει την πολιτική ασφάλειας και άμυνας των κρατών-μελών που είναι παραδοσιακά ουδέτερα και κατά δεύτερον δεν επηρεάζει τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του NATO.

⁵⁰ COM/2004/0608

βιομηχανίας της Ευρώπης (Οδηγία 2009/43⁵¹). Μια γενική άδεια μεταφοράς που πρέπει να δημοσιεύεται σύμφωνα με την οδηγία για μεταφορές προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας, τα οποία παραδίδονται σε ένοπλες δυνάμεις, μπορεί να αυξήσει σημαντικά την ασφάλεια εφοδιασμού για όλα τα κράτη μέλη που επιλέγουν να προμηθευτούν τέτοια προϊόντα εντός της ΕΕ. Μια οδηγία για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας στοχεύει να μειώσει τον ρυθμιστικό τεμαχισμό σε αυτούς τους τομείς και να αυξήσει τον ανταγωνισμό και τη διαφάνεια (Οδηγία 2009/81⁵²).

Η Ελλάδα με τον νόμο υπ' αριθμό 3978/11 (ΦΕΚ 137 Α/16-6-2011⁵³) υιοθέτησε την κοινοτική οδηγία 2009/81, στοχεύοντας αφενός στην διαφάνεια των διεργασιών που σχετίζονται με τις αμυντικές δαπάνες και αφετέρου στον καλύτερο δυνατό εξοπλισμό των ενόπλων δυνάμεων.

---

⁵¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2009L0043:20101214:EL:PDF>

⁵² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2009L0081:20100101:EL:PDF>

⁵³ Το πλήρες κείμενο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του εθνικού τυπογραφείου στην διεύθυνση <http://www.et.gr>

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

Προμήθειες Αμυντικού Υλικού &
Εξοπλιστικά Προγράμματα της Ελλάδας

Κεφάλαιο 4

Κεφάλαιο 5

Κεφάλαιο 4

Προμήθειες Αμυντικού Υλικού

4.1. Οικονομικές, Πολιτικές, Τεχνολογικές και Στρατηγικές Διαστάσεις στις Προμήθειες Αμυντικού Υλικού

Οι προμήθειες αμυντικού υλικού είναι ένα ιδιαίτερος πολύπλοκο θέμα, το οποίο σχετίζεται με έναν μεγάλο αριθμό επιμέρους ζητημάτων που διακρίνονται για την αντιφατική και συχνά συγκρουσιακή σχέση τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η εθνική άμυνα αποτελεί ένα πεδίο στο οποίο αναπτύσσονται σύνθετες δυναμικές που δρουν ανάμεσα στην εξασφάλιση αποτελεσματικών υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας συναρτήσεως των αντιμετωπιζόμενων κινδύνων και στρατηγικών, από την μια μεριά, και στις πολιτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, όπως επίσης και στους οικονομικούς και τεχνολογικούς περιορισμούς από την άλλη.

Οι αμυντικές ανάγκες δεν καθορίζονται βασιζόμενες σε κάποιο οικονομικό μέγεθος, αλλά από τους ορατούς και μη κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζει μια χώρα ή δύναται να αντιμετωπίσει στο μέλλον λόγω της στρατηγικής που έχει αποφασίσει να χαράξει. Η αμυντική προσπάθεια δεν συμπορεύεται πάντα με το επίπεδο της οικονομίας, μιας και όταν οι περιστάσεις το απαιτούν το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την άμυνα μπορεί να ανέλθει σε υψηλά επίπεδα. Η δυνατότητα διάθεσης πόρων επηρεάζει όλους τους τομείς μιας χώρας και η άμυνα δεν αποτελεί εξαίρεση, συνεπώς πάντοτε θα υπάρχει ένα όριο στην αμυντική δυνατότητα, όσο μεγάλη και αν είναι η ανάγκη γι' αυτή. Οι διακρατικές συμμαχίες και ευρύτερα οι διεθνείς σχέσεις μιας χώρας αναπτύσσονται εκτός των άλλων και γι' αυτόν τον σκοπό.

Μια ακόμη σημαντική ανεξάρτητη μεταβλητή η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο αναφορικά με το ύψος των αμυντικών δαπανών είναι αυτή της τεχνολογίας και εν προκειμένω της τεχνολογίας του πολέμου. Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη στον τομέα των οπλικών συστημάτων τον περασμένο αιώνα, έφερε την τεχνογνωσία και την

τεχνολογία στην πρώτη γραμμή των παραγόντων που δύναται να επηρεάσουν την έκβαση μιας εμπόλεμης αναμέτρησης αφήνοντας σε δεύτερη μοίρα άλλα στοιχεία, όπως η στρατηγική, η οργάνωση, το μέγεθος η γενναιότητα και η τόλμη του στρατού. Οι χώρες που παράγουν εξελιγμένα οπλικά συστήματα δαπανούν τεράστια χρηματικά ποσά σε έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της άμυνας με αποτέλεσμα αφενός να συντελείται μια ταχεία διεθνής συγκέντρωση της αμυντικής βιομηχανίας σε ιδιαίτερα μικρό αριθμό χωρών και αφετέρου σε ραγδαία τεχνολογική απαξίωση των υφιστάμενων οπλικών συστημάτων. Αμφότερα τα παραπάνω ζητήματα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην λήψη των αποφάσεων όσων είναι επιφορτισμένοι με τον ρόλο της επιλογής και της προμήθειας αμυντικού υλικού.

Τέλος, οι αποφάσεις που σχετίζονται με την προμήθεια αμυντικού υλικού καθορίζονται από τις αμυντικές ανάγκες, τις επιχειρησιακές δυνατότητες καθώς και άλλα πλεονεκτήματα που δυνατόν εσωκλείονται μέσα στον τύπο των αμυντικών μέσων. Η δε επιλογή ανάμεσα σε εναλλακτικά αμυντικά υλικά θα όφειλε να γίνεται βασιζόμενη στις επαγγελματικές κρίσεις και αξιολογήσεις και λιγότερο στις προτιμήσεις και τα συμφέροντα όσων άμεσα ή έμμεσα εμπλέκονται στις διαδικασίες λήψης των σχετικών αποφάσεων. Οι συναλλαγές και οι συμβάσεις όμως, στον τομέα των αμυντικών δαπανών δεν φαίνεται να ακολουθούν την ίδια πεπατημένη που διέπει τις αντίστοιχες συναλλαγές και συμβάσεις των υπόλοιπων αγορών, γεγονός που οφείλεται σε ένα πλήθος παραγόντων, όπως η ισχύς των συμβαλλόμενων μερών (εντολέας – εντολοδόχος), η μονοπωλιακή δύναμη, η εξοπλιστική εξάρτηση καθώς και οι πολιτικές και οι στρατηγικές που ακολουθούνται από την εκάστοτε χώρα οι οποίες συχνά δεν είναι βασισμένες με αποκλειστικό γνώμονα το εθνικό συμφέρον αλλά σε ιδιοτελή συμφέροντα και επιδιώξεις.

Συνοψίζοντας, οι αποφάσεις αναφορικά με τις προμήθειες αμυντικού υλικού λαμβάνονται μέσα στο πλαίσιο των δυνατοτήτων και των περιορισμών που θέτουν οι ισχύοντες θεσμοί, τις ανάγκες της εθνικής ασφάλειας, το οικονομικό και τεχνολογικό επίπεδο της χώρας αναφορικά με την αμυντική και ευρύτερα η βιομηχανική βάση της, τα συμφέροντα και οι επιδιώξεις των εμπλεκομένων φορέων στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, την οργανωτική και διοικητική τεχνογνωσία στα εφοδιαστικά ζητήματα

καθώς και τέλος στις ενδεχόμενες υπάρχουσες δεσμεύσεις και περιορισμούς που εδρεύουν σε προγενέστερες αποφάσεις και επιλογές.

Σχήμα 1: Οι προμήθειες αμυντικών υλικών εξαρτώνται από ένα πλήθος άλλων παραγόντων

4.2. Η Αγορά στον Τομέα της Άμυνας

Μια χώρα μπορεί να προμηθευτεί το αμυντικό υλικό το οποίο χρειάζεται από τρεις πηγές: την εγχώρια βιομηχανία, την βιομηχανία που προέρχεται από τρίτες χώρες καθώς και από συμπαραγωγές δυο ή και περισσότερων χωρών στις οποίες μετέχει. Η παραγωγή των αμυντικών μέσων μπορεί να γίνεται από δημόσιες, ιδιωτικές ή μικτές επιχειρήσεις. Ο μεγαλύτερος παραγωγός και καταναλωτής πολεμικού υλικού στον κόσμο, οι Η.Π.Α. τείνουν περισσότερο στο ιδιωτικό μοντέλο παραγωγής, εν αντιθέσει με την Ευρώπη που η παραγωγή ακολουθεί το δημόσιο μοντέλο, παρόλο που τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται σταδιακή απαγκίστρωση από αυτό.

Ανεξάρτητα από το αν τα μέσα παραγωγής αμυντικού υλικού ανήκουν στο κράτος ή σε ιδιώτες η φύση των προβλημάτων που αναφύονται στη διαδικασία του εφοδιασμού με μέσα άμυνας οφείλεται στο γεγονός ότι η παραγωγή ανεξάρτητα από το ποιος την εκτελεί καθώς και η κατανάλωση τους, προσδιορίζονται αποκλειστικά από το κράτος. Η κυβέρνηση εν προκειμένω των Η.Π.Α., της χώρας που κατασκευάζει περίπου το μισό αμυντικό υλικό που παράγεται παγκοσμίως, είναι αυτή η οποία θα αποφασίσει κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, αντίστοιχο στο μέγεθος της παραγωγής της τι, πόσο και πως θα παραχθεί καθώς και αν και που θα εξαχθεί. Αυτό αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός μιας και όπως σημειώσαμε και στην προηγούμενη παράγραφο, οι πηγές προμήθειας αμυντικού υλικού είναι εξαιρετικά περιορισμένες και μάλιστα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, μοναδικό προμηθευτή αποτελούν οι Η.Π.Α., οι οποίες διαθέτουν όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, τα πολεμικά συστήματα που παράγουν σε χώρες που εξυπηρετούν την πολιτική και τα συμφέροντά τους. Αποτελεί κοινή διαπίστωση δε, πως τα συστήματα που διατίθενται προς αγορά είναι συνήθως προηγούμενης τεχνολογικής γενιάς. Τα όσα ισχύουν για τις Η.Π.Α., δεν περιορίζονται αποκλειστικά σε αυτές αλλά είναι γενικότερο φαινόμενο για όλες τις χώρες που δραστηριοποιούνται στην αμυντική βιομηχανία.. Είναι λοιπόν προφανές, ότι τα κράτη είναι αυτά που προσδιορίζουν το μέγεθος και την δομή του κλάδου της αμυντικής βιομηχανίας τους, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, τις τιμές και τα κέρδη, τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, ενώ παρέχουν προστασία, υποδομές, εκπαίδευση, κίνητρα και χρηματοδότηση.

4.3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη των Αμυντικών Προμηθειών

Λόγω της ιδιαίτερης φύσης της αγοράς αμυντικού υλικού είναι λογικό και επόμενο τα συμβαλλόμενα μέρη, ο προμηθευτής και ο αγοραστής, να μην υπόκεινται στα χαρακτηριστικά που διέπουν τις υπόλοιπες αγορές αγαθών αλλά να παρουσιάζουν ξεχωριστά γνωρίσματα.

Ο προμηθευτής αμυντικού υλικού, κράτος ή επιχείρηση, πρέπει να κατέχει ιδιαίτερες ικανότητες διαπραγμάτευσης προκειμένου να κατορθώσει να αποσπάσει κρατικές προμήθειες, οι οποίες διακατέχονται από ιδιαίτερες πολύπλοκες και πολύπλευρες διαδικασίες. Η επιτυχία προϋποθέτει λεπτεπίλεπτους χειρισμούς, αποτέλεσμα προσεκτικής μελέτης όλων των διαστάσεων της προς διαπραγμάτευση αγοροπωλησίας, ώστε να εξισορροπούνται αντίρροπες τάσεις και απόψεις που είναι δυνατόν να εμφανιστούν. Το βασικότερο γνώρισμα των ικανοτήτων αυτών συνίσταται στο γεγονός ότι αποτελούν αποτέλεσμα τεχνογνωσίας η οποία χρειάζεται και χρόνο και προσπάθεια για να συσσωρευτεί μέσα από επίπονες και πειστικές διαδικασίες εκμάθησης και απόκτησης εμπειρίας. Στις σύγχρονες αγορές των προμηθειών αμυντικού υλικού, ανεξάρτητα αν αυτές γίνονται από εγχώριες ή αλλοδαπές επιχειρήσεις, εντάσσονται πολιτικοί, γεωπολιτικοί, στρατηγικοί και ιδεολογικοί παράμετροι οι οποίοι βρίσκονται σε δυναμική αλληλεξάρτηση και κίνηση που είναι ταυτόχρονα αντιφατική και συγκρουσιακή. Σε αυτές τις καταστάσεις δημιουργούνται σχέσεις και εξαρτήσεις στις οποίες οι εμπλεκόμενοι φορείς ανταγωνίζονται σε υψηλό επίπεδο, στοχεύοντας στην βιωσιμότητά τους και στην εξυπηρέτηση των ιδίων συμφερόντων, ακόμα και σε βάρος του γενικότερου δημόσιου συμφέροντος.

Ο αγοραστής από μέρους του, εν προκειμένω το κράτος, βρίσκεται αντιμέτωπο με φαινόμενα ακόμα περισσότερο πολύπλοκα επειδή ακριβώς οι αμυντικές δαπάνες με ότι αυτές συνεπάγονται, ανταγωνίζονται άλλους τομείς της κοινωνίας ενώ ο σχεδιασμός και οι βλέψεις του μπορεί να έρχονται σε αντίθεση με τις επιδιώξεις των υπόλοιπων πολιτικών δυνάμεων και εν δυνάμει μελλοντικών αγοραστών. Το γεγονός αυτό σε

συνδυασμό με το ότι από μεριάς προμηθευτή υπάρχουν εξατομικευμένα συμφέροντα (σε επίπεδο παραγωγών, μεσαζόντων κλπ.) προιδεάζει για την φύση των δυσκολιών που δύναται να ανακύψουν σε κάθε μορφή αξιολόγησης των όποιων αποφάσεων λαμβάνονται σε αυτό το χώρο. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, η αξιολόγηση πρέπει να είναι πλήρης και να επεκτείνεται σε όλα τα επίμαχα θέματα αμυντικής στρατηγικής, διαδικασιών λήψης δημόσιων αποφάσεων και οικονομικής αποτελεσματικότητας.

4.4. Οι ιδιαιτερότητες της Προμήθειας Αμυντικών Μέσων από το Εξωτερικό

Για την Ελλάδα, όπως και για τα περισσότερα κράτη του πλανήτη, η προμήθεια αμυντικού υλικού από χώρες του εξωτερικού αποτελεί μονόδρομο για μια σειρά από λόγους: χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, ανεπαρκής εγχωρία αμυντική βιομηχανική βάση, χαμηλό γνωστικό και τεχνολογικό επίπεδο, μικρό μέγεθος αγοράς, έλλειψη διάθεσης κεφαλαίων σε έρευνα και ανάπτυξη. Αποτελεί δε κανόνα και όχι εξαίρεση το γεγονός πως ακόμα και σε περιπτώσεις που συντρέχουν πολλές ή όλες από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την παραγωγή αμυντικών μέσων, κρίνεται ορθότερη από οικονομική σκοπιά, εν προκειμένω το κόστος, η εισαγωγή των μέσων αυτών απ' ότι η εγχωρία παραγωγή τους. Υπάρχει ωστόσο και η αντικρουόμενη άποψη που παραθέτει επιχειρήματα που σχετίζονται με την αμυντική ανεξαρτησία αλλά και την οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας, σύμφωνα με την οποία αν όχι σε ολόκληρο, τουλάχιστον ένα μέρος των αμυντικών μέσων θα πρέπει να υλοποιείται από την εγχωρία παραγωγή.

Η επιλογή των μέσων άμυνας που θα επιλέξει να εισάγει μια χώρα αποτελεί μια πολύπλευρη διαδικασία για την οποία πρέπει να συνεκτιμηθούν πολλοί παράγοντες, στρατηγικοί και οικονομικοί. Σημαντικό ρόλο για την λήψη των αποφάσεων διαδραματίζουν ανάμεσα σε άλλα, τα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά των μέσων, η φερεγγυότητα και η εμπειρία του προμηθευτή, η ύπαρξη ή μη εναλλακτικών πηγών

προμήθειας, η αμυντική εξάρτηση που προκύπτει από την επιλογή συγκεκριμένων μέσων, οι πιέσεις και οι εξαρτήσεις από τις εταιρίες και τις χώρες παραγωγής των μέσων. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, την πολυπλοκότητα που διακρίνει την άριστη επιλογή από μέρους αγοράστριας χώρας μιας και είναι δύσκολο να συνεκτιμηθούν οι επιπτώσεις που θα επιφέρει μια επιλογή στην οικονομία, όχι μόνο στο συναλλαγματικό ισοζύγιο αλλά και στην ανάπτυξη και την απασχόληση καθώς και το οικονομικό κόστος και συνολικό όφελος των εναλλακτικών επιλογών.

4.5. Συμπααραγωγή Αμυντικών Μέσων και Απόκτηση Άδειας Παραγωγής

Θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ως δεδομένο, πως κάθε χώρα θα προτιμούσε να αποτελεί η ίδια τον αποκλειστικό παραγωγό και προμηθευτή των ενόπλων δυνάμεων της μιας και τα οφέλη από μια τέτοια κίνηση είναι εξαιρετικά σημαντικά για πλείστους λόγους ανάμεσα στους οποίους θα ξεχωρίσουμε από οικονομικής σκοπιάς: την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής, την τεχνολογική πρόοδο και την διάχυση της τεχνογνωσίας σε άλλους τομείς της οικονομίας, την βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών, την αύξηση της απασχόλησης, ενώ από επιχειρησιακής και στρατηγικής σκοπιάς: διασφαλίζεται ο απρόσκοπτος εφοδιασμός των ενόπλων δυνάμεων σε κρίσιμες περιπτώσεις σύγκρουσης ή απειλής και περιορίζεται η αμυντική εξάρτηση. Όμως, αν και επιθυμητή η προοπτική της εγχώριας παραγωγής λόγω της φύσης των αμυντικών μέσων που προϋποθέτουν την ύπαρξη βιομηχανικής, τεχνολογικής, οργανωτικής και γνωστικής υποδομής κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό.

Ωστόσο, η αθρόα εισαγωγή αμυντικών μέσων από τρίτες χώρες δεν αποτελεί μονόδρομο για τα κράτη που δεν διαθέτουν το πλήθος των χαρακτηριστικών που χρειάζονται για την ανάπτυξη ισχυρής βιομηχανίας. Η συμπααραγωγή αμυντικών μέσων και η απόκτηση άδειας παραγωγής υλικών μπορούν να αποτελέσουν μια προτιμητέα λύση στην οποία μπορούν να βρουν διέξοδο χώρες που αν και δεν βρίσκονται ανάμεσα

στους πρωτοπόρους της σχεδίασης και παραγωγής αμυντικών προϊόντων, διαθέτουν τα εφόδια και τις βάσεις για την ακολουθία μιας πιο ενεργητικής προοπτικής στον τομέα της άμυνας.

Η συμπαραγωγή μέσων άμυνας, γίνεται από τουλάχιστον δυο χώρες, οι οποίες μέσα από λεπτομερείς ρυθμίσεις καθορίζουν τους βαθμούς εμπλοκής και συμμετοχής τους στον καταμερισμό της εργασίας, στο σχεδιασμό του μέσου άμυνας, στην ανάπτυξη και στην παραγωγή του, καθώς και στο κόστος, τους κινδύνους, τον έλεγχο της αναπτυσσόμενης τεχνολογίας, τα οφέλη και τις ζημιές που θα προκύψουν από το εν λόγω εγχείρημα.

Η συμπαραγωγή αμυντικών μέσων, πέρα από τις αδιαμφισβήτητες θετικές επιδράσεις που θα προκαλέσει στους τομείς της εθνικής ασφάλειας, της πολιτικής, της ανάπτυξης, της βιομηχανίας και της τεχνολογίας σε κάθε μια από τις συμμετέχουσες χώρες, θα επιφέρει και μεγάλα οικονομικά οφέλη που απορρέουν από τον διαμοιρασμό του ερευνητικού κόστους και του κόστους ανάπτυξης, την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας ως αποτέλεσμα της συνένωσης των αγορών, τη διάχυση της νέας τεχνολογίας στους μη στρατιωτικούς τομείς. Εξαιρετικά σημαντικός κρίνεται επίσης και ο επιμερισμός των κινδύνων ή και των ζημιών που μπορεί να ανακύψουν κατά τα στάδια υλοποίησης του σχεδίου.

Στον αντίποδα, σημαντικότερο μειονέκτημα από την συμπαραγωγή αμυντικών μέσων αποτελεί το υψηλό κόστος συναλλαγών. Το διαπραγματευτικό κόστος, το κόστος που απορρέει από την κατανομή των ρόλων, την οργάνωση και την επίβλεψη της παραγωγής, αυξάνεται όσο περισσότερα είναι τα συμβαλλόμενα μέρη και όσο πιο πολύπλοκο είναι το υπό ανάπτυξη πρόβλημα. Πρέπει ακόμη να αναφέρουμε, ότι η καλή πίστη για την τήρηση των συμφωνηθέντων όρων κρίνεται απαραίτητη, ενώ τυχών διαφωνίες και προβλήματα σε μια συμπαραγωγή, που δεν είναι δύσκολο να ανακύψουν λόγω των διαφορετικών ομάδων συμφερόντων, ιδιωτικών και δημόσιων, που ως επί το πλείστον χαρακτηρίζονται από αντικρουόμενες επιδιώξεις, δύναται εκτός από χρονοβόρες διαδικασίες επίλυσης να ζημιώσουν τις διακρατικές σχέσεις των συνεργαζόμενων χωρών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα συμπαραγωγής αποτελεί η Ευρωπαϊκή Αεροδιαστημική και Αμυντική Βιομηχανία⁵⁴ η οποία αποτελεί ένα κονσόρτσιουμ ευρωπαϊκών εταιριών και χωρών που ασχολούνται με την αεροναυπηγική, την άμυνα, το διάστημα και την ασφάλεια με σκοπό να προωθεί και να υποστηρίζει την ανταγωνιστικότητα σε καθέναν από τους προαναφερθέντες τομείς και να εκπονεί μεγαλεπήβολα και απαιτητικά προγράμματα. Ένα από τα πιο προηγμένα πονήματα συμπαραγωγών αποτελεί το πολεμικό αεροσκάφος Eurofighter Typhoon, αποτέλεσμα συνεργασίας ανάμεσα σε τέσσερις χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ισπανία και Ιταλία.

Μια άλλη μορφή συνεργασίας είναι αυτή που απορρέει από την περίπτωση απόκτησης άδειας παραγωγής από μια χώρα, στην οποία παραχωρείται το δικαίωμα για εγχώρια παραγωγή αμυντικών συστημάτων από την χώρα-πωλητή που κατέχει τα αποκλειστικά δικαιώματα. Η άδεια μπορεί να αφορά στην παραγωγή για εγχώρια χρήση, στην αποκλειστική εξαγωγή στην χώρα που παρεχώρησε την άδεια, σε εξαγωγές προς τρίτες χώρες, στην παραγωγή ολόκληρου ή μέρους του αμυντικού μέσου ή απλά σε συναρμολόγηση του συστήματος.

Στα πλεονεκτήματα αυτού του είδους συνεργασίας συγκαταλέγονται: η αποφυγή κινδύνων και αβεβαιοτήτων που συνδέονται με την ανάπτυξη νέων μέσων, η παραγωγή σε συγκεκριμένο χρόνο, η απόκτηση υπάρχουσας τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και εμπειρίας, η άμεση και απρόσκοπτη τροφοδοσία των ενόπλων δυνάμεων από την εσωτερική παραγωγή, η ενδυνάμωση της εγχώριας αμυντικής βιομηχανικής βάσης και κατά συνέπεια η ενίσχυση της απασχόλησης και της ανάπτυξης.

Η κυριότερη αρνητική επίπτωση από την απόκτηση άδειας παραγωγής είναι ότι το συνολικό κόστος της εγχώριας παραγωγής μπορεί να υπερβαίνει το κόστος εισαγωγής του έτοιμου μέσου, πράγμα απολύτως λογικό αν λάβουμε υπ' όψη πως η εισάγουσα χώρα εκτός από την αποζημίωση που πρέπει να καταλάβει στην χώρα που κατέχει τα δικαιώματα, δεν μπορεί να επιτύχει εφάμιλλες επιδόσεις με αυτήν. Μακροπρόθεσμα τα δεδομένα δύνανται να αλλάξουν όμως κατά κανόνα στα αρχικά στάδια εφαρμογής της παραγωγής το κόστος θα είναι μεγαλύτερο. Για τον λόγο αυτό η

---

⁵⁴ European Aeronautic Defense and Space Company (EADS), <http://www.eads.com>

απόκτηση ή μη άδειας παραγωγής θα πρέπει να εξετάζει τις επιπτώσεις που θα υπεισέλθουν στην οικονομία σε ένα ευρύτερο σύνολο τομέων.

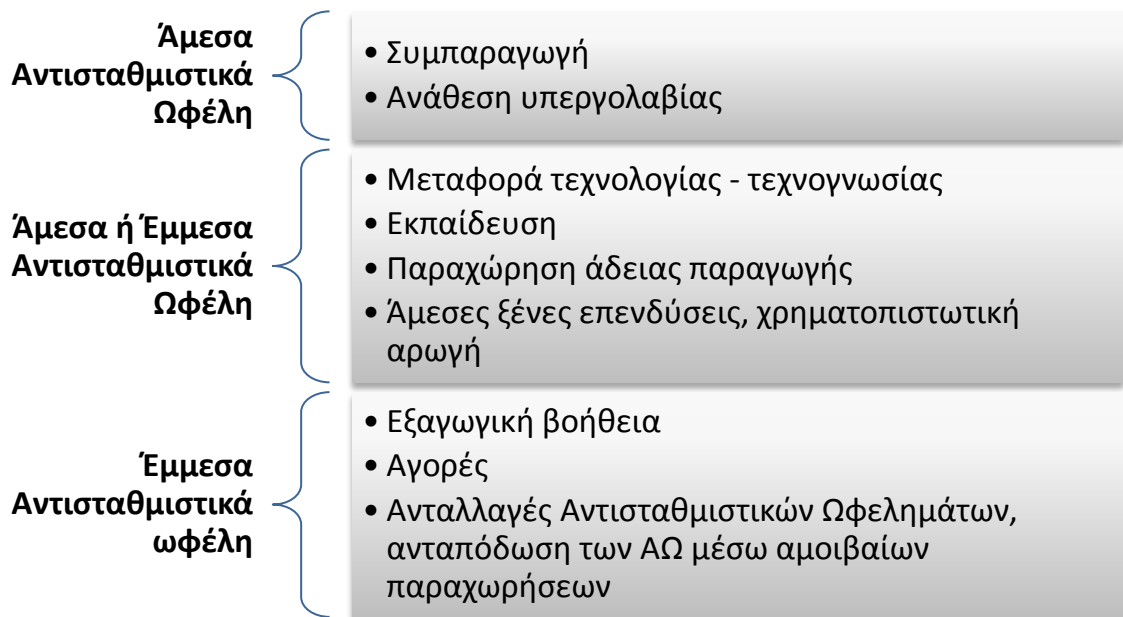
4.6. Αντισταθμιστικά Ωφελήματα

Τα αντισταθμιστικά ωφελήματα αποτελούν μια πρακτική η οποία άρχισε να εφαρμόζεται τις τελευταίες δεκαετίες στην αγορά αμυντικού υλικού. Οι πρακτικές αυτές συνίσταται από την προσπάθεια των χωρών-αγοραστών να αποσπάσουν από τις χώρες-πωλήτριες κάποια οφέλη ως ανταλλάγματα της προμήθειας πολεμικού υλικού από αυτές. Τα αντισταθμιστικά ωφελήματα προσφέρονται κατά κύριο λόγο στους τομείς της τεχνολογίας, ως αντιστάθμισμα όπως υποδηλώνεται και από τ' όνομα τους, για το κόστος ευκαιρίας της εγχώριας οικονομίας που συνεπάγεται η ροή κεφαλαίων προς το εξωτερικό, και η οποία έχει επιπτώσεις στην συνολική παραγωγή αλλά και στο ισοζύγιο πληρωμών. Από την άλλη μεριά, οι πρακτικές αυτές, ασκούνται και από μέρους των χωρών-προμηθευτών προκειμένου να κάνουν τις προσφορές τους πιο δελεαστικές έναντι του ανταγωνισμού.

Τα αντισταθμιστικά ωφελήματα μπορούν να χωριστούν σε δυο κατηγορίες, τα άμεσα αντισταθμιστικά ωφελήματα και τα έμμεσα. Ως άμεσα, λογίζονται αυτά που έχουν σχέση με την πραγματοποιούμενη αγοροπωλησία και εν προκειμένω με τον αμυντικό κλάδο, τα ωφελήματα δηλαδή που συνίστανται σε συμμετοχή της χώρας που κάνει τις αγορές, στην παραγωγή του αποκτώμενου μέσου. Επί παραδείγματι μια χώρα προκειμένου να αγοράσει αεροπλάνα από μια ξένη εταιρία ή χώρα, ζητεί ένα τμήμα του αεροπλάνου να κατασκευάζεται από την εγχώρια βιομηχανία. Αυτό όπως γίνεται αντιληπτό, συνεπάγεται μεταφορά της σχετικής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην οικονομία της χώρας-αγοραστή.

Οι υπόλοιπες μορφές αντισταθμιστικών ωφελημάτων που δεν σχετίζονται άμεσα με την προμήθεια του συγκεκριμένου αμυντικού μέσου, θεωρούνται έμμεσα αντισταθμιστικά ωφελήματα. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν όλες εκείνες οι συμφωνίες για την μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας καθώς και επενδύσεων σε

διάφορους τομείς της εγχώριας οικονομίας. Για παράδειγμα μια χώρα προκειμένου να αγοράσει μεγάλο αριθμό τανκ από μια άλλη χώρα, ζητά από την δεύτερη να μοιραστεί την τεχνογνωσία που κατέχει πάνω στους τομείς του τουρισμού και των υπηρεσιών. Εναλλακτικά μπορεί να ζητήσει να γίνουν επενδύσεις με κεφάλαια από την χώρα-πωλητή στις εγχώριες υποδομές. Συμπεραίνουμε λοιπόν πως οι συνέπειες των αντισταθμιστικών ωφελημάτων αφορούν και τις δύο συναλλασσόμενες μεριές.

Σχήμα 2: Κατηγοριοποίηση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων

Ας δούμε την εφαρμογή των αντισταθμιστικών ωφελημάτων μέσα από ένα παράδειγμα: έστω ότι μια χώρα-αγοραστής θέλει να προμηθευτεί 200 αεροπλάνα από την αμυντική βιομηχανία μιας ξένης χώρας-πωλητή. Το συνολικό ύψος της αγοροπωλησίας ανέρχεται σε 500.000.000 € και η χώρα-αγοραστής ζητά 120% επί της αξίας ως αντισταθμιστικά οφέλη. Η χώρα-πωλητής είναι υποχρεωμένη να εκπληρώσει λοιπόν, αντισταθμιστικά ωφελήματα ύψους 120% επί της αξίας των αεροπλάνων, δηλαδή 600.000.000 €. Η χώρα-αγοραστής συμφωνεί σε μια σειρά συγκεκριμένων προγραμμάτων, άμεσων και έμμεσων, που θα υλοποιήσει η χώρα-πωλητής σαν αντισταθμιστικά οφέλη.

Η χώρα-αγοραστής ορίζει μια χρηματική αξία για κάθε τύπο των αντισταθμιστικών ωφελημάτων. Η χρηματική αυτή αξία δεν αντιπροσωπεύει την πραγματική αξία των αντισταθμιστικών ωφελημάτων, αλλά την αξία τους πολλαπλασιασμένη με έναν συντελεστή που εκφράζει τον βαθμό σπουδαιότητας που έχει για τη χώρα-αγοραστή, καθένα από τα προτεινόμενα αντισταθμιστικά από την χώρα-πωλητή. Με απλά λόγια, κάτι το οποίο κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό για την χώρα-αγοραστή θα έχει ιδιαιτέρως υψηλό συντελεστή και αντίστοιχα κάτι το οποίο δεν κρίνεται ως σπουδαίο, χαμηλό. Αντιλαμβανόμαστε ότι χωρίς τους πολλαπλασιαστές, τα αντισταθμιστικά οφέλη δεν θα είχαν κανένα απολύτως νόημα, μιας και κανένας πωλητής δεν θα συμφωνούσε να επιστρέψει στον αγοραστή πολλαπλάσια αξία από αυτή του προϊόντος αγοροπωλησίας

Τα άμεσα αντισταθμιστικά οφέλη που ζητεί στο παράδειγμα μας η χώρα-αγοραστής είναι μια ή περισσότερες εγχώριες εταιρίες να κατασκευάσουν τμήματα του αεροπλάνου, όπως τα συστήματα προσγείωσης και τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Η πραγματική χρηματική αξία των προαναφερθέντων υλικών ανέρχεται σε 100.000.000 € και η χώρα-αγοραστής ορίζει έναν πολλαπλασιαστή ίσο με 3, αφού η εγχώρια παραγωγή αυτών των τμημάτων θα συνεισφέρει στην ενδυνάμωση της αμυντικής της βιομηχανίας και στην δημιουργία μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας. Η συνολική αξία λοιπόν από την εκπλήρωση του συγκεκριμένου αντισταθμιστικού οφέλους λογίζεται ίση με 300.000.000 €

Τα έμμεσα αντισταθμιστικά οφέλη περιλαμβάνουν άμεσες επενδύσεις από την χώρα-πωλητή στην χώρα-αγοραστή ύψους 20.000.000 €. Η χώρα-αγοραστής ορίζει έναν πολλαπλασιαστή ίσο με 5 μιας και η οικονομία της υποφέρει επί σειρά ετών από έλλειψη ξένων κεφαλαίων. Συνεπώς προσθέτουμε ακόμη 100.000.000 € στο ταμείο των αντισταθμιστικών ωφελειών. Επιπρόσθετα η χώρα-προμηθευτής προσφέρει τεχνολογία σχετική με την αφαλάτωση, η οποία κρίνεται εξαιρετικά σημαντική από μέρους της χώρας-αγοραστή, η οποία πλήττεται από παρατεταμένη ξηρασία και έχει μεγάλη ανάγκη από υδάτινους πόρους, δίνοντας έτσι έναν μεγάλο συντελεστή 8. 10.000.000 € η αξία της τεχνολογίας, συνεπώς 80.000.000 € προστίθενται στην αξία των αντισταθμιστικών. Τέλος, η χώρα-πωλητής παραχωρεί τις γνώσεις που κατέχει πάνω στον τομέα των εξαγωγών, προκειμένου η χώρα-αγοραστής να μπορέσει να

πραγματοποιήσει σημαντικές εξαγωγές σε χώρες όπου τα προϊόντα της δεν έχουν σημαντική παρουσία. Η βοήθεια θα παρέχεται για 4 χρόνια και η αξία για κάθε έτος ανέρχεται σε 6.000.000 €. Ο πολλαπλασιαστής από μέρους της χώρας-αγοραστή για την συγκεκριμένη παραχώρηση είναι ίσος με 5 συνεπώς το ύψος των αντισταθμιστικών ωφελημάτων ανέρχεται σε 120.000.000 €

<u>Στοιχεία Παραδείγματος</u>		Πραγματική Αξία	Πολλαπλασιαστής	Χρηματική Αξία
Άμεσα Α.Ω.	Συμπαγωγή	100.000.000 €	3	300.000.000 €
Έμμεσα Α.Ω.	Ξένες Επενδύσεις	20.000.000 €	5	100.000.000 €
	Μεταφορά Τεχνολογίας	10.000.000 €	8	80.000.000 €
	Εξαγωγική Αρωγή	6.000.000 € ανά έτος για 4 χρόνια	5	120.000.000 €
	Σύνολο	154.000.000 €		600.000.000 €

Πίνακας 6: Παράθεση στοιχείων παραδείγματος παραγράφου 4.6.

Από τα παραπάνω δεδομένα λοιπόν καθώς και από τα στοιχεία του πίνακα 6 καταλήγουμε πως η χώρα-αγοραστής, προμηθεύτηκε πολεμικό υλικό αξίας 500.000.000 € από τη χώρα-πωλητή ενώ στα πλαίσια της διμερούς συμφωνίας, παραχωρήθηκαν από

την πωλήτρια χώρα αντισταθμιστικά ωφελήματα ύψους 600.000.000 € των οποίων η πραγματική αξία αντιστοιχεί σε 154.000.000 €

Τα άμεσα και έμμεσα αντισταθμιστικά ωφελήματα είναι προφανές πως έχουν διαφορετικές επιπτώσεις σε κάθε πλευρά των συναλλασσόμενων χωρών που εμπλέκονται στην αγοραπωλησία των αμυντικών μέσων. Στην περίπτωση των άμεσων αντισταθμιστικών ωφελημάτων με την μορφή ανάθεσης υπεργολαβιών σε επιχειρήσεις της χώρας-αγοραστή, οι επιχειρήσεις της χώρας-πωλητή χάνουν ένα μέρος της κατασκευαστικής διαδικασίας του αντικειμένου της αγοραπωλησίας. Επόμενο είναι λοιπόν, τόσο η απασχόληση όσο και τα κέρδη των επιχειρήσεων του κλάδου της αμυντικής βιομηχανίας στην χώρα-πωλητή να παρουσιάσουν κάμψη. Ωστόσο, αυτό θα επηρεάσει αρνητικά τα οικονομικά μεγέθη της χώρας-πωλητή μόνο αν οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις του αμυντικού κλάδου δεν μπορέσουν να υποκαταστήσουν το σύστημα των εργολαβιών της διαδικασίας κατασκευής που ανατίθεται σε επιχειρήσεις της χώρας-αγοραστή με άλλες δραστηριότητες τουλάχιστον ίσης απόδοσης. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον αμυντικό κλάδο της χώρας-αγοραστή μιας και η ανάληψη υπεργολαβιών για την κατασκευή τμήματος του αγοραζόμενου αμυντικού μέσου, συμβάλει στην ανάπτυξη και την τόνωση της αμυντικής βιομηχανίας αλλά και της απασχόλησης. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό είναι οι διαθέσιμες επιχειρήσεις να έχουν την πρόποσα οικονομική δυνατότητα, το μέγεθος και την ευελιξία προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του συγκεκριμένου έργου.

Στην περίπτωση των έμμεσων αντισταθμιστικών ωφελημάτων, η χώρα-πωλητής προβαίνει σε επενδύσεις στην χώρα-αγοραστή, είτε στον αμυντικό τομέα που όμως δεν σχετίζεται με την παραγωγή του μέσου της αγοραπωλησίας, είτε σε κάποιον άλλο τομέα της οικονομίας. Η πρακτική αυτή μπορεί να συναντήσει αρνήσεις από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην χώρα-πωλητή για τον απλούστατο λόγο της προστασίας της διαθέσιμης τεχνογνωσίας. Προβλήματα επίσης, δύναται να παρουσιαστούν και από την μεριά των επιχειρήσεων της χώρας-αγοραστή, οι οποίες ενδεχομένως να μην έχουν την δυνατότητα να ανταποκριθούν στον ρόλο που θέλουν να τους αναθέσουν. Η τελική επιλογή της κατεύθυνσης που θα λάβουν τα αντισταθμιστικά ωφελήματα με την μορφή επενδύσεων, συνδέεται με την ευρύτερη

πρακτική των διεθνών οικονομικών σχέσεων, με την διάρθρωση της οικονομίας της χώρας-αγοραστή, τις επιδιώξεις των επιχειρήσεων στη χώρα-πωλητή, καθώς και την χρονική διάρκεια του εγχειρήματος. Οι επενδύσεις αυτές δε μπορούν να αποτελέσουν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για συνεργασία ανάμεσα στις επιχειρήσεις των δυο χωρών οι οποίες χρονικά μπορεί να εκτείνονται και για πολύ μεγαλύτερο διάστημα από αυτό της αρχικής διμερούς συμφωνίας.

Κεφάλαιο 5

Η Ελληνική Αγορά Αμυντικών Εξοπλισμών

5.1. Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών

Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ), που έχει συσταθεί με το άρθρο 72 παρ. 3 στοιχείο β του Ν. 3433/2006 (Α'20) για τις «Προμήθειες αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων», είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αποφάσεων επί θεμάτων Αμυντικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων Προμήθειας κυρίου και λοιπού υλικού Εξοπλιστικών Προγραμμάτων, Συμβάσεων Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), Διασφάλισης Ποιότητας καθώς και Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών⁵⁵. Στο παράρτημα της παρούσας εργασίας παρουσιάζεται διαγραμματικά η οργανωτική δομή που περιγράφεται ακολούθως.

Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων συγκροτείται από τις ακόλουθες τρεις υπηρεσιακές μονάδες:

- Την Διεύθυνση Αμυντικών Προγραμμάτων και Κυρίων Συμβάσεων (ΔΑΠΚΣ).
- Την Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και Διασφάλισης Ποιότητας (ΔΑΩΔΠ).
- Την Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών (ΔΑΕΤΕ).

---

⁵⁵ Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, www.mod.gr

Η Διεύθυνση Αμυντικών Προγραμμάτων και Κυρίων Συμβάσεων (ΔΑΠΚΣ) είναι αρμόδια για τη μελέτη, την υποβολή εισηγήσεων, την παρακολούθηση και γενικότερα τον χειρισμό θεμάτων σχετικών με την υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων μέχρι την ολοκλήρωσή τους. Ευθύνεται, επίσης, για το συντονισμό των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τις προμήθειες του λοιπού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και την κατά περίπτωση ανάθεση της προμήθειας ομοειδών υλικών σε ένα Γενικό Επιτελείο.

Στην ΔΑΠΚΣ λειτουργούν τα ακόλουθα τμήματα τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες:

- **Τμήμα Εξοπλιστικών Προγραμμάτων & Συμβάσεων Στρατού Ξηράς (ΣΞ)**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Οπλικών Συστημάτων, Αρμάτων - Τεθωρακισμένων Οχημάτων Μάχης, Οχημάτων, και Προγραμμάτων Τηλεπικοινωνιακού Υλικού (Τ-Η) - Υλικού Ηλεκτρονικού Πολέμου (Η-Π) τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στα εξοπλιστικά προγράμματα και τα Προγράμματα Τηλεπικοινωνιακού Υλικού (Τ-Η) και Υλικού Ηλεκτρονικού Πολέμου (Η-Π) του ΣΞ, καθώς και τα προγράμματα φορητού οπλισμού, πυρομαχικών, οχημάτων - αρμάτων και των οργάνων αυτών, όλων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.
- **Τμήμα Εξοπλιστικών Προγραμμάτων & Συμβάσεων Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ)**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Πλοίων, Υποβρυχίων, Εξοπλισμού Σκαφών, και Προγραμμάτων Τηλεπικοινωνιακού Υλικού (Τ-Η) - Υλικού Ηλεκτρονικού Πολέμου (Η-Π) τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στα εξοπλιστικά προγράμματα και τα προγράμματα τηλεπικοινωνιακού υλικού (Τ-Η) και υλικού ηλεκτρονικού πολέμου (Η-Π) του Π.Ν, καθώς και τα προγράμματα σκαφών θαλάσσης, υποβρυχίων και των οργάνων αυτών, όλων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.
- **Τμήμα Εξοπλιστικών Προγραμμάτων & Συμβάσεων Πολεμικής Αεροπορίας (ΠΑ)**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Μαχητικών Α/Φ, Μεταφορικών Α/Φ – Ε/Π, Εξοπλισμών Α/Φ, και Προγραμμάτων

Τηλεπικοινωνιακού Υλικού (Τ-Η) -Υλικού Ηλεκτρονικού Πολέμου (Η-Π) τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στα εξοπλιστικά προγράμματα και τα προγράμματα τηλεπικοινωνιακού υλικού (Τ-Η) και υλικού ηλεκτρονικού πολέμου (Η-Π) της Π.Α, καθώς και τα προγράμματα αεροσκαφών και οργάνων αεροπλοΐας όλων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.

- **Τμήμα Ελέγχου Κυρίων Συμβάσεων και Τιμών - Κόστους**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Ελέγχου Τήρησης Συμβάσεων, Παρακολούθησης ΕΜΠΑΕ – Χρηματοροών, και Ελέγχου Τιμών Κόστους τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στον έλεγχο και την υπογραφή των συμβάσεων προμηθειών των εξοπλιστικών προγραμμάτων κύριου υλικού, σε συνεργασία με το αντίστοιχο της προμήθειας τμήμα Σ.Ξ , Π.Ν ή Π.Α, καθώς και στον έλεγχο τιμών και κόστους κατά τη διαδικασία σύνταξης και υλοποίησης των παραπάνω συμβάσεων.
- **Τμήμα Παρακολούθησης Κυρίων Συμβάσεων**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Παρακολούθησης Κυρίων Συμβάσεων Σ.Ξ, Κυρίων Συμβάσεων Π.Ν. και Κυρίων Συμβάσεων Π.Α. τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στην παρακολούθηση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία και τις λοιπές Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης, της κανονικής υλοποίησης των συμβάσεων.
- **Τμήμα Λοιπών Προμηθειών**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Ελέγχου λοιπών προμηθειών Σ.Ξ., Ελέγχου λοιπών προμηθειών Π.Ν, και Ελέγχου λοιπών προμηθειών Π.Α. τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στο συντονισμό των προμηθειών ομοειδών υλικών των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων και την κατά περίπτωση ανάθεση υλοποίησης της προμήθειάς τους σε ένα Γενικό Επιτελείο.

Η Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και Διασφάλισης Ποιότητας (ΔΑΩΔΠ) είναι αρμόδια για τη μελέτη, την υποβολή εισηγήσεων και γενικότερα το χειρισμό θεμάτων σχετικών με την αξιολόγηση των Α.Ω. που απορρέουν από τα

εξοπλιστικά προγράμματα κύριου υλικού, την κατάρτιση, υπογραφή και παρακολούθηση των σχετικών συμβάσεων Α.Ω. μέχρις ολοκλήρωσής τους, καθώς και τον καθορισμό και την εφαρμογή διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας των υπό προμήθεια αμυντικών υλικών και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων.

Στην ΔΑΩΔΠ λειτουργούν τα ακόλουθα τμήματα τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες:

- **Τμήμα Συμβάσεων Α.Ω**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Κατάρτισης Συμβάσεων Α.Ω /Σ.Ξ, Συμβάσεων Α.Ω /Π.Ν., και Συμβάσεων Α.Ω /Π.Α. τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στην αξιολόγηση των προτάσεων Α.Ω και την κατάρτιση και υπογραφή των συμβάσεων Α.Ω.
- **Τμήμα Παρακολούθησης Συμβάσεων Α.Ω**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Παρακολούθησης Συμβάσεων Α.Ω/Σ.Ξ., Συμβάσεων Α.Ω/Π.Ν, και Συμβάσεων Α.Ω/Π.Α. τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στην παρακολούθηση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία και τις λοιπές Διευθύνσεις, της κανονικής και έκτακτης εκτέλεσης των συμβάσεων Α.Ω και την πίστωση συναλλαγών ΑΩ.
- **Τμήμα Πολιτικής και Διασφάλισης Ποιότητας & Ελέγχου Κλιμακίων**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Ποιοτικού Ελέγχου, και Πολιτικής, Συνεργασίας με Φορείς Εσωτερικού – Εξωτερικού, Συλλογής Στοιχείων Ποιοτικών Ελέγχων, και Οργάνωσης - Ελέγχου Κλιμακίων τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν: α) Στις μεθόδους και τις αναγκαίες διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας των υπό προμήθεια μέσων και υλικών, σε συνεργασία με εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς και φορείς. β) Στην εφαρμογή των διαδικασιών πιστοποίησης ποιότητας, μετά την υπογραφή των συμβάσεων και κατά την εκτέλεση της παραγωγικής διαδικασίας, καθώς και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών

των από προμήθεια συστημάτων και μέσων. γ) Στην οργάνωση, το συντονισμό και τον έλεγχο του έργου των Κέντρων Ελέγχου Ποιότητας (ΚΕΠΗΥ – ΚΕΠΠΥ - ΚΕΠ), των κλιμακίων Ομάδων Ελέγχου Ποιότητας (ΟΕΠ) και της Ομάδας Ελέγχου Κόστους (ΟΕΚ).

- **Τμήμα Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ)**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Υπολογισμού ΕΠΑ, και Έκδοσης Πιστοποιητικών ΕΠΑ τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στον υπολογισμό της ΕΠΑ, για τα υλικά εγχωρίου παραγωγής (άρθρο 30 του Ν. 3433/2006, Α'20).
- **Τμήμα Κωδικοποίησης**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Κωδικοποίησης Αμυντικού Υλικού, Παρακολούθησης Κωδικών NATO, και Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης Υλικών (ΑΥΚΥ) τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν: α) Στην κωδικοποίηση αμυντικού υλικού σε εθνικό επίπεδο και στο συντονισμό των δραστηριοτήτων των Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης Υλικών (ΑΥΚΥ) των Κλάδων και β) Στην παρακολούθηση και εφαρμογή του συστήματος κωδικοποίησης υλικών σύμφωνα με τις διαδικασίες του NATO (NBC – NATO AcodP-1).
- **Τμήμα Τυποποίησης – Προδιαγραφών**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Σύνταξης Προδιαγραφών και Συντονισμού με Φορείς Εσωτερικού–Εξωτερικού. Τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό σε συνεργασία με τα ΓΕ των Κλάδων και τους αρμόδιους φορείς τυποποίησης, μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν: α) Σε θέματα τυποποίησης υλικών και μέσων. β) Στον καθορισμό ομοειδών κατηγοριών υλικών και τη σύνταξη Ενοποιημένων Προδιαγραφών. γ) Στην έκδοση καταλόγων προδιαγραφών κατά κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων, ως και των Ενοποιημένων Προδιαγραφών.

Η Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών (ΔΑΕΤΕ) είναι αρμόδια για τη μελέτη, την υποβολή εισηγήσεων και γενικότερα το χειρισμό θεμάτων σχετικών με την έρευνα και ανάπτυξη της αμυντικής τεχνολογίας, καθώς και την αμυντική βιομηχανία.

Στην ΔΑΕΤΕ λειτουργούν τα ακόλουθα τμήματα τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες:

- **Τμήμα Αμυντικής Βιομηχανίας**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Συντονισμού Αμυντικής Βιομηχανίας, Αμυντικής Βιομηχανικής Πολιτικής, και Διεθνών Βιομηχανικών Σχέσεων τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν: α) Στην καταγραφή, παρακολούθηση και μελέτη των δυνατοτήτων εγχώριας παραγωγής αμυντικού υλικού. β) Στην εποπτεία των κρατικών αμυντικών βιομηχανιών και τη μέριμνα για την ανάπτυξη και το συντονισμό αυτών. γ) Στην αξιολόγηση των δυνατοτήτων των εγχωρίων βιομηχανιών αμυντικού υλικού του ιδιωτικού τομέα και την τήρηση του Μητρώου Ελλήνων Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (άρθρο 26 του Ν. 3433/2006 Α' 20).
- **Τμήμα Εγχωρίων Βιομηχανικών Συμμετοχών**, στο οποίο λειτουργούν τα Γραφεία Συντονισμού Εγχώριας Συμμετοχής, Συμβάσεων Εγχωρίων Συμμετοχών, και Παρακολούθησης Στοιχείων τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στη συμπαραγωγή αμυντικού υλικού, στον καθορισμό της ΕΠΑ των αμυντικών υλικών, στην αξιολόγηση των αμυντικών βιομηχανικών προτύπων, στην παρακολούθηση θεμάτων αμυντικής βιομηχανικής συνεργασίας με άλλες χώρες, και στην αμυντική βιομηχανική ασφάλεια.
- **Τμήμα Αμυντικής & Τεχνολογικής Έρευνας**, στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Αξιολόγησης Ερευνητικών Προγραμμάτων, και Υλοποίησης Ερευνητικών Προγραμμάτων τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν στην ανάπτυξη της αμυντικής έρευνας και τεχνολογίας, στην αξιολόγηση των υποβαλλομένων προτάσεων έρευνας και την παρακολούθηση υλοποίησης των εγκεκριμένων προγραμμάτων.
- **Τμήμα Παρακολούθησης των Εγκεκριμένων Προγραμμάτων** στο οποίο λειτουργούν τα γραφεία Παρακολούθησης Ερευνητικών Προγραμμάτων, και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων τα οποία δεν αποτελούν αυτοτελείς οργανικές μονάδες. Το τμήμα αυτό μελετά, εισηγείται και χειρίζεται θέματα που αφορούν

στην παρακολούθηση, της εκτέλεσής των εγκεκριμένων προγραμμάτων στα πλαίσια της αμυντικής έρευνας και τεχνολογίας.

5.2. Διαχρονικές Προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων & Τρέχοντα Εξοπλιστικά Προγράμματα

Τα εξοπλιστικά προγράμματα και κατά συνέπεια οι προμήθειες των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, ικανοποιούνται στη συντριπτική πλειονότητα τους, με την εισαγωγή αμυντικού υλικού από ξένους κατασκευαστές, ενώ οι εγχώριες αμυντικές βιομηχανίες συμμετέχουν κατά ένα μικρό ποσοστό στην υλοποίησή τους το οποίο κυμαίνεται σε μονοψήφια επίπεδα. Είναι επίσης γνωστό ότι επί σειρά ετών ο μεγαλύτερος και βασικός εξοπλισμός των Ενόπλων Δυνάμεων βασιζόταν σε προμήθειες έτοιμων οπλικών συστημάτων μέσω δανείων τα οποία σύναπτε η εκάστοτε Ελληνική κυβέρνηση με τις αντίστοιχες κυβερνήσεις προμήθειας των οπλικών συστημάτων⁵⁶. Αν σε αυτό προσθέσουμε, ότι η εγχώρια αμυντική βιομηχανία, κρατική και ιδιωτική μετρά μόλις λίγες δεκαετίες ζωής συνεπώς δεν βρίσκεται σε θέση να ανταγωνιστεί τους κολοσσούς του κλάδου και ότι οι προμήθειες αμυντικού υλικού αντιπροσωπεύουν το 40% των διεθαρμένων συναλλαγών παγκοσμίως⁵⁷ (την στιγμή της συγγραφής της παρούσας διπλωματικής βρίσκεται σε εξέλιξη η δίκη του τέως Υπουργού Εθνική Άμυνας, Άκη Τσοχατζόπουλου για διακίνηση μαύρου πολιτικού χρήματος, προερχόμενο από μίζες εξοπλιστικών προγραμμάτων και ανάλογων συμβάσεων που υπεγράφησαν επί των ημερών που ηγείτο) έχουμε κάποιες ενδείξεις για τους λόγους της προτίμησης που επέδειξαν καθολικά οι Ελληνικές κυβερνήσεις στο αμυντικό υλικό εξ αλλοδαπής. Ωστόσο όπως εύλογα αναρωτιέται και ο Μάρδας πως είναι δυνατό η εγχώρια βιομηχανία, που ανδρώθηκε τα τελευταία χρόνια, με σημαντικές εξαγωγές να μη μπορεί να πουλήσει στο Ελληνικό Υπουργείο Άμυνας

⁵⁶ Περιοδικό "Προβληματισμοί", Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.), Τεύχος 32/2005

⁵⁷ SIPRI, Yearbook 2011

τελικά προϊόντα ή προϊόντα που παράγονται στο πλαίσιο της διαδικασίας συμπαραγωγής⁵⁸;

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο SIPRI, οι βασικοί προμηθευτές των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων από το 1974 μέχρι το 2010 προέρχονται από τις αμυντικές βιομηχανίες έξι χωρών: των Η.Π.Α., της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ολλανδίας, της Ρωσίας και της Ιταλίας. Στον ακόλουθο πίνακα, παρατίθενται τα στοιχεία για το ύψος των προμηθειών από κάθε μια χώρα καθώς και η διαγραμματική απεικόνιση τους.

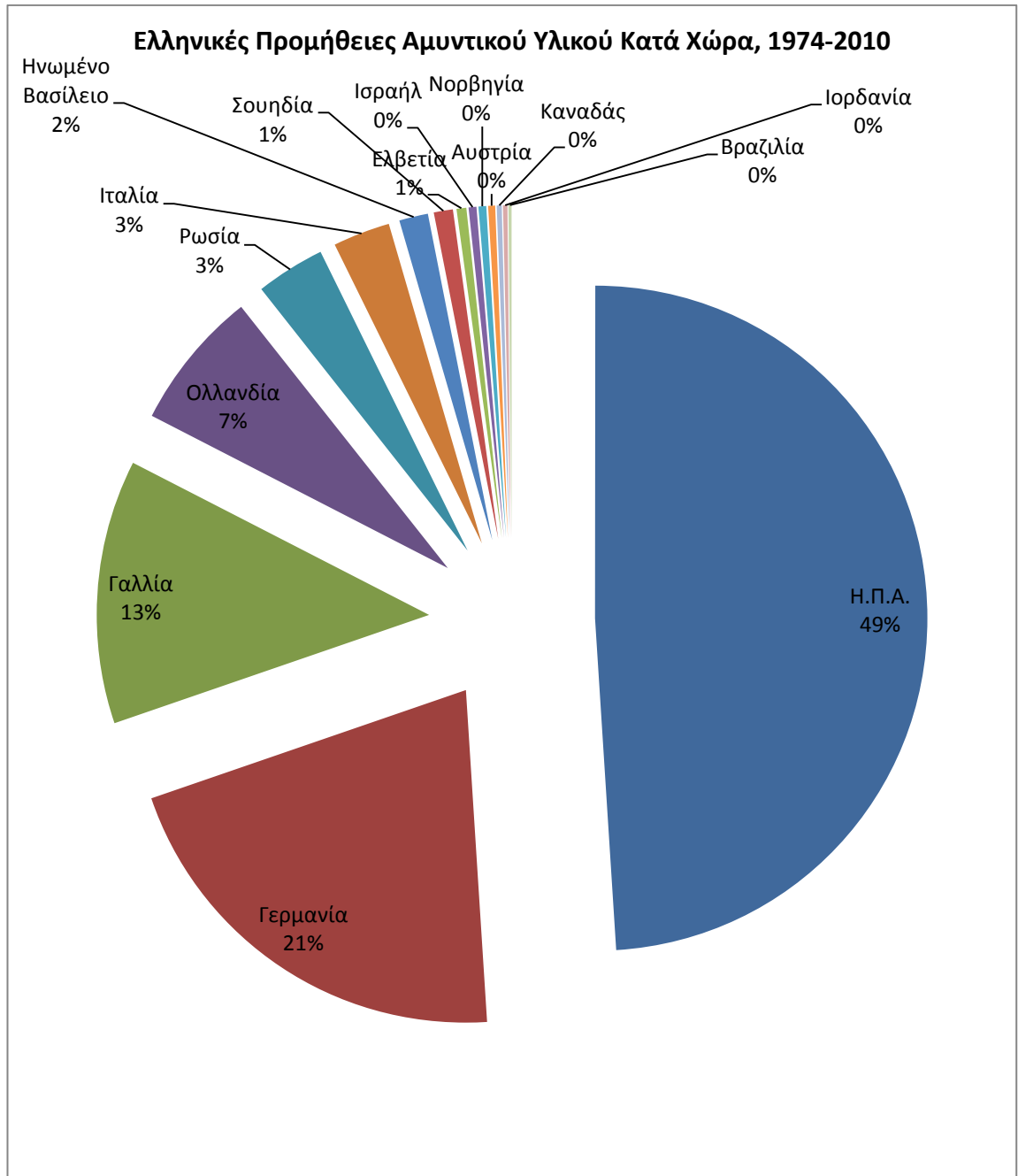
Ελληνικές Προμήθειες Αμυντικού Υλικού Κατά Χώρα, 1974-2010

Χώρα	Ποσό (σε εκατομμύρια \$)	Ποσοστό
Η.Π.Α.	15475	49%
Γερμανία	6552	21%
Γαλλία	4055	13%
Ολλανδία	2147	7%
Ρωσία	1060	3%
Ιταλία	879	3%
Ηνωμένο Βασίλειο	445	2%
Σουηδία	290	1%
Ελβετία	150	0,4%
Ισραήλ	120	0,37%
Νορβηγία	119	0,37%
Αυστρία	107	0,33%
Καναδάς	77	0,24%
Ιορδανία	68	0,21%
Βραζιλία	48	0,14%
Ιράν	32	0,1%
Σύνολο	32081	

Πίνακας 7: Ύψος Ελληνικών Προμηθειών Αμυντικού Υλικού από το Εξωτερικό κατά Χώρα, Πηγή: SIPRI (<http://www.sipri.org/>)

⁵⁸ Δημήτριος Μάρδας, Προμήθειες οπλικών συστημάτων: Το κουτί της Πανδώρας κάθε Κυβέρνησης, Επιλογή 5/2005

Διάγραμμα 5: Διαγραμματική απεικόνιση σε πίτα, των δεδομένων του Πίνακα 7

Τα εξοπλιστικά προγράμματα που βρίσκονται σε εφαρμογή βάσει του Ενιαίου Προγράμματος Ανάπτυξης και Εκσυγχρονισμού (ΕΜΠΑΕ) για την πενταετία 2011-2015 περιλαμβάνουν υψηλές δαπάνες, μεταξύ 8,2 και 8,5 €δισ παρόλη την οικονομική κρίση που μαστίζει την ελληνική οικονομία με πρωτοφανείς ρυθμούς από το 2008. Συγκεκριμένα εκτός από την προμήθεια ανταλλακτικών και πυρομαχικών που

βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη από προηγούμενα ΕΜΠΑΕ, όπως για παράδειγμα 12.000 τεμαχίων πολεμοφοδίων για τα άρματα μάχης Leopard, το τρέχων πρόγραμμα προβλέπει⁵⁹:

- Την προμήθεια 6 γαλλικών φρεγατών FREMM ύψους €2,5 δις.
- Τον εκσυγχρονισμό των διαθέσιμων πολεμικών αεροσκαφών Mirage 2000 και F-16 ύψους 818 €εκατομμυρίων. Επιπρόσθετα η πολεμική αεροπορία επιθυμεί την αγορά 40 νέων υπερσύγχρονων αεροπλάνων ύψους €2,3 δις. Η επιλογή των αεροσκαφών θα γίνει μεταξύ των μοντέλων F-16 Stealth-Bomber (Η.Π.Α.), Rafael (Γαλλία), Gripen (Σουηδία) και Eurofighter (συμπαράγωγή Γερμανίας, Ισπανίας, Ιταλίας, Η.Β.).
- Την προμήθεια 400-1000 πολεμικών οχημάτων πεζικού για τον στρατό ξηράς και το πολεμικό ναυτικό. Το ρωσικό μοντέλο BMP-3HEL έχει ήδη επιλεγεί από το ΥΠΕΘΑ το 2007 και έχει υπογραφεί η σύμβαση που προβλέπει την αγορά 450 οχημάτων, ύψους τουλάχιστον €1,5 δις.
- Την αγορά δύο επιπλέον υποβρυχίων από την γερμανική ThyssenKrupp τα οποία θα προστεθούν στα υπάρχοντα τέσσερα από την συγκεκριμένη εταιρία από προηγούμενο ΕΜΠΑΕ. Το κόστος ανέρχεται σε €1,3 δις.

5.3. Η Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία

Η αγορά αμυντικού εξοπλισμού, από χώρες του εξωτερικού συνεπάγεται ταυτόχρονα και την ανάληψη της υποχρέωσης από μέρος των αλλοδαπών προμηθευτών, της ανάθεσης κατασκευαστικού έργου σε ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας. Το ανατιθέμενο έργο στις εγχώριες επιχειρήσεις συντελείται μέσω των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων που αναπτύξαμε στην παράγραφο 4.6. και της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας⁶⁰ (ΕΠΑ).

⁵⁹ Jan Grebe & Jerry Sommer – Greece: High Military Expenditures despite the Financial Crisis, Bohn International Center for Conversion, 9/2010

⁶⁰ Προστιθέμενη αξία: είναι ένας οικονομικός όρος που αναφέρεται στην εκάστοτε οικονομική επιβάρυνση της αξίας ενός αγαθού ως πρώτη ύλη σε κάθε στάδιο της επεξεργασίας του μέχρι την τελική τιμή που φθάνει έτοιμο στη κατανάλωση

Ως Ελληνική Προστιθέμενη Αξία ορίζεται η αξία η οποία προστίθεται από την Ελληνική Βιομηχανία κατά την διάρκεια παραγωγής, συναρμολόγησης ή/και μεταποίησης αμυντικών προϊόντων. Το ύψος της ελληνικής συμμετοχής και της βιομηχανικής συνεργασίας ανάμεσα στις εγχώριες και στις ξένες επιχειρήσεις δεν είναι σταθερό για κάθε προμήθεια και προδιαγράφεται επακριβώς μέσα στις διακηρύξεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι ελληνικές αμυντικές επιχειρήσεις αποκτούν εξαγωγικούς πελάτες, που στην πλειονότητα τους αποτελούν τους κύριους προμηθευτές του ΥΠ.ΕΘ.Α..

Πέρα από την ανάληψη εργολαβιών από τους ξένους κατασκευαστικούς οίκους, οι εγχώριες αμυντικές βιομηχανίες υπογράφουν συμβάσεις απευθείας με τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις στις οποίες αναλαμβάνουν το έργο της παραγωγής αμυντικού εξοπλισμού και πλήθος στρατιωτικών υλικών.

Τέλος, οι ελληνικές επιχειρήσεις, ιδίως κατά τα τις τελευταίες δυο δεκαετίες, συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα συμπαραγωγών αμυντικού υλικού. Η συνεργασία λοιπόν, του ΥΠ.ΕΘ.Α. με τις εγχώριες επιχειρήσεις αμυντικών μέσων κινείται πάνω σε τρεις άξονες:

- Την ανάθεση μέρους της κατασκευής του προς αγορά υλικού, από τις εγχώριες βιομηχανίες στο πλαίσιο των Α.Ω. και της Ε.Π.Α.
- Την απευθείας αγορά αμυντικών μέσων από τις ελληνικές αμυντικές βιομηχανίες.
- Τις συμπαραγωγές σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται τρεις επιχειρήσεις υπό κρατικό έλεγχο που εφοδιάζουν τις ένοπλες δυνάμεις με αμυντικό υλικό. Πρόκειται για τα Ε.Α.Σ. (Ελληνική Αμυντικά Συστήματα), την ΕΛ.Β.Ο. (Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων) και την Ε.Α.Β. (Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία) καθώς και ένα πλήθος ιδιωτικών επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται εξ' ολοκλήρου ή μερικώς με την κατασκευή ή συντήρηση αμυντικού υλικού και περιλαμβάνονται στο Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού το οποίο θα αναπτυχθεί στην αμέσως επόμενη παράγραφο του κεφαλαίου. Στον ελληνικό αμυντικό κλάδο υπολογίζεται πως απασχολούνται περίπου 15.000 εργαζόμενοι.

Την στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, έχει προκύψει ένα τεράστιο θέμα αναφορικά με το μέλλον των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων. Είναι πραγματικά απορίας άξιο, πως μια χώρα όπως η Ελλάδα, που δαπανά ένα τεράστιο μέρος του Α.Ε.Π. της κάθε χρόνο για την αγορά αμυντικών εξοπλισμών, έχει απαξιωμένες και ζημιογόνες κρατικές επιχειρήσεις στρατιωτικής φύσεως που χρίζουν αναδιάρθρωσης. Η λανθασμένη χρήση και η μη ορθή αξιοποίηση των αντισταθμιστικών ωφελημάτων όπως σημειώνει και ο πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (Ε.Β.Ε.Α) Κωνσταντίνος Μίχαλος⁶¹ μπορούν να μας δώσουν μια πρώτη αιτιολογία για την συγκεκριμένη κατάσταση. Η έλλειψη δε ενός στιβαρού αμυντικού σχεδιασμού⁶² ο οποίος θα καταρτίζεται σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κάτω από απολύτως διαφανείς διαδικασίες με πρωταρχικούς στόχους την εθνική ασφάλεια και την ενίσχυση την εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, κατά συνέπεια και της εθνικής οικονομίας, μπορεί να μας δώσει μια δεύτερη εξήγηση.

5.4. Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού

Το 2003, Kollias και Rafailidis⁶³, σημείωναν πως δεν είχε γίνει καμία σοβαρή προσπάθεια από μέρους του Ελληνικού κράτους, να προετοιμαστεί ένα μητρώο επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της αμυντικής βιομηχανίας. Αυτό σημαίνει πως το κράτος δεν είχε κανέναν τρόπο να γνωρίζει ποιος ήταν ικανός να παράγει τι στον τομέα της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Ως συνέπεια, αυτή η κατάσταση οδήγησε σε αρκετές περιπτώσεις στην ανάθεση παραγγελιών σε ξένες εταιρίες ακόμα και όταν υπήρχαν εγχώριες εταιρίες οι οποίες μπορούσαν να παράγουν

---

⁶¹ Περιοδικό Αναχαίτηση – Interception, «Συνέντευξη του κ. Κωνσταντίνου Μίχαλου», Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2008

⁶² Christos Kollias & Apostolos Rafailidis – A Survey for the Greek Defense Industry, Defense and Peace Economics, 8/2003

ακριβώς το ίδιο υλικό με υψηλή ελληνική προστιθέμενη αξία και χωρίς να επιδεινώνεται το ισοζύγιο πληρωμών⁶⁴.

Με το προεδρικό διάταγμα υπ' αριθμό 3 του 2008 που δημοσιοποιήθηκε στο ΦΕΚ 3Α/14-1-2008 καταρτίζονται οι διατάξεις που προβλέπουν την σύσταση Ελληνικού Μητρώου Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού με σκοπό όχι μόνο την καταγραφή του συνόλου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της αμυντικής βιομηχανία αλλά και την αύξηση της συμμετοχής τους στα Ελληνικά εξοπλιστικά προγράμματα και ευρύτερα στις προμήθειες των ενόπλων δυνάμεων.

Ως αρμόδιος φορέας για την κατάρτιση, τήρηση και εφαρμογή του Μητρώου, ορίστηκε η Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών (ΔΑΕΤΕ), της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) του Υπουργείου Άμυνας, στον οποίο αναφερθήκαμε στην παράγραφο 5.1..

Δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο, φέρουν όλοι οι κατασκευαστές-υποκατασκευαστές καθώς και οι κοινοπραξίες, που διαθέτουν παραγωγική δραστηριότητα στην Ελλάδα και έχουν την δυνατότητα να παράγουν αμυντικά υλικά ενώ καμία επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται στο Μητρώο δεν έχει δικαίωμα να αναλάβει παραγωγικό ή προμηθευτικό έργο για τις ένοπλες δυνάμεις. Για την δε συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς του ΥΠ.ΕΘ.Α. ή για την απευθείας ανάθεση από μέρους του υπουργείου, για την προμήθεια αμυντικών υλικών εγχωρίως⁶⁵ κατασκευασμένων ή συμπαραγομένων, ορίζεται ως ελάχιστη Ελληνική Προστιθέμενη Αξία 35%.

Οι προϋποθέσεις εγγραφής ενός κατασκευαστή στο Μητρώο, όπως ορίζονται από το προεδρικό διάταγμα, έχουν ως ακολούθως:

- Ο κατασκευαστής πρέπει να διαθέτει εγκαταστάσεις, προσωπικό, εξοπλισμό και οργάνωση για την παραγωγή και τον έλεγχο της ποιότητας των αμυντικών υλικών.

---

⁶⁴ Θάνος Ντάκος – Ελληνική Πολιτική Ασφαλείας στον 21^ο αιώνα, Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), 2007

⁶⁵ Ως εγχωρίως κατασκευαζόμενο υλικό θεωρείται το υλικό το οποίο έχει Ελληνική Προστιθέμενη Αξία σε ποσοστό τουλάχιστον 35%.

- Ο κατασκευαστής δεν πρέπει να έχει αποκλειστεί μόνιμα ή προσωρινά από τις διενεργούμενες από το ΥΠ.ΕΘ.Α. προμήθειες.
- Ο κατασκευαστής πρέπει να διαθέτει στελεχωμένο και ενεργό τμήμα έρευνας σχεδιασμού και ανάπτυξης.
- Ο κατασκευαστής πρέπει να διαθέτει ικανό αριθμό τεχνικού επιστημονικού προσωπικού, τόσο σε σχέση με το σύνολο του προσωπικού του, όσο και με τον όγκο, την κρισιμότητα και την πολυπλοκότητα των έργων/προγραμμάτων που αναλαμβάνει.
- Ο κατασκευαστής πρέπει να διαθέτει μηχανογραφημένο λογιστικό σύστημα.
- Ο κατασκευαστής πρέπει να διαθέτει πιστοποιητικό βιομηχανικής ασφάλειας σε ισχύ, εκδοθέν από την αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠ.ΕΘ.Α..
- Ο κατασκευαστής πρέπει να εκπληρώνει με συνέπεια τις συμβατικές του υποχρεώσεις σε ήδη αναληφθέντα και διεκπεραιωθέντα ή/και σε εν εξελίξει έργα/προμήθειες αμυντικού υλικού.

Η δε ανασκόπηση της εκπλήρωσης των άνωθεν όρων και προϋποθέσεων ορίζεται να γίνεται ανά διετία για κάθε έναν από τους καταχωρημένους στο Μητρώο κατασκευαστές, προκειμένου να ανανεώνεται η ένταξη τους σε αυτό. Το Μητρώο των Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού, παρατίθεται στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄

Ζητήματα Εφοδιαστικής Αλυσίδας &
Συμβάσεις Προμηθειών Αμυντικού
Υλικού

Κεφάλαιο 6

Κεφάλαιο 7

Κεφάλαιο 8

Κεφάλαιο 6

Σύστημα Κωδικοποίησης Αμυντικού Υλικού NATO

6.1. Κωδικοποίηση Αμυντικού Υλικού

Η επιστήμη των Logistics δημιουργήθηκε αρχικά, από την ανάγκη που παρουσιάστηκε στις ένοπλες δυνάμεις για την άρτια διαχείριση και προμήθεια πολεμικού υλικού καθώς και τον άμεσο εφοδιασμό του στρατού στα πεδία των συγκρούσεων. Μάλιστα κρίνεται τόσο σημαντική η συμβολή της εν λόγω επιστήμης στις πολεμικές επιχειρήσεις, που τόσο η ήττα των Βρετανών κατά την Αμερικανική Επανάσταση όσο και η ήττα των δυνάμεων του Άξονα, στο αφρικανικό θέατρο των μαχών κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αποδίδονται σε αποτυχίες των logistics τους. Ως πρώτος δε Logistician της ανθρώπινης ιστορίας λογίζεται ο Μέγας Αλέξανδρος. Στην στρατιωτική ορολογία ο όρος Logistics αποδίδεται ως «Διοικητική Μέριμνα» και σαν τέτοια νοείται το πλήθος των ενεργειών που σχετίζονται με την τεχνική της σχεδίασης και διεξαγωγής των στρατιωτικών επιχειρήσεων καθώς και της συντήρησης των δυνάμεων.

Η Διοικητική Μέριμνα αναλαμβάνει λοιπόν, να διατηρεί τον εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων σε μια διαρκή κατάσταση λειτουργικής ετοιμότητας και ταυτόχρονα να ελαχιστοποιεί τα κόστη που σχετίζονται με την δραστηριότητα των Logistics. Αναλογιζόμενοι το πλήθος των υλικών που διακινούνται για τις ανάγκες ενός σύγχρονου στρατεύματος σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά αμυντικών μέσων, μπορούμε να αντιληφθούμε την ιδιαίτερη σημασία που κατέχει η κωδικοποίηση τους.

Η Ελλάδα, όπως και ένα πλήθος άλλων χωρών όπως θα δούμε στην επόμενη παράγραφο, χρησιμοποιεί το Σύστημα Κωδικοποίησης του NATO (NATO Codification System, NCS), ένα αξιόπιστο διεθνές σύστημα καταχώρησης δεδομένων για την υποστήριξη της σύγχρονης Διοικητικής Μέριμνας, το οποίο αποτελεί μια τυποποιημένη προσέγγιση για τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και τον αριθμό των υλικών.

6.2. Το Σύστημα Κωδικοποίησης NATO

Το Σύστημα Κωδικοποίησης NATO (NCS) είναι ένα ομοιόμορφο και κοινό σύστημα για την αναγνώριση, ταξινόμηση και απόδοση ονομαστικού αριθμού αποθήκευσης (NATO Stock Number, NSN) στα υλικά εφοδιασμού των χωρών-χρηστών. Είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να πετυχαίνει τη μέγιστη αποτελεσματικότητα από μέρους Διοικητικής Μέριμνας και να διευκολύνει την διαχείριση των υλικών. Το Σύστημα Κωδικοποίησης έχει γίνει αποδεκτό για χρήση στην αναγνώριση των προμηθευόμενων υλικών απ' όλες τις χώρες-μέλη της συμμαχίας καθώς και από τις συνεργαζόμενες χώρες που δεν ανήκουν σε αυτή.

Το βασικό εγχειρίδιο της Κωδικοποίησης, είναι η Συμμαχική Έκδοση Κωδικοποίησης 1 (AcodP-1), γνωστή και σαν Εγχειρίδιο Κωδικοποίησης NATO, που περιγράφει την διαχειριστική λειτουργία του συστήματος. Στην στρατιωτική εφαρμογή του, το σύστημα αυτό λειτουργεί μέσω δυο συμφωνιών τυποποίησης του NATO (STANAGs), συγκεκριμένα το STANAG 3150 που αποτελεί ένα ομοιόμορφο σύστημα ταξινόμησης υλικού και το STANAG 3151 που αποτελεί ένα ομοιόμορφο σύστημα αναγνώρισης υλικού. Το σύστημα αυτό, είναι βασισμένο στο ομοσπονδιακό σύστημα καταλογοποίησης των Η.Π.Α. και χρησιμοποιείται ακόμη και από τις πολιτικές υπηρεσίες κάποιων χωρών-μελών του NATO. Διοικείται από την Ομάδα Εθνικών Διευθυντών Κωδικοποίησης (AC-135) και εφαρμόζεται στις χώρες που το χρησιμοποιούν από τα Εθνικά Γραφεία Κωδικοποίησης (National Codification Bureau, NCB).

Οι βασικοί στόχοι του Συστήματος Κωδικοποίησης NATO είναι:

- Η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών-χρηστών.
- Η αύξηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διαχείρισης των χωρών-χρηστών.
- Η διευκόλυνση του χειρισμού των δεδομένων.
- Η ελαχιστοποίηση του διαχειριστικού κόστους των χωρών-χρηστών.
- Η αύξηση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων Διοικητικής Μέριμνας των χωρών-χρηστών.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι προαναφερθέντες στόχοι, το Σύστημα Κωδικοποίησης NATO παρέχει σε κάθε υλικό εφοδιασμού:

- Ένα μοναδικό όνομα.
- Μια μοναδική ταξινόμηση.
- Ένα μοναδικό αναγνωριστικό.
- Έναν μοναδικό ονομαστικό αριθμό αποθήκευσης NATO.

Με αυτό τον τρόπο αποθήκευσης στις εθνικές βάσεις δεδομένων, τα στοιχεία είναι έτοιμα ανά πάσα στιγμή προς χρήση. Επιπρόσθετα, τηρούνται Δεδομένα Τεχνικών Χαρακτηριστικών Υλικών Εφοδιασμού, σαν βιβλιοθήκη αναφοράς, ώστε να μπορούν να συγκριθούν όλα τα νέα υλικά και να μπορεί να διαπιστωθεί για ποιο από αυτά έχει ήδη αποδοθεί ένας μοναδικός ονομαστικός αριθμός αποθήκευσης NATO, αποφεύγοντας έτσι την διπλή κωδικοποίηση.

Η εγκατάσταση, η λειτουργία και η υποστήριξη του Συστήματος Κωδικοποίησης NATO, παρέχει μια ομοιόμορφη γλώσσα αναγνώρισης για χρήση τόσο στις εγχώριες δραστηριότητες (π.χ. διαχείριση προμηθειών, τυποποίηση), όσο και στις δραστηριότητες μεταξύ των χωρών-χρηστών.

Η χρήση του, βασίζεται στην αρχή ότι η εύθηνη για την κωδικοποίηση ενός υλικού εφοδιασμού ανήκει στην χώρα κατασκευής του, ακόμα και στην περίπτωση που το υλικό αυτό δεν χρησιμοποιείται από αυτή τη χώρα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η χώρα προμήθειας πρέπει να υποβάλει αίτηση κωδικοποίησης του υλικού στην χώρα παραγωγής⁶⁶.

---

⁶⁶ ΥΠ.ΕΘ.Α. Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών & Επενδύσεων, Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων & Διασφάλισης Ποιότητας, Τμήμα Κωδικοποίησης – Οδηγός Συστήματος Κωδικοποίησης NATO. Απρίλιος 2005

6.3. Οφέλη Συστήματος Κωδικοποίησης NATO

Το σύστημα κωδικοποίησης NATO παρέχει στους χρήστες του, μια σειρά από πλεονεκτήματα τα οποία μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε λειτουργικά, οικονομικά και βιομηχανικά.

Λειτουργικά πλεονεκτήματα:

- Αναβαθμισμένες δυνατότητες για τυποποίηση, με την καταγραφή και ανάδειξη των μοναδικών χαρακτηριστικών των υλικών εφοδιασμού στα συστήματα των χωρών-χρηστών ώστε να μπορούν τα καταλληλότερα και αποτελεσματικότερα για προμήθεια.
- Παροχή πρόσβασης πληροφοριών για όλα τα υλικά εφοδιασμού των χωρών-χρηστών. Αυτό δίνει την δυνατότητα στους χρήστες να ανατρέχουν σε πηγές και να ελαχιστοποιούν την καταβαλλόμενη προσπάθεια για αναζήτηση ανταλλακτικών και συντήρηση εξοπλισμού. Η λειτουργία του συστήματος επιτρέπει επίσης την ελαχιστοποίηση της ανάγκης προμήθειας αναφορικά με τα πλεονάζοντα υλικά.
- Η ακριβής περιγραφή του υλικού εφοδιασμού, επιτρέπει στους χρήστες να αναγνωρίσουν έγκαιρα τα ανταλλακτικά ή τα υποκατάστατα τους, που καλύπτουν τις ανάγκες ενός συγκεκριμένου οπλικού συστήματος, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον χρόνο αναζήτησης και αυξάνοντας την εναλλαξιμότητα της υποστήριξης.
- Η χρήση μιας κοινής γλώσσας εφοδιασμού, κατανοητή απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, επιτρέπει την πιο εύκολη επικοινωνία μεταξύ των υπευθύνων των χωρών-χρηστών, απλοποιώντας τον μεταξύ τους τεχνικό διάλογο.
- Η χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών επιτρέπει την εγγραφή, επεξεργασία, μετάδοση και διαχείριση δεδομένων αναγνώρισης των υλικών εφοδιασμού με εύκολο και φιλικό τρόπο.

Οικονομικά πλεονεκτήματα:

- Η βάση δεδομένων επιτρέπει στον σχεδιαστή και παραγωγό να διαπιστώσει ποια υλικά υπάρχουν ήδη καταγεγραμμένα και ποια από αυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή ενός νέου υλικού εφοδιασμού. Αυτή η πρακτική μειώνει την ποικιλία των υπό διαχείριση υλικών εφοδιασμού και ελαχιστοποιεί τα έξοδα για αναγνώριση, αποθήκευση και άλλες σχετικές με την προμήθεια λειτουργίες. Υπολογίζεται πως σχεδόν το 50% από τα μέρη που χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό νέου υλικού υπάρχει ήδη στους καταλόγους του NATO.
- Βελτιωμένη επίβλεψη σε απαιτήσεις για πρώτες ύλες και ορθότερη κατάρτιση του προϋπολογισμού, μέσω λεπτομερέστερης γνώσης των αποθηκευμένων υλικών εφοδιασμού.
- Αποτελεσματικότερος συντονισμός στην προμήθεια, έχοντας την δυνατότητα αποφυγής της ταυτόχρονης αγοράς και πώλησης του ίδιου υλικού εφοδιασμού, συνδυάζοντας παραγγελίες από διάφορους χρήστες που επωφελούνται από την μείωση των τιμών και γνωρίζουν όλες τις δυνατές πηγές προμήθειας.
- Αποτελεσματικότερη χρήση των κεφαλαίων έχοντας την δυνατότητα αλληλοϋποστήριξης των προμηθειών μεταξύ των συνδεδεμένων χωρών-χρηστών.
- Μείωση των εθνικών και των Νατοϊκών καταλόγων, των απαιτούμενων αποθηκευτικών χώρων, των δεδομένων συντήρησης καθώς και του προσωπικού, μέσω της ελαχιστοποίησης της διπλής κωδικοποίησης των υλικών εφοδιασμού.
- Βελτιωμένες διαδικασίες διάθεσης του πλεονάζοντος υλικού, μέσω της ομοιόμορφης αναγνώρισης κάθε υλικού εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της αποφυγής λανθασμένης διάθεσης.

Βιομηχανικά πλεονεκτήματα:

- Βελτιωμένες σχέσεις ανάμεσα στο κράτος και τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, μέσω της χρήσης ενός μοναδικού συστήματος αναγνώρισης και μιας κοινής γλώσσας εφοδιασμού.

- Οι αναλυτικές περιγραφές των υλικών εφοδιασμού με τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, επιτρέπουν στους μηχανικούς σχεδίασης να ερευνήσουν και να επιλέξουν με ακρίβεια υλικά ή εξοπλισμό με τα απαιτούμενα τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά αποτελεσματικότερα απ' ότι ανατρέχοντας σε εμπορικούς καταλόγους.
- Οι ακριβείς περιγραφές, περιλαμβάνουν ποικιλίες, τύπους και διαστάσεις των υλικών εφοδιασμού, διευκολύνοντας έτσι το έργο των στρατιωτικών και των πολιτικών υπηρεσιών τυποποίησης οι οποίες είναι υπεύθυνες για την έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών.
- Η εις βάθος γνώση της σύνθεσης των υλικών εφοδιασμού, μέσω της λεπτομερής καταγραφής των επικινδύνων και ακριβών υλικών, προωθεί τις λειτουργίες της ανακύκλωσης που θα βοηθήσουν στον επαναπροσδιορισμό των ακριβών υλικών και στην προστασία του περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα θα συνεισφέρουν στην αποφυγή ενός απαγορευτικού κόστους ανακατασκευής τους σε περιβαντολλογικά επιβαρυμένες τοποθεσίες.

6.4. Στοιχεία Συστήματος Κωδικοποίησης

Τα στρατιωτικά υλικά εφοδιασμού καταγράφονται με έναν πολύπλοκο και περιεκτικό τρόπο. Για να καταστεί δυνατή η διαχείριση τους, υιοθετείται η ιεραρχική μορφή ταξινόμησης και διαχωρίζονται σε Ομάδες (Groups) και Κλάσεις (Class). Κάθε ομάδα περιέχει αυτά τα υλικά εφοδιασμού που παρουσιάζουν τα ίδια φυσικά, λειτουργικά ή αποδοτικά χαρακτηριστικά και χρησιμοποιούνται για την κάλυψη της ίδιας ανάγκης. Επίσης σε κάθε ομάδα τοποθετούνται υλικά τα οποία ως επί το πλείστον αιτούνται για προμήθεια ή αγοράζονται μαζί, ευνοώντας έτσι την καλύτερη εφοδιαστική διαχείριση τους. Σε κάθε ομάδα αποδίδεται ένας διψήφιος κωδικός ο οποίος φέρει την ονομασία Ομάδα Εφοδιασμού NATO (NATO Supply Group, NSG). Μέσα σε κάθε ομάδα, τα υλικά εφοδιασμού χωρίζονται περαιτέρω σε κλάσεις, οι οποίες διακρίνονται από δυο ακόμα ψηφία όπου μαζί με τον διψήφιο αριθμό της ομάδας συγκροτούν τον τετραψήφιο Κωδικό Ταξινόμησης Εφοδιασμού NATO (NATO Supply

Classification, NSC). Το σύστημα ταξινόμησης έχει την ίδια μορφή σε όλες τις χώρες συνεπώς κάθε υλικό εφοδιασμού που χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο σύστημα αναγνωρίζεται από μια, μοναδική ταξινόμηση. Η δομή της ταξινόμησης όλων των ομάδων και των κλάσεων καθώς και των ορισμών τους, εκδίδεται εκ μέρους της Ομάδας Εθνικών Διευθυντών Κωδικοποίησης (AC-135) από τις Η.Π.Α., φέροντας το όνομα Συμμαχική Έκδοση Κωδικοποίησης 2 (AcodP-2) ενώ επίσης περιλαμβάνεται στον Κύριο Κατάλογο Πηγών για τα Logistics του NATO (NATO Master Catalogue of References for Logistics, NMCRL).

GROUPS AND CLASSES	
GROUP	CONTENTS
59	Electrical and electronic equipment components
	Mounting hardware, included in classes of this group, includes such specially designed items as brackets, holders, retainers etc... Excluded from classes in this group are such hardware items as screws (class 5305), bolts (class 5306), studs (class 5307), washers (class 5310), rivets (class 5320) and other common items indexed to specific classes, other than in group 59.
CLASS	WORDING
5905	Resistors
INCLUDES	
	Varistors, resistive ballast tubes, rheostats, resistor networks, resistor mounting hardware, thermistors.
EXCLUDES	
	Resistance wire

Εικόνα 5: Παράδειγμα της ταξινόμησης κατά ομάδα και κλάση. Η ομάδα 59 αντιστοιχεί στα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εξαρτήματα εξοπλισμού ενώ η κλάση 5905 αναφέρεται στους αντιστάτες.

Για να εξασφαλιστεί η ομοιομορφία, το Σύστημα εφαρμόζει κανόνες ονοματολογίας με τους οποίους κάθε υλικό εφοδιασμού χρησιμοποιεί εγκεκριμένη ονομασία (Approved Item Names, AIN). Οι εγκεκριμένες ονομασίες καθορίζονται στα Εθνικά Εγχειρίδια Κωδικοποίησης (H-6) και στην Συμμαχική Έκδοση Κωδικοποίησης 3 (AcodP-3) όπου δημοσιεύονται μαζί με την λεπτομερή περιγραφή τους και τους κωδικούς ονομασίας (Item Name Code, INC). Κάθε μια εγκεκριμένη ονομασία υλικού εφοδιασμού δύναται να αντιστοιχεί σε περισσότερους από έναν κωδικούς ταξινόμησης.

ITEM NAME					
ITEM NAME	INC	STATUS	COD CODE	IIG	APP KEY
RESISTOR, FIXED, FILM	05311	A	1	A001A0	D
ITEM NAME DEFINITION					
<p>A resistor whose ohmic value cannot be adjusted or varied. The resistance element consists of either a thin layer of conductive material, containing neither binders or insulating materials, deposited on an insulated form or an alloy of metal and ceramic materials, usually fused to an insulated form. Opposition to the flow of current is an inherent property of the materials used and is manifest by the heat dissipation in the resistor. See also ATTENUATOR, FIXED and RESISTOR, FIXED, COMPOSITION. Excludes carbon composition type resistors.</p>					
CLASS	MODIFIER(S)				
5905					

Εικόνα 6: Παράδειγμα ονοματολογίας υλικού. Το εγκεκριμένο όνομα αναφέρεται ως Resistor Fixed Film, ο κωδικός ονομασίας που του έχει αποδοθεί είναι ο 05311 και στο πεδίο Item Name Definition δίδεται η λεπτομερής περιγραφή του.

Σε κάθε έναν από τους κατασκευαστές κωδικοποιημένων υλικών εφοδιασμού αποδίδεται από το Εθνικό Γραφείο Κωδικοποίησης (NCB) της χώρας που εδρεύει ένας πενταψήφιος μοναδικός αριθμός ο οποίος ονομάζεται Κωδικός Κατασκευαστή NATO (NATO Commercial and Governmental Entity Code, NCAGE Code). Υπολογίζεται πως περισσότερες από 1,5 εκατομμύριο εταιρίες παγκοσμίως έχουν λάβει NCAGE Code.

MANUFACTURER				
NCAGE	STATUS	TYPE	CAO	ADP
96214	A	A	S4408A	SC1024
COMPANY NAME AND ADDRESS				
<p>TEXAS INSTRUMENTS INC DEFENSE SYSTEMS AND ELECTRONICS 2501 W UNIVERSITY 801 M/S 8064 MC KINNEY UNITED STATES</p>				
TELEX	TELEPHONE	FAX		
75070-0801	214-952-4220			

Εικόνα 7: Παράδειγμα κατασκευαστή στον οποίο έχει αποδοθεί NCAGE Code με τις σχετικές γι' αυτόν πληροφορίες

Κάθε Εθνικό Γραφείο Κωδικοποίησης (NCB) φέρει έναν μοναδικό διψήφιο κωδικό, για παράδειγμα η Ελλάδα έχει τον αριθμό 23 (η πλήρης λίστα κωδικών για κάθε μια χώρα μπορεί να βρεθεί στο παράρτημα), ο οποίος και χρησιμοποιείται σε κάθε υλικό εφοδιασμού στο οποίο απέδωσε κωδικό αναγνώρισης, για τον προσδιορισμό του ονομαστικού αριθμού αποθήκευσης NATO (NSN) στα πρότυπα του ενός υλικού – ένας μοναδικός αριθμός. Συγκεκριμένα τόσο ο τετραψήφιος κωδικός, NSC, που είδαμε στην αρχή της παραγράφου, όσο και ο διψήφιος στον οποίον μόλις αναφερθήκαμε, συγκροτούν τα πρώτα έξι ψηφία του δεκατριψήφιου μοναδικού κωδικού που αντιστοιχεί σε κάθε ένα υλικό. Τα επτά τελευταία ψηφία είναι μηχανογραφικά τοποθετημένα και δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία, παρά μόνο για την αναγνώριση της μοναδικότητας του υλικού στο οποίο αποδίδονται στη συγκεκριμένη χώρα. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να γίνεται παραπομπή από τους εφοδιαστές ή τους χρήστες αυτών των δεδομένων σε αυτόν τον αριθμό. Τα επτά αυτά ψηφία, τα οποία δίδονται σε ένα υλικό εφοδιασμού από την χώρα προέλευσης του, μπορούν να αποδοθούν και από άλλη χώρα-χρήστη του Συστήματος Κωδικοποίησης NATO. Λόγω όμως της διαφοροποίησης στον αριθμό, από τα ψηφία του NCB αποφεύγεται το πρόβλημα της εσφαλμένης ταυτοποίησης. Για να γίνει πιο εύκολη η χρήση του ονομαστικού αριθμού αποθήκευσης, τοποθετείται μια παύλα (-) ανάμεσα στις τρεις κατηγορίες που συγκροτούν τον δεκατριψήφιο αριθμό παρόλο που ένας αυτόματος επεξεργαστής δεδομένων θα τον αναγνώσει ως έναν ενιαίο αριθμό.

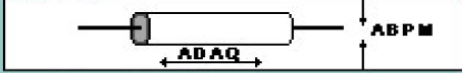

Εικόνα 8: Ο Ονομαστικός Αριθμός Αποθήκευσης NATO (NSN), αποτελείται από 13 ψηφία που συγκροτούνται από την ενοποίηση τριών διαφορετικών αριθμών. Τα 4 πρώτα από το NSC, τα επόμενα δυο από το NCB και τα τελευταία 7 μηχανογραφικά.

Στο Σύστημα Κωδικοποίησης NATO, εμφανίζονται επίσης με πλήρη λεπτομέρεια όλα τα χαρακτηριστικά που αφορούν κάθε υλικό εφοδιασμού. Οι

περιγραφές των υλικών κωδικοποιούνται έτσι ώστε να μπορούν να αποθηκευτούν και να διαβιβαστούν με αυτοματοποιημένα μέσα και ταυτόχρονα να μπορούν να μεταφραστούν σε οποιαδήποτε γλώσσα χρησιμοποιώντας ένα κατάλληλο εργαλείο αποκωδικοποίησης.

CHARACTERISTICS DATA		
NSN 5905 - 00 - 7345199		DESIGN
ITEM NAME RESISTOR, FIXED, FILM		
MRC	Requirement Statement	Clear Text Reply
NAME	ITEM NAME	RESISTOR, FIXED, FILM
AAPP	ELECTRICAL RESISTANCE	330.000 OHMS
AAPQ	RESISTANCE TOLERANCE IN PERCENT	-5.000 / 5.000
AAQF	AMBIENT TEMP IN DEG CELSIUS AT FULL RATED POWER	70.0
AAQH	TEMP RANGE OF TEMP	-55.0 / 150.0
AAQZ	COEFFICIENT IN DEG CELSIUS	
AARZ	INCLOSURE METHOD	ENCAPSULATED
AARB	TERMINAL TYPE	WIRE LEAD
ABPM	BODY DIAMETER	0.098 INCHES NOMINAL
ADAQ	BODY LENGTH	0.281 INCHES NOMINAL
AEFB	POWER DISSIPATION RATING IN WATTS	0.250 FREE AIR
STYL	STYLE DESIGNATOR	14 AXIAL TERMINAL EACH END

Εικόνα 9: Λεπτομερής περιγραφή των χαρακτηριστικών του κάθε υλικού εφοδιασμού.

Τέλος παρέχονται πληροφορίες οι οποίες καλύπτουν όλους τους τομείς που δύναται να ενδιαφέρουν την Διοικητική Μέριμνα όπως η διαχείριση, η μεταφορά, η συσκευασία κ.α.

PACKAGING DATA		
FREIGHT DATA		
MANAGEMENT DATA		
NSN 5905 - 00 - 7345199		ITEM NAME RESISTOR, FIXED, FILM
Code	Data Element	Response
MOE Code	MAJOR ORGANIZATIONAL ENTITY CODE	ZZ: United States
PMIC	PRECIOUS METALS INDICATOR CODE	A: No known precious metal
ADP EIC	ADP EQUIPMENT IDENTIFICATION CODE	O: No ADP components
AAC	ACQUISITION ADVICE CODE	V: Terminal Item
SOSC	SOURCE OF SUPPLY CODE	S9E: Defense Electronics Supply Center
UIC	UNIT OF ISSUE CODE	EA: Each
UP	UNIT PRICE AND CURRENCY CODE	0.18 US\$
QUPC	QUANTITY PER UNIT PACKAGE CODE	A: 10
CIIC	CONTROLLED INVENTORY ITEM CODE	U: Unclassified
SLC	SHELF LIFE CODE	O: Non-deteriorative
NATO REC	NATO RECOVERABILITY CODE	O: Non Reparable Item
USI SERV CODE	USING SERVICE CODE	I: Integrated Material Manager
PC	PHRASE CODE AND STATEMENT	F: When exhausted use 5905-01-161-3203

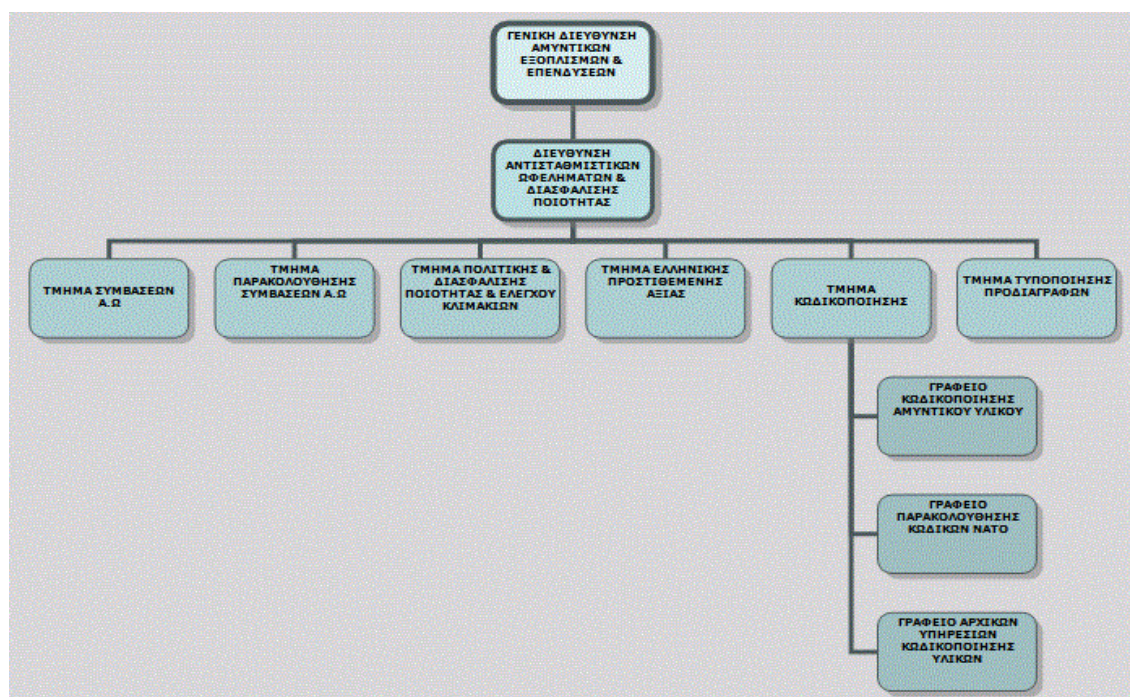
Εικόνα 10: Λεπτομερής περιγραφή όλων των στοιχείων που σχετίζονται με το κάθε υλικό εφοδιασμού και αφορούν την διαχείριση, την μεταφορά, την συσκευασία του.

6.5. Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Κωδικοποίησης

Το Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Κωδικοποίησης είναι το Τμήμα Κωδικοποίησης, της Διεύθυνσης Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων & Διασφάλισης Ποιότητας της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών & Επενδύσεων, που εδρεύει στο Στρατόπεδο Φακίνου στην περιοχή του Παπάγου και είναι υπεύθυνο για την λειτουργία του Συστήματος Κωδικοποίησης κατά ΝΑΤΟ. Βασιζόμενο στις αρχές του ΝΑΤΟ το Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Κωδικοποίησης καλύπτει τις ανάγκες των Υπεύθυνων Διαχείρισης υλικών, καθώς και αυτές των κρατών που συμμετέχουν στο Σύστημα Κωδικοποίησης του ΝΑΤΟ, προβάλλοντας ταυτόχρονα σε διεθνές επίπεδο τα προϊόντα που κατασκευάζονται στην Ελλάδα.

Το Ελληνικό Εθνικό Γραφείο Κωδικοποίησης για την λειτουργία του και για την υλοποίηση της αποστολής του είναι οργανωμένο σε τρία γραφεία:

- Το Γραφείο Κωδικοποίησης Αμυντικού Υλικού.
- Το Γραφείο Παρακολούθησης Κωδικών ΝΑΤΟ.
- Το Γραφείο Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης Υλικών.

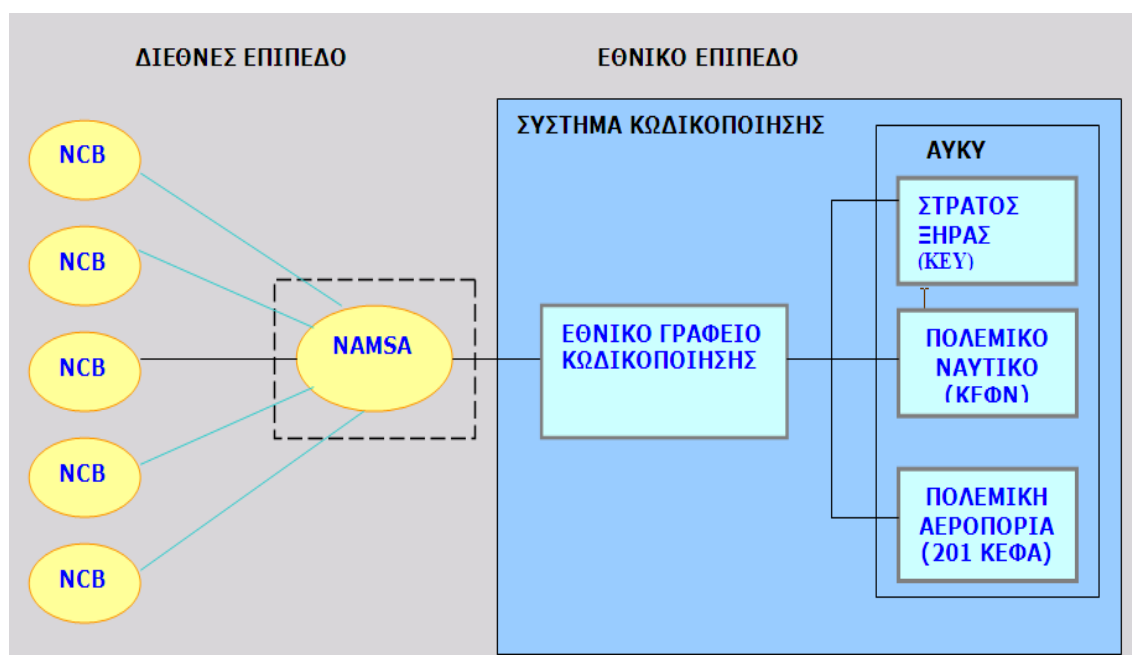

Εικόνα 11: Οργανόγραμμα Ελληνικού Εθνικού Κέντρου Κωδικοποίησης

Για την εφαρμογή του συστήματος κωδικοποίησης NATO στην Ελλάδα εκτός από το Εθνικό Γραφείο Κωδικοποίησης υφίστανται και οι ακόλουθες Αρχικές Υπηρεσίες Κωδικοποίησης Υλικών (ΑΥΚΥ) για την υποστήριξη των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας:

- Η ΑΥΚΥ του Στρατού Ξηράς που λειτουργεί ως ιδιαίτερη Υπηρεσία στο Κέντρο Εφοδιασμού Υλικών (ΚΕΥ) για την κωδικοποίηση των υλικών του Στρατού Ξηράς.
- Η ΑΥΚΥ του Πολεμικού Ναυτικού που λειτουργεί ως ιδιαίτερη Υπηρεσία στο Κέντρο Εφοδιασμού Ναυτικού (ΚΕΦΝ) για την κωδικοποίηση των υλικών του Ναυτικού.
- Η ΑΥΚΥ της Πολεμικής Αεροπορίας που λειτουργεί ως ιδιαίτερη Υπηρεσία στο 201 Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας (ΚΕΦΑ) για την κωδικοποίηση των υλικών της Αεροπορίας.

Οι τρεις αυτές Υπηρεσίες Κωδικοποίησης Υλικών των σωμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων αναφέρονται στο Εθνικό Γραφείο Κωδικοποίησης το οποίο είναι υπεύθυνο για την εκπροσώπηση της χώρας μας στη Νατοϊκή Υπηρεσία Συντήρησης και Εφοδιασμού (NATO Maintenance and Supply Agency, NAMSA) στην οποία υπόκεινται όλες οι Υπηρεσίες Κωδικοποίησης (NCB's) σε διεθνές επίπεδο.

Εικόνα 12: Δομή του Συστήματος Κωδικοποίησης NATO στην Ελλάδα

Η NAMSA είναι το εκτελεστικό όργανο του Νατοϊκού Οργανισμού Συντήρησης και Εφοδιασμού (NATO Maintenance and Supply Organization, NAMSO) που ιδρύθηκε το 1958 με στόχο να παρέχει υπηρεσίες καθοδήγησης και ελέγχου στις χώρες-μέλη του. Κάθε κράτος της βορειοατλαντικής συμμαχίας είναι μέλος της NAMSO. Η NAMSA αποτελεί την αρμόδια υπηρεσία του NATO αναφορικά με τα Logistics και παρέχει ένα ευρύ φάσμα δυνατοτήτων εφοδιαστικής υποστήριξης, διαθέσιμο, ατομικά ή συλλογικά, για τις ένοπλες δυνάμεις των χωρών-μελών του.

Η αποστολή του Ελληνικού Εθνικού Γραφείου Κωδικοποίησης Υλικών NATO ολοκληρώνοντας την παρούσα παράγραφο είναι:

- Η εφαρμογή του συστήματος κωδικοποίησης υλικών κατά NATO στις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, μέσω των αντίστοιχων Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης (ΑΥΚΥ) των τριών σωμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων.
- Η παρακολούθηση των εξελίξεων του συστήματος Κωδικοποίησης σύμφωνα με τις οδηγίες του NATO (NCS) και η συμμετοχή στις συσκέψεις της AC /135.
- Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης Υλικών (ΑΥΚΥ) για την κωδικοποίηση των υλικών.

Κεφάλαιο 7

Η Στρατηγική Πλευρά των Προμηθειών στις Ένοπλες Δυνάμεις

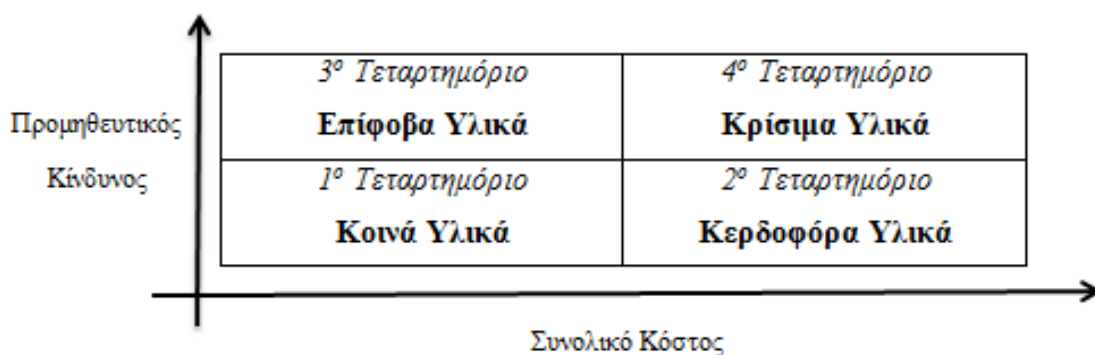
7.1. Supply Chain Positioning Strategy

Οι προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων αφορούν ένα εξαιρετικά μεγάλο πλήθος προϊόντων, τα οποία όπως γίνεται αντιληπτό παρουσιάζουν μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Δεν μπορεί να υπάρξει σύγκριση ανάμεσα στην προμήθεια επί παραδείγματι, αρμάτων μάχης και προϊόντων σίτισης του στρατεύματος. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται χρήσιμη η εφαρμογή της στρατηγικής μεθόδου του Supply Positioning,

με την οποία επιτυγχάνεται η κατηγοριοποίηση των προμηθειών. Οι πολλές διαφοροποιήσεις που παρουσιάζουν αυτές, χρειάζονται διαφορετικό χειρισμό από πλευράς αγοραστών για να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό προμηθευτικό αποτέλεσμα. Η τεχνική του Supply Positioning βασίζεται στην ιδέα ότι αφού οι προμηθευτές έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ανάλογα με το είδος του υλικού που εμπορεύονται τότε και οι υπεύθυνοι των τμημάτων προμηθειών, απαιτείται να αναπτύξουν διαφορετική στρατηγική, ανάλογα με την αγορά στην οποία απευθύνονται. Η δαπάνη των προμηθευόμενων πόρων, ο κίνδυνος της προμήθειας, ο χρόνος, η ποιότητα, οι συνθήκες της αγοράς και ο ανταγωνισμός αποτελούν μερικές από τις κύριες παραμέτρους που θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη κατά την κατάσχεση των προμηθευτικών σχεδίων.

Η μέθοδος του Supply Positioning χωρίζει τα προμηθευόμενα αγαθά σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με τον τρόπο διαχείρισης που θα πρέπει να ακολουθηθεί ως προς αυτά, δεδομένου του κόστους για την απόκτηση τους και την αξία που έχουν για τον οργανισμό, στην περίπτωση μας οι Ένοπλες Δυνάμεις, καθώς και του κινδύνου που εμπεριέχεται στην προμήθεια. Συγκεκριμένα οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής:

- Κοινά ή μη κρίσιμα υλικά, χαμηλής αξίας και ρίσκου (Tactical Acquisition – Routine Items).
- Κερδοφόρα υλικά, χαμηλού κινδύνου αλλά υψηλής αξίας (Tactical Profit – Leverage Items).
- Επίφοβα υλικά, χαμηλής αξίας αλλά υψηλού κινδύνου (Strategic Security – Bottleneck Items).
- Κρίσιμα υλικά, υψηλής αξίας και ρίσκου (Strategic Critical – Critical Items).

Σχήμα 3: Χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού - κατηγοριοποίηση των υλικών σε δυο διαστάσεις (κίνδυνος εφοδιασμού - κόστος απόκτησης)

7.2. Ανάλυση κατηγοριών Supply Chain Positioning

Κάθε μια εκ των τεσσάρων κατηγοριών του Supply Chain Positioning διαθέτει διαφορετικά χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα να πρέπει να ακολουθηθούν διαφορετικές τακτικές εφοδιασμού και τύποι σχέσεων με τους προμηθευτές.

Στα είδη του πρώτου τεταρτημορίου ο προμηθευτικός κίνδυνος κρίνεται από χαμηλός έως ελάχιστος ενώ και το κόστος αγοράς είναι επίσης από χαμηλό έως ελάχιστο. Τα είδη αυτά καλούνται κοινά, υπό την έννοια ότι δεν πρόκειται για αγαθά ή υπηρεσίες ευρείας χρήσης με αποτέλεσμα να επηρεάζουν κατ' ελάχιστο το συνολικό κόστος των προμηθειών ενώ επίσης δεν διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο για την λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων. Η δε επίπτωση από πιθανή διακοπή του εφοδιασμού τους δεν θεωρείται σημαντική, δεδομένου ότι η αναπλήρωση τους μπορεί να επιτευχθεί εύκολα από ισοδύναμα είδη μιας και δραστηριοποιείται μεγάλος αριθμός προμηθευτών στην αγορά τους. Η κατηγορία αυτή εμπεριέχει το σύνολο των αγαθών και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται για την συντήρηση και την επιδιόρθωση των παγίων που σχετίζονται με την υποστήριξη των παραγωγικών και διοικητικών λειτουργιών του στρατεύματος. Ως παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε τα γραφεία που υπάρχουν στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις και τα κοινά ανταλλακτικά συντήρησης των υπολογιστών.

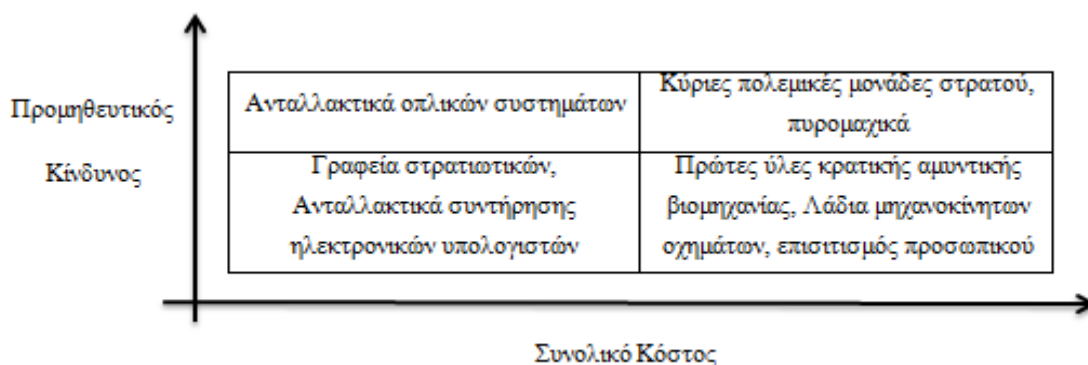
Στα είδη του δεύτερου τεταρτημορίου ο προμηθευτικός κίνδυνος είναι και πάλι από χαμηλός έως ελάχιστος αλλά το κόστος αγοράς κρίνεται ως εξαιρετικά υψηλό. Τα είδη αυτά ονομάζονται κερδοφόρα⁶⁷ λόγω της πληθώρας των ευκαιριών που παρουσιάζουν για μεγάλες χρηματικές εξοικονομήσεις. Χαρακτηρίζονται από χαμηλή πολυπλοκότητα ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές τους και την εύκολη ανεύρεση προμηθευτών η διαφοροποίηση των οποίων έγκειται κυρίως σε επίπεδο παροχής υπηρεσιών. Πρόκειται για αγορές μεγάλων ποσοτήτων βασικών πρώτων υλών που κρίνονται ωστόσο απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργία του στρατεύματος. Επί

⁶⁷ Ενδεχομένως ο όρος «κερδοφόρα» να μην είναι ορθός για χρήση στην περίπτωση του στρατού, ωστόσο δεν κρίνεται σκόπιμη η διαφοροποίηση από την χρησιμοποιούμενη ορολογία.

παραδείγματι στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι πρώτες ύλες που αγοράζονται για τις εγχώριες κρατικές στρατιωτικές επιχειρήσεις, τα λάδια που είναι απαραίτητα για την εύρυθμη λειτουργία των στρατιωτικών οχημάτων, τα τρόφιμα για την σίτιση του προσωπικού και των κληρωτών.

Στα είδη του τρίτου τεταρτημορίου ο προμηθευτικός κίνδυνος είναι από μέτριος έως πολύ υψηλός και το κόστος αγοράς από ελάχιστο έως χαμηλό. Τα αγαθά αυτά λέγονται επίφοβα και αποτελούνται από υλικά υψηλής τεχνολογίας προερχόμενα από μικρό αριθμό προμηθευτών οι οποίοι μπορεί λόγω περιορισμένης δυναμικότητας να έχουν πολλές παραγγελίες σε εκκρεμότητα και μεγάλους χρόνους παράδοσης. Σε αυτήν την κατηγορία μπορούμε να αναφέρουμε ως παράδειγμα τα ανταλλακτικά των οπλικών συστημάτων.

Τέλος στα είδη του τέταρτου τεταρτημορίου ο προμηθευτικός κίνδυνος κρίνεται από μέτριος έως υψηλός, ενώ επίσης και το κόστος αγοράς είναι από μέτριο έως πάρα πολύ μεγάλο. Τα είδη αυτά καλούνται κρίσιμα διότι κρίνονται απαραίτητα για την απρόσκοπτη λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων. Αποτελούνται από υλικά υψηλής τεχνολογίας τα οποία προέρχονται από μικρό αριθμό προμηθευτών ενώ η διαφοροποίηση τους από τα επίφοβα έγκειται ως προς το ύψος της δαπάνης που απαιτείται για την απόκτηση τους. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλα τα συστήματα αυτά που σχεδιάστηκαν βάσει ειδικών προδιαγραφών. Σαν παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε τις κύριες πολεμικές μονάδες του στρατού, τα άρματα μάχης, τα οχήματα μεταφοράς προσωπικού, τα πολεμικά αεροπλάνα, ελικόπτερα, πλοία, υποβρύχια καθώς και τα πυρομαχικά τους.

Σχήμα 4 : Χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού - κατηγοριοποίηση των στρατιωτικών προμηθειών σε δυο διαστάσεις (κίνδυνος εφοδιασμού - κόστος απόκτησης)

7.3. Εφοδιαστικοί στόχοι βασιζόμενοι στο Supply Chain Positioning

Οι στόχοι που πρέπει να τεθούν από την Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών του ΥΠ.ΕΘ.Α. για τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων προσδιορίζονται από την θέση που κατέχει το υλικό ή η υπηρεσία στο χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού.

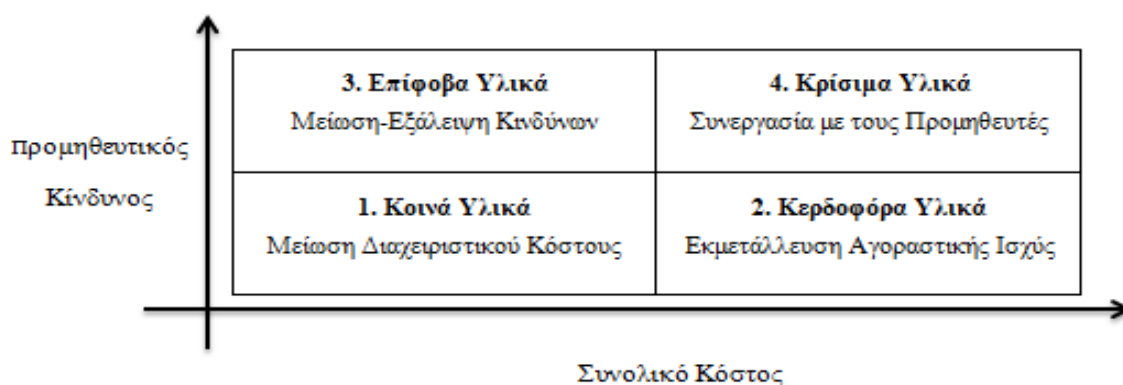
Ο αριθμός των κοινών αγαθών είναι μεγάλος, ωστόσο οι τιμές τους κινούνται σε χαμηλά επίπεδα. Παρά τη μικρή συνολική δαπάνη που απαιτείται για την απόκτηση τους, αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία των παραγγελιών και των συναφών συναλλαγών διεκπεραίωσης. Συχνά δε το κόστος που προέρχεται από την προετοιμασία και την διεκπεραίωση μιας παραγγελίας αγοράς μπορεί να υπερβαίνει ακόμα και την τιμή του ίδιου του είδους. Όταν ο αριθμός των παραγγελιών είναι μεγάλος, η εξοικονόμηση που μπορεί να επιτευχθεί από μια μείωση της δαπάνης αγοράς μπορεί να συνεπάγεται δυσανάλογη αύξηση του διαχειριστικού κόστους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δύναται με το ίδιο διαχειριστικό κόστος να επιτευχθεί πολύ μεγαλύτερη εξοικονόμηση σε είδη που εμπίπτουν στις άλλες κατηγορίες του χαρτοφυλακίου εφοδιασμού. Συνεπώς ο κύριος στόχος για την ΓΔΕ, αναφορικά με τα κοινά είδη, πρέπει να είναι η μείωση του διαχειριστικού κόστους και η βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι πάσης φύσεως διατιθέμενοι πόροι.

Στα υλικά ή υπηρεσίες του 2^{ου} τεταρτημορίου, η απαιτούμενη δαπάνη είναι αρκετά υψηλή με μικρός όμως κίνδυνος διακοπής εφοδιασμού, λόγω της πληθώρας των διαθέσιμων προμηθευτών. Λόγω του έντονου ανταγωνισμού που παρατηρείται ανάμεσα στους προμηθευτές η ΓΔΕ μπορεί να αυξήσει την αγοραστική ισχύ της κάνοντας προμήθειες μεγάλων ποσοτήτων από επιλεγμένους προμηθευτές. Ο συνδυασμός του έντονου ανταγωνισμού που παρατηρείται στην αγορά αυτών των ειδών και της εκμετάλλευσης της αγοραστικής ισχύς μπορεί να οδηγήσει στην επίτευξη καλύτερων τιμών, μειώνοντας έτσι το μέγεθος της συνολικής δαπάνης.

Τα επίφοβα είδη, έχουν εξαιρετικά μεγάλη σημασία για την απρόσκοπτη λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων. Λόγω των ελλείψεων που μπορούν να παρατηρηθούν στα υλικά του 3^{ου} τεταρτημορίου τα μέσα άμυνας κινδυνεύουν να καταστούν μη λειτουργικά. Απαραίτητη συνεπώς κίνηση από μέρους της ΓΔΕ είναι η μείωση ή αν είναι δυνατόν και η παντελής εξάλειψη των κινδύνων λόγω της διακοπής του εφοδιασμού ακόμη και εάν αυτό συνεπάγεται υψηλές τιμές.

Τέλος, τα κρίσιμα είδη, όπως υποδηλώνεται και από την ονομασία τους αποτελούν το κύριο μέσο με το οποίο παρέχεται το αγαθό της άμυνας. Δεδομένων των υψηλών κινδύνων που απορρέουν από την τεχνική πολυπλοκότητα και την υψηλή τεχνολογία των συγκεκριμένων ειδών καθώς και από τον μικρό αριθμό των προμηθευτών δεν ενδείκνυται η εφαρμογή αγοραστικής ισχύος για την επίτευξη καλύτερων τιμών. Στόχος της ΓΔΕ για τα κρίσιμα είδη θα πρέπει να είναι η δημιουργία και η εδραίωση σταθερών σχέσεων συνεργασίας με τους προμηθευτές.

Σχήμα 5: Διαφορετικοί στόχοι για κάθε κατηγορία υλικών του εφοδιαστικού χαρτοφυλακίου

7.4. Στρατηγικές Εφοδιασμού στο Supply Chain Positioning

Οι στρατηγικές εφοδιασμού που θα πρέπει να ακολουθηθούν από πλευράς ΓΔΕ για την επίτευξη των καλύτερων δυνατών προμηθευτικών αποτελεσμάτων, όπως και στην περίπτωση των στόχων που αναπτύξαμε στην παράγραφο 7.3., εξαρτώνται από την κατηγορία στην οποία έχει ταξινομηθεί το υλικό ή η υπηρεσία.

Στα κοινά είδη αναφέραμε πως ο κύριος στόχος από μέρους της ΓΔΕ πρέπει να είναι η μείωση του διαχειριστικού κόστους. Για την επίτευξη λοιπόν αυτού του στόχου θα πρέπει να εφαρμοστούν στρατηγικές οι οποίες θα αποβλέπουν στην ελαχιστοποίηση της ενασχόλησης των στελεχών εφοδιασμού με τις επαναλαμβανόμενες διαδικασίες αποστολής παραγγελιών, παραλαβής, διαχείρισης αποθεμάτων και διεκπεραίωσης πληρωμών. Οι προαναφερθείσες διαδικασίες θα πρέπει να απλοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο και να διενεργούνται αυτοματοποιημένα. Μια ακόμα στρατηγική που ενδείκνυται να ακολουθηθεί είναι αυτή της συνεργασίας μεταξύ των προμηθευτών. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να αναληφθούν δράσεις που επιδιώκουν την ελαχιστοποίηση των μεμονωμένων συναλλαγών, την ενοποίηση των πληρωμών και την συνεργασία με έναν μικρό μόνο αριθμό προμηθευτών. Ο μικρός αριθμός προμηθευτών δύναται να επιτρέψει την μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων παρακολούθησης και αναπλήρωσης των αποθεμάτων σε αυτούς, μειώνοντας έτσι δραστικά το κόστος διαχείρισης. Τέλος, η χρήση συστημάτων ηλεκτρονικών προμηθειών και bar-coding βοηθά επίσης στην δραστική μείωση του διαχειριστικού κόστους.

Στα κερδοφόρα είδη, λόγω του χαμηλού κινδύνου και του μεγάλου αριθμού προμηθευτών, προσφέρεται η ακολουθία της στρατηγικής των παραδοσιακών μεθόδων αγοράς οι οποίες στοχεύουν στην εκμετάλλευση της δύναμης του ανταγωνισμού. Η χρονική διάρκεια των συμβάσεων θα πρέπει να έχει μικρή διάρκεια προκειμένου να επιτρέψει στα στελέχη της ΓΔΕ την εκμετάλλευση τυχών ευκαιριών που μπορεί να προκύψουν στην παγκόσμια αγορά. Πρέπει επίσης να δημιουργηθούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί παρακολούθησης και ανάλυσης του εφοδιαστικού περιβάλλοντος, τόσο ως προς τις πηγές όσο και ως προς τις γενικές οικονομικές τάσεις, ώστε να επιλέγουν τις κατάλληλες χρονικές περιόδους διάρκειας των συμβάσεων με τα πλέον κατάλληλα υλικά και τους πλέον κατάλληλους και αξιόπιστους προμηθευτές. Επιπλέον λόγω της διασποράς των πηγών προμήθειας και των διαρκώς μεταβαλλόμενων συνθηκών των αγορών, επιδιώκεται η ελαχιστοποίηση της συνολικής δαπάνης απόκτησης. Ωστόσο στις συχνές αλλαγές προμηθευτών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το κόστος αλλαγής προμηθευτή, το οποίο προκαλείται όταν σταματάει η συνεργασία με έναν προμηθευτή και ξεκινά με έναν νέο. Το υψηλό κόστος αλλαγής καθιστά αρκετές φορές μη συμφέρουσα την επιλογή ενός εναλλακτικού προμηθευτή που προσφέρει χαμηλότερη τιμή για το ίδιο ακριβώς υλικό. Σε αυτήν την περίπτωση κρίνεται σκόπιμη

η σύναψη μακροπρόθεσμων συμβάσεων με έναν προμηθευτή. Η μείωση του κόστους αλλαγής θα πρέπει να είναι συνέχεια υπό επεξεργασία από τα στελέχη του εφοδιασμού μιας και η επίτευξη μικρού κόστους παρακινεί τους προμηθευτές να είναι εξαιρετικά ανταγωνιστικοί ως προς τις προσφερόμενες τιμές. Τέλος, θα πρέπει να γίνεται συγκέντρωση των απαιτήσεων από τις διάφορες επιχειρησιακές μονάδες ακόμη και αύξηση της περιόδου ανάθεσης στον προμηθευτή προκειμένου να επιτυγχάνονται εκπτώσεις. Στην περίπτωση αυτή κριτήριο επιλογής δεν είναι πλέον η τιμή αλλά η συνολική δαπάνη απόκτησης.

Για τα επίφοβα είδη αναφέραμε πως ο κεντρικός στόχος των στελεχών της ΓΔΕ είναι είτε η μείωση είτε η εξάλειψη των κινδύνων που πηγάζουν από την προμήθεια των υλικών αυτών. Για τον λόγο αυτό ενδείκνυται η στρατηγική διασφάλιση μιας σταθερής ροής παραγγελιών από τον αγοραστή προς τον προμηθευτή, έτσι ώστε να διευκολύνεται ο προγραμματισμός του δεύτερου. Η αποτελεσματική πρόβλεψη της ζήτησης και η έγκαιρη κοινοποίηση των σχετικών στοιχείων στον προμηθευτή μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατάστρωση του προγράμματος παραγωγής του προμηθευτή ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος καθυστερημένων παραδόσεων ή παραγγελιών που δεν μπορούν να εκτελεστούν. Στις περιπτώσεις αγοράς μικρών ποσοτήτων κρίνεται ορθή η σύναψη μακροπρόθεσμων συμβάσεων ώστε να είναι σε θέση ο προμηθευτής να παρέχει εγγυήσεις για απρόσκοπτο εφοδιασμό. Αυτό μπορεί να γίνει με την δέσμευση από πλευράς ΓΔΕ προς τον προμηθευτή για την αγορά προκαθορισμένης ποσότητας του υλικού ή αγορά ενός συγκεκριμένου ποσοστού της παραγωγής. Στην περίπτωση των Ενόπλων Δυνάμεων, τα επίφοβα είδη, δεν είναι δυνατόν ούτε να καταργηθούν ούτε να αντικατασταθούν και για τον λόγο αυτό ενδείκνυται η εφαρμογή της στρατηγικής του «προτιμώμενου πελάτη», χάρη στην οποία ο προμηθευτής αποκτά διάθεση καλής θελήσεως και συνεργασίας με αποτέλεσμα να μειώνεται έτσι ο εφοδιαστικός κίνδυνος. Ολοκληρώνοντας, λόγω της χαμηλής δαπάνης που απαιτείται για την προμήθεια επίφοβων ειδών, η διατήρηση υψηλών αποθεμάτων ασφαλείας μπορεί να αποτελέσει μια επιπρόσθετη αποτελεσματική στρατηγική για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων.

Τα κρίσιμα υλικά αποτελούν την ραχοκοκαλιά της άμυνας και γι' αυτό όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος κεφαλαίου ο βασικός

στόχος είναι η ανάπτυξη άριστων σχέσεων συνεργασίας με την πλευρά των προμηθευτών. Μια τέτοια συνεργασία προϋποθέτει την καθιέρωση σχέσεων εμπιστοσύνης σε θεσμικό επίπεδο και την ανταλλαγή ευαίσθητων επιχειρησιακών πληροφοριών που οδηγούν στη δημιουργία στρατηγικών συμμαχιών. Επιπλέον, επειδή τα κρίσιμα είδη ενδέχεται να είναι ειδικών προδιαγραφών, οι δυνητικοί αγοραστές είναι ελάχιστοι, πράγμα που σημαίνει ότι οι προμηθευτές έχουν έναν μικρό αριθμό «μεγάλων» πελατών και παρόλο που το ύψος των συναλλαγών είναι αρκετά υψηλό, ο αγοραστής είναι πιθανόν να μην αξιολογείται ως αρκετά ελκυστικός σε σύγκριση με άλλους. Κατά συνέπεια, οι στρατηγικές εφοδιασμού πρέπει να επιδιώκουν στενότερη σχέση μεταξύ αγοραστή και προμηθευτή με προσφορά αποκλειστικού εφοδιασμού και σύναψη μακροχρόνιων συμβάσεων συνεργασίας. Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι το τελικό κόστος απόκτησης των κρίσιμων ειδών δεν αποτελεί το κύριο κριτήριο ανάθεσης. Ο καταμερισμός του κόστους και των κινδύνων ανάμεσα στον αγοραστή και τον προμηθευτή θα πρέπει να απασχολήσει το μεγαλύτερο μέρος των μεταξύ τους διαπραγματεύσεων.

Κεφάλαιο 8

Συμβάσεις Προμηθειών Αμυντικού Υλικού

8.1. Νομοθεσία

Στις 21 Αυγούστου του 2009 τέθηκε σε ισχύ η οδηγία 2009/81/EK της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ρυθμίζει τις προμήθειες αμυντικού υλικού των χωρών-μελών της, δίνοντας χρονικό περιθώριο δυο ετών στα κράτη-μέλη προκειμένου να εναρμονίσουν τις νομοθεσίες τους με τα όσα ορίζονται από την κοινοτική οδηγία. Βασικός στόχος της οδηγίας είναι η δημιουργία μιας ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς για το αμυντικό υλικό, εντάσσοντας κανόνες διαφάνειας και ανταγωνιστικότητας στις αμυντικές προμήθειες ενώ ταυτόχρονα περιέχει το νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα οι συμβάσεις που αφορούν στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και οι οποίες έχουν σύμφωνα με το Άρθρο 2 ως αντικείμενο:

- την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένων μερών, επιμέρους στοιχείων και/ή συναρμολογούμενων τμημάτων, κατασκευαστικών μερών και/ή υποσυγκροτημάτων
- την προμήθεια ευαίσθητου εξοπλισμού, περιλαμβανομένων μερών, επιμέρους στοιχείων και/ή συναρμολογούμενων τμημάτων, κατασκευαστικών μερών και/ή υποσυγκροτημάτων
- έργα, προμήθειες και υπηρεσίες που αφορούν άμεσα στον προαναφερθέντα εξοπλισμό για οιαδήποτε στοιχεία του κύκλου ζωής του
- έργα και υπηρεσίες για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητα έργα και ευαίσθητες υπηρεσίες.

Πράγματι, από τις 16 Ιουνίου του 2011 τέθηκε σε εφαρμογή στην Ελλάδα ο νόμος υπ' αριθμόν 3978 σχετικά με «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Υπηρεσιών και Προμηθειών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/ΕΚ – Ρύθμιση Θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας» που ψηφίστηκε από την βουλή των Ελλήνων έπειτα από 10ήμερη διαβούλευση και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137 Α'.

8.2. Οι αλλαγές που επήλθαν με τον 3978/11

Ο νόμος 3978/2011 αντικατέστησε τον νόμο 3433/2006 (ΦΕΚ 20. 7-2-2006) περί «Προμηθειών αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων» επιφέροντας μεγάλες τροποποιήσεις στον τρόπο με τον οποίο εκτελούνται οι δημόσιες συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας. Οι κυριότερες αλλαγές που επήλθαν με την ενσωμάτωση της Κοινοτικής Οδηγίας στην Εθνική νομοθεσία είναι οι ακόλουθες:

- Όλο το σύστημα των προμηθειών στον τομέα της άμυνας τίθεται υπό τον διαρκή έλεγχο της Βουλής. Η «Ειδικής Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων» διατυπώνει την γνώμη της στο πλαίσιο της κατάρτισης του 15ετούς Μακροπρόθεσμου και του 3ετούς Κυλιόμενου

Προγράμματος Αμυντικού Υλικού ενώ επίσης ενημερώνεται και διατυπώνει την γνώμη της για την ενεργοποίηση όλων των υποπρογραμμάτων που αφορούν την απόκτηση στρατιωτικού εξοπλισμού ανεξαρτήτως ποσού. Επιπλέον η Επιτροπή έχει την δυνατότητα συνεχούς και πλήρους πρόσβασης στους σχετικούς φακέλους ή αναζήτησης όλων των πληροφοριών από τα Γενικά Επιτελεία και την Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ). Επίσης, εκτός από τον έλεγχο της Βουλής διατηρείται και επεκτείνεται ο προσυμβατικός έλεγχος από μέρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

- Συγκροτείται στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, η Κεντρική Αρχή Προμηθειών, η οποία είναι αρμόδια για τη διαπραγμάτευση, σύναψη και παρακολούθηση όλων των συμβάσεων για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, είτε αυτές είναι κύριες, είτε συμβάσεις υποστήριξης, διασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την διακλαδικότητα και διευκολύνοντας την έγκαιρη εκτίμηση του συνολικού κόστους κύκλου ζωής κάθε προμήθειας που έως τώρα επιμεριζόταν μεταξύ κύριας σύμβασης, αρχικής υποστήριξης, εν συνεχεία υποστήριξης κ.ο.κ.
- Τα Γενικά Επιτελεία των Ενόπλων Δυνάμεων και εν τέλει το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ) σε διακλαδική βάση και σύμφωνα με τις αρχές της κάθετης δομής διοίκησης, προσδιορίζουν και τεκμηριώνουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου και του τριετούς κυλιόμενου προγράμματος αμυντικών προμηθειών, διαμορφώνουν τις προδιαγραφές χωρίς να προκαταλαμβάνουν την τελική επιλογή ή να την στρέφουν εξ αρχής προς ορισμένη κατεύθυνση, αξιολογούν και ενσωματώνουν το υλικό και έχουν την ευθύνη για την διαχείρισή του από πραγματικής απόψεως, ενώ η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, έχει τη νομική και οικονομική διαχείριση των θεμάτων, σε στενή συνεργασία με το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.
- Τυποποιούνται με σαφή και συστηματικό τρόπο οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, μέσω των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί μια προμήθεια όταν ενεργοποιείται ένα υποπρόγραμμα, μετά από γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ).

Καθορίζεται επίσης και η διαδικασία που αρμόζει στην συγκεκριμένη προμήθεια (π.χ. διακρατική σύμβαση, ανταγωνιστικός διάλογος, ανοιχτός διαγωνισμός, κ.ο.κ.). Επιτυγχάνεται με αυτό τον τρόπο, η απλούστευση και η απόγραφειοκρατικοποίηση όλων των διαδικασιών, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα, η εγκυρότητα και κυρίως η διαφάνεια των διαδικασιών, χωρίς να προκαλούνται περιττές ή τεχνητές αμφισβητήσεις.

- Εισάγονται αυστηρές και αναλυτικές εγγυήσεις διαφάνειας, αρχής γενομένης από την ενσωμάτωση στο νόμο του κώδικα δεοντολογίας που διέπει τις κάθε είδους επαφές του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με τους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων. Θεσπίζονται απαγορεύσεις για τη χρηματοδότηση ενδιάμεσων, μεσαζόντων ή πρακτόρων, απαγορεύονται οι εξωχώριες εταιρείες (offshore), εισάγοντας υποχρέωση γνωστοποίησης όλων των συμβάσεων με υποκατασκευαστές, υπεργολάβους, συμβούλους κ.ο.κ. Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη ρήτρα ακεραιότητας, η οποία προβλέπει ότι απαγορεύονται οι παράνομες πληρωμές που γίνονται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της σύμβασης, με αποδέκτες ένα ευρύτατο φάσμα, προσώπων, όπως υπαλλήλους, συλλογικά όργανα της αναθέτουσας αρχής, πολιτικά κόμματα, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπική και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, υπουργούς, καθώς και τους συγγενείς, φίλους, συνεργάτες τους και τρίτους που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι για τη διοχέτευση αυτών των χρηματικών ποσών, η μη τήρηση της οποίας επισύρει αυστηρές κυρώσεις και αποδέχεται τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να διενεργεί ελέγχους.
- Καταργούνται οι έννοιες της Ελληνικής Βιομηχανικής Συμμετοχής (ΕΒΣ) και της Εγχώριας Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) καθώς και ο μηχανισμός των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ).
- Προβλέπεται η κατάρτιση Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής, η οποία, λαμβάνοντας υπόψη την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια εφοδιασμού των ΕΔ, ιδίως σε περιόδους κρίσης, μέσω της δημιουργίας μίας

εγχώριας βιομηχανικής βάσης. Η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική όπως και η Δομή Δυνάμεων σε μέσα και προσωπικό, εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

- Θεσπίζεται η έννοια και το κριτήριο της ασφάλειας εφοδιασμού και επιτρέπει στις ΕΔ να θέτουν ως προϋπόθεση την ύπαρξη εγκατάστασης του προμηθευτή εντός της ελληνικής επικράτειας, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα και η επάρκεια του εφοδιασμού τους, ιδίως σε περίπτωση κρίσης.
- Καθίσταται διαφανής η κρίσιμη φάση της διαμόρφωσης των προδιαγραφών, έτσι ώστε ο ευρύτερος κύκλος πιθανών προμηθευτών να διατυπώνει εγκαίρως τυχόν παρατηρήσεις στη φάση του τεχνικού διαλόγου, με στόχο να εμποδίζονται τεχνητοί αποκλεισμοί ή προειλημμένες αποφάσεις που δύσκολα μπορεί να ελέγξει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και η Βουλή.
- Προβλέπεται η δυνατότητα των ενόπλων δυνάμεων να υλοποιούν προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης αμυντικού χαρακτήρα, ιδίως μέσω των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας. Κεντρικός στόχος της προσπάθειας είναι η δημιουργία μιας Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Αγοράς και η συγκέντρωση των πόρων για έρευνα και ανάπτυξη αντί του κατακερματισμού τους σε εθνικά προγράμματα.
- Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τις αντισυμβαλλόμενες εταιρίες, να αναθέτουν υπεργολαβικό έργο με ανταγωνιστικούς όρους, έτσι ώστε να ενισχύονται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του αμυντικού κλάδου.
- Μετεξελίσσεται το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) σε Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ), το οποίο λειτουργεί ως επίσημος κατάλογος οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται η απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου και τεκμηρίωσης της καταλληλότητας της τεχνικής ικανότητας και της οικονομικής φερεγγυότητας των υποψηφίων και επιταχύνεται η ανάθεση των συμβάσεων.
- Προβλέπεται η δυνατότητα πώλησης στρατιωτικού εξοπλισμού, ιδίως μεταχειρισμένου ή και καινούργιου, η οποία αποφασίζεται από το ΚΥΣΕΑ ή από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, αναλόγως της οικονομικής αποτίμησης του υλικού, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής.

8.3. Επιπτώσεις του 3978/11 στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία

Η Ελλάδα αποτελεί ένα κράτος αποδέκτη (recipient country) αμυντικού υλικού αφού το σύνολο του στρατιωτικού της εξοπλισμού εισάγεται. Υπό αυτό το πρίσμα, με τον νόμο 3978 δεν φαίνεται να μεταβάλλεται ουσιαστικά ο τρόπος προμηθειών των ενόπλων δυνάμεων από την εγχώρια αμυντική βιομηχανία μιας και στερείται από ανταγωνιστικά προϊόντα στους περισσότερους τομείς που αφορούν την άμυνα και ως εκ τούτου δεν προμηθεύει απ' ευθείας το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Οι μεγάλες αλλαγές που επήλθαν με την αλλαγή της νομοθεσίας εντοπίζονται αναφορικά με τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα και την συντήρηση του πολεμικού υλικού.

Στον νέο νόμο δεν γίνεται καμία αναφορά για τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα τα οποία όπως είδαμε και από την παράγραφο 4.6. αποτελούσαν αιμοδοτή της ελληνικής παραγωγής, εργασίας και τεχνολογίας. Για την ακρίβεια με τον 3978/11 τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα καταργούνται. Χαρακτηριστικά, ο τότε Υπουργός Εθνικής Άμυνας, Ευάγγελος Βενιζέλος δήλωσε στο υπουργικό συμβούλιο πως τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα παύουν να υφίστανται για τους εξής λόγους:

- Γιατί το κόστος τους μετακυλύετε εκ των προτέρων στο κόστος της κύριας σύμβασης, άρα τίποτα δεν χαρίζεται και όλα βαραίνουν το ελληνικό δημόσιο.
- Γιατί η επιλογή και αποτίμηση της αξίας των συγκεκριμένων προγραμμάτων γινόταν κατά τρόπο που δεν υπάκουε σε σαφή και διαφανή κριτήρια.
- Γιατί οι χρηματοοικονομικές ροές από και προς την Ελλάδα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως διάλοιο παράπλευρων ή ύποπτων πληρωμών και επιπλέον υπήρχε και υπάρχει πάντα σοβαρό πρόβλημα πιστοποίησης της δαπάνης και εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων.

Από πλευράς της κοινοτικής οδηγίας 2009/81/EK δεν γινόταν πουθενά αναφορά περί κατάργησης των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων. Μάλιστα στο FAQ⁶⁸ που εδόθη

⁶⁸ FAQ, αρχικά του Frequently Asked Questions. Πρόκειται για ένα κείμενο με ερωτήσεις – απαντήσεις πάνω σε βασικά θέματα ενός θέματος

από το τμήμα αμυντικών προμηθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 29 Αυγούστου 2009, κρατείται μια περισσότερο ουδέτερη στάση αναφορικά με τα offsets. Συγκεκριμένα στην ερώτηση υπ' αριθμό 8 για το αν η ντιρεκτίβα αυτή της ΕΕ απαγορεύει τα ΑΩ δίνεται η απάντηση πως «ούτε τα επιτρέπει μα ούτε τα καταργεί», αφήνοντας στην διακριτική ευχέρεια των χωρών-μελών της να διασφαλίσουν πως τα ΑΩ θα είναι εναρμονισμένα με τους κανόνες της οδηγίας.

Παρ' όλη την κατάργηση των αντισταθμιστικών ωφελημάτων ως όρου από τον νόμο 3978/11 εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα άρθρα που μπορούν να δράσουν ως παράγοντες ενίσχυσης της εγχώριας βιομηχανίας. Συγκεκριμένα το άρθρο 34, παράγραφος 5β (σύμφωνα με το άρθρο 21 της οδηγίας) προβλέπει πως η ελληνική αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο να αναθέτει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους μέρος της σύμβασης σε ποσοστό μέχρι το 30 % της αξίας της. Στην παράγραφο 5γ του ίδιου άρθρου σημειώνεται δε, πως οι προσφέροντες μπορούν να προτείνουν να ανατεθεί με υπεργολαβία ποσοστό της συνολικής αξίας που υπερβαίνει το απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή φάσμα. Και αυτό παρότι δεν αναφέρεται ξεκάθαρα ως τέτοιο μπορεί να χαρακτηριστεί ως αντισταθμιστικό ωφέλημα.

Επιπλέον, ένα ακόμη θέμα που κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό για την εγχώρια αμυντική βιομηχανία είναι αυτό που αφορά την συντήρηση του στρατιωτικού υλικού. Η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) επί παραδείγματι, από τον ιδρυτικό της νόμο είναι επιφορτισμένη για την διατήρηση του αξιόμαχου των πτητικών μέσων των Ενόπλων Δυνάμεων. Σύμφωνα με την νέα νομοθεσία όμως, η Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ) θα πρέπει να προβαίνει σε διεθνείς διαγωνισμούς για την συντήρηση των αεροσκαφών της. Ωστόσο χάρις στο άρθρο 17δ (σύμφωνα με το άρθρο 13 της ευρωπαϊκής οδηγίας) του 3978/11, ο νόμος δεν εφαρμόζεται «στις συμβάσεις για τις οποίες η εφαρμογή του νόμου θα υποχρέωνε την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων θεωρεί ότι είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα της ασφάλειας της». Αν λοιπόν η Ελλάδα ανέθετε τη συντήρηση των αεροσκαφών της σε αλλοδαπή εταιρεία, αυτό θα ισοδυναμούσε με γνωστοποίηση του αριθμού των αεροσκαφών που δεν είναι άμεσα επιχειρησιακά διαθέσιμα και ως εκ τούτου κάποια Τρίτη χώρα θα μπορούσε να αναγάγει συμπεράσματα για την επιχειρησιακή ετοιμότητα

της ΠΑ, οπότε ισχύει η δικλείδα ασφαλείας περί μη αποκάλυψης πληροφοριών που θα ήταν αντίθετες προς τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της Ελλάδος.

Τέλος, το άρθρο 36 (σύμφωνα με το άρθρο 23 της οδηγίας) περί ασφάλειας εφοδιασμού παρέχει τη δυνατότητα στην χώρα αποδέκτη να δεσμεύσει τον προσφέροντα σύμφωνα με την παράγραφο δ ότι «θα εγκαθιδρύσει ή θα διατηρήσει την ικανότητα που απαιτείται, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξημένες ενδεχομένως ανάγκες της αναθέτουσας αρχής συνεπεία κρίσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα συμφωνηθούν και ιδίως εντός των επιβαλλόμενων από επιχειρησιακής άποψης χρόνων απόκρισης». Σύμφωνα δε, με την παράγραφο ε του ίδιου άρθρου δίνεται η ευκαιρία στην χώρα αποδέκτη να απαιτήσει «οποιαδήποτε υποστηρικτικά έγγραφα των εθνικών αρχών της χώρας του προσφέροντος όσον αφορά την ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών της αναθέτουσας αρχής ως συνεπεία κρίσης». Ουσιαστικά δηλαδή παρέχεται η δυνατότητα από μέρους ελληνικής κυβέρνησης να απαιτήσει την ύπαρξη εφοδιαστικών εγκαταστάσεων στο εσωτερικό της χώρας έτσι ώστε σε περίπτωση κρίσης ακόμα και οι προμηθευτές να τεθούν σε συνθήκες οικονομίας πολέμου και επιστράτευσης, μιας και σε διαφορετική περίπτωση πλήττεται άμεσα το αξιόμαχο των ΕΔ. Σαν παράδειγμα ας αναλογιστούμε τις επιπτώσεις σε περίοδο κρίσης, στην αεροπορική άμυνα της χώρας. αν οι προμήθειες των υλικών των πτητικών μέσων της ΠΑ γίνονταν από το εξωτερικό.

Εν κατακλείδι, ο νόμος 3978/11, παρότι εμπεριέχει πολλές διαφοροποιήσεις συγκριτικά με τον προγενέστερο 3433/06, εξακολουθεί να παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία με τα οποία θα μπορεί η ελληνική κυβέρνηση να αναθέτει συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών στις εγχώριες αμυντικές βιομηχανίες.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Επίλογος

Κεφάλαιο 9

Κεφάλαιο 9

Συμπεράσματα

9.1. Συμπερασματικά Σχόλια

Η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας ήταν αποτέλεσμα τριών και πλέον μηνών με σχεδόν καθημερινή ενασχόληση. Το διάστημα αυτό ήταν υπέρ του δέοντος αρκετό για να διαπιστώσω την τεράστια έκταση του κλάδου της άμυνας και τον αντίκτυπο που αυτός επιφέρει, άμεσα ή έμμεσα σχεδόν σε όλους ανεξαιρέτως τους τομείς της κρατικής δραστηριότητας.

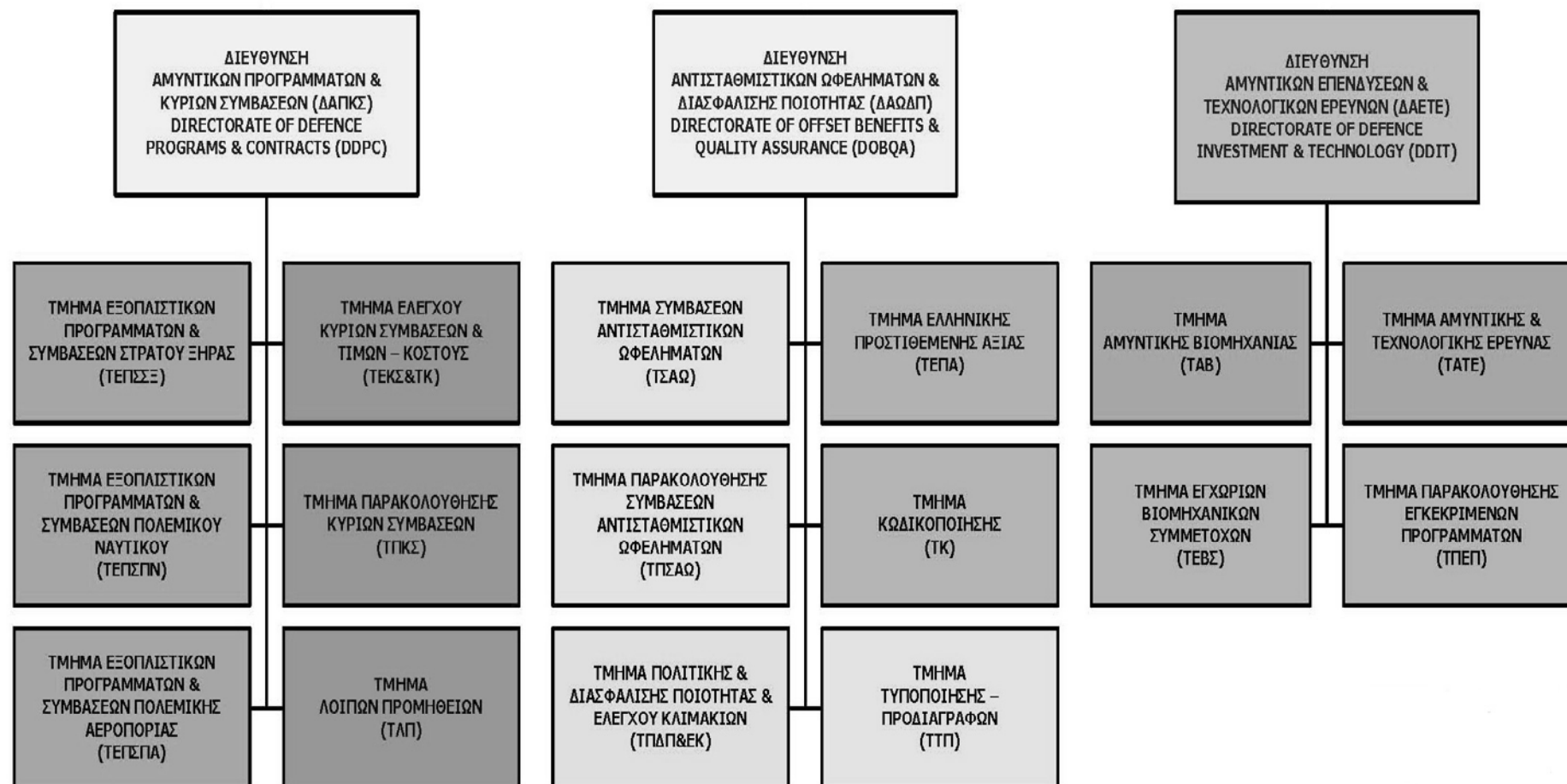
Οι παράμετροι που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση ενός αποδοτικού αμυντικού προγραμματισμού είναι ποικίλοι, γεγονός που απαιτεί την ύπαρξη άρτια εκπαιδευμένου προσωπικού, αποτελούμενο από στελέχη που διαθέτουν άριστη γνώση του τομέα της άμυνας.

Ο δε τομέας των Logistics με όλες τις προεκτάσεις του και τις επιμέρους δικαιοδοσίες του, αποτελεί έναν εξαιρετικά σημαντικό πυλώνα για την απρόσκοπτη και απροβλημάτιστη λειτουργία της άμυνας.

Η οικονομία της χώρας μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις αμυντικές δαπάνες και τα όσα συνεπάγονται εξ' αυτών. Θεμέλιος λίθος λοιπόν για να καταστεί εφικτή η αποκόμιση όσο το δυνατόν περισσότερων ωφελειών από τον κλάδο της άμυνας είναι η ύπαρξη στρατηγικού σχεδιασμού από μέρους της πολιτικής ηγεσίας η οποία θα καταρτίζεται σύμφωνα με τα κρατικά συμφέροντα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οργανόγραμμα Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών

Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού

ΜΗΤΡΩΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ							
A.M.K.A.Y	Όνομα Εταιρίας:	Τομείς Δραστηριότητας	Ημ. Λήξης Ισχύος	Διεύθυνση :	Τηλεφωνο :	Φαξ :	email
0001.02	BARRACUDA	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΟΥΣΚΩΤΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΕΩΣ 12,7 ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΙΠΤΑΜΕΝΩΝ Ή /ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΙΔΙΚΩΝ (INFILATABLE) ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΦΥΣΙΩΝ ΑΕΡΟΣΤΡΩΜΝΩΝ ΠΛΟΙΩΝ (SKIRT)	13/3/2014	Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ 22, ΤΑΥΡΟΣ, 17778 ΤΑΥΡΟΣ - ΑΤΤΙΚΗΣ	210-3410986	210-3456109	boats@barracuda.gr
0002.01	ΒΟΣΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ, ΕΠΙΓΕΙΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ, ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ / ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΣΧΕΤΗΡΩΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ, ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ	5/10/2014	5η ΟΔΟΣ, Α' ΒΙ.ΠΕ ΒΟΛΟΥ, ΤΚ 38500 ΒΟΛΟΣ	24210-95169	24210-95179	info@bosa.gr
0003	VIPRON	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΑΣΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΔΙΛΩΝ - ΠΕΛΜΑΤΩΝ ΑΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΠΥΣΤΡΙΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΜΑΣΚΩΝ ΠΒΧ	14/11/2010	28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 9, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΕΝΤΗΣ ΤΚ 182 33 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	210-4911745	210-4912916	kalafat@vipron.gr
0004.02	SPACE HELLAS	ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΛΕΠΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΞΟΜΟΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ, ΣΥΝΘΕΣΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ / ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	5/8/2013	ΛΕΩΦ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 312 & 302, 15341 ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6504100	210-6516712	info@space.gr
0005.01	SPACE CONSULTING	ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ / ΤΗΛΕΣΚΟΠΗΣΗ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ, ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ / ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ / ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.	5/8/2013	ΛΕΩΦ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 312, 153 41 ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6504300	210-6543243	dgal@spaceconsulting.gr
0006	ΝΤΗΛ - ΕΛΛΑΣ	ΕΠΙΛΑΣΤΙΚΩΣΗ ΠΕΛΜΑΤΟΣ ΠΕΔΙΛΟΥ ΕΡΠΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΠΥΣΤΡΙΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΜΑΤΩΝ	14/11/2010	ΑΓΓ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ 65 Ν. ΨΥΧΙΚΟ Τ.Κ 154 51	2310-723141	2310-723140	jannis.sevdalis@diehl-hellas.gr
0007	ΑΝΚΟ Α.Ε.	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ / ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	17/12/2010	Λ. ΣΥΓΓΡΟΥ 44, 117 42 ΑΘΗΝΑ	210-9209200	210-9209345	ancoinfo@anco.gr
0008.02	ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ, ΟΠΤΟ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗΣ	5/2/2015	21 χλμ ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ, Τ.Κ 194 00 , ΚΟΡΩΠΙ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6678646	210-6645103	gmet@intracomdefense.com
0009	ATS (Advanced Telecom Systems) ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	17/12/2010	ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 28 ΤΚ 106 82 ΑΘΗΝΑ	210-5203314	210-5203315	info@atsgreece.gr
0010.01	ΠΡΙΣΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ / ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	5/8/2013	Λ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 87, ΤΚ 68100 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	25510-35013	25510-34916	cport@prisma.gr

0011.03	SSA AE	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ / ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΝΑΥΤΙΛΙΑΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	24/4/2015	ΛΕΩΦ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ 84, ΤΚ 152 31 ΧΑΛΑΝΔΡΙ	210-6725106	210-6726682	ssa@ssa.gr
0012	SONAK AE	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΗΡΗΣΗΣ	17/12/2010	ΓΚΟΒΑΤΣΗ 1, ΛΟΦΟΣ ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ 19 003 ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑ	22990-21000	22990-41001	info@sonak.gr
0013.01	SSMART AE	ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ / ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	5/8/2013	ΘΕΣΗ ΒΑΘΥ ΠΗΓΑΔΙ, ΤΚ 196 00 ΜΑΝΔΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-5516900	210-5516941	info@ssmart.gr
0014.01	SIGNAAL HELLAS AE	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	5/8/2013	ΘΕΣΗ ΒΑΘΥ ΠΗΓΑΔΙ ΤΚ 196 00 ΜΑΝΔΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-5516900	210-5516943	info@signaal-hellas.gr
0015	ΜΑΡΑΚ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΒΕΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ / ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	17/12/2010	ΛΕΩΦ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 455, 188 63 ΠΕΡΑΜΑ	210-4314361	210-4314234	leloudas@marac.gr
0016.02	THALES HELLAS A.E	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	25/5/2013	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 48, ΚΑΡΕΛΑΣ, ΚΟΡΩΠΙ, 19 400	210-6684200	210-6684399	central@thalesgroup.com
0017.01	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΣ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ, ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ, ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	15/11/2014	Οδός Γ-6, Α' ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΛΟΥ, 38 500 ΒΟΛΟΣ	24210-78620	24210-78645	info@hdvs.gr
0018	ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΜΕΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ	29/1/2011	27ο Χλμ. Π.Ε.Ο ΑΘΗΝΩΝ-ΚΟΡΙΝΘΟΥ, 192 00 ΕΛΕΥΣΙΝΑ	210-5535111	210-5546016	elefsis@elefsis-shipyards.com
0019.01	ΕΛΦΟΝ ΕΠΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΔΙΟΜΟΡΦΩΝ ΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	28/6/2013	ΙΚΑΡΙΑΣ 30-32, ΓΛΥΦΑΔΑ 166 75 ΑΘΗΝΑ	210-9628212	210-9649833	info@elfon.gr
0020.01	ΑΚΜΩΝ Α.Ε.	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΔΙΟΜΟΡΦΩΝ ΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	5/10/2014	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ 84Α ΧΑΛΑΝΔΡΙ 15231 ΑΘΗΝΑ	210-6773480-1	210-6773482	akmon@akmonsa.gr
0021	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ (ΕΜΕΚ) Α.Ε.	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΙΖΟΝΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	29/1/2011	ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ, ΘΕΣΗ ΜΑΥΡΗ ΩΡΑ, ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ 19 300	210-5595084	210-5596497	info@emek.gr
0022.02	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ SUNLIGHT ΑΒΕΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ : - ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ (ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ) ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ -ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, -ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	25/5/2013	23ο χλμ Ε.Ο ΑΘΗΝΩΝ - ΛΑΜΙΑΣ ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 14565	210-6245400	210-6245409	info@sunlight.gr
0023	ΤΕΧΝΙΚΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΕΓΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΣΥΝΘΕΤΑ ΥΛΙΚΑ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	4/3/2011	ΒΑΛΛΙΑΝΩΝ 5, 11144 ΑΘΗΝΑ	210-2018802	210-2028113	d.lianos@technikaplastika.gr
0024	GRANTEX ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΛΙΚΩΝ ΤΡΙΒΗΣ ΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΔΗΣΗΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	4/3/2011	ΤΕΡΜΑ ΟΡΦΕΩΣ - ΑΙΓΑΛΕΩ, ΤΚ 12241	210-3465942	210-3472185	info@grantex.gr

0025	ΟΒΑΚ - ΑΦΟΙ ΒΑΚΡΑΤΣΑ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΓΙΑ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΔΙΑΜΕΤΡΗΜΑΤΩΝ, -- ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ, ΑΠΑΡΤΙΩΝ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΑ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ, ΑΠΑΡΤΙΩΝ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΑ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ	4/3/2011	12ο χλμ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΒΕΡΟΙΑΣ, 57400 ΣΙΝΔΟΣ (Τ.Θ. 15)	2310-722125	2310-722466	ovak@otenet.gr
0026.02	MILTECH HELLAS AE	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ, ΟΠΤΟΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ (εκτός ΟΠΤΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ) ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΥΡΟΣΩΛΗΝΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΚΑΛΩΔΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΔΙΟΜΟΡΦΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	28/6/2013	Ι.ΜΕΤΑΞΑ 90, 19400 ΚΑΡΕΛΛΑΣ ΚΟΡΩΠΙ, ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6647320	210-6647322	miltech@miltech.gr
0027.01	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ :- ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΙΑΜΕΤΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΩΘΗΤΙΚΩΝ ΓΕΜΙΣΜΑΤΩΝ, ΠΥΡΠΙΔΩΝ, ΠΥΡΟΣΩΛΗΝΩΝ, ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΩΝ ΠΥΡΑΥΛΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΑΥΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΟΥ ΒΕΛΗΝΕΚΟΥΣ, - ΦΟΡΗΤΟΥ ΟΠΛΙΣΜΟΥ, ΟΛΜΩΝ, ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ, - ΕΠΙΓΕΙΩΝ, ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ ΑΥΤΩΝ ΓΙΑ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ	7/2/2015	ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ 1, 17236 ΥΜΗΤΤΟΣ	210-9799000	210-9799162	info@eas.gr
0028.02	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α.Ε	ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ, ΑΕΡΟΚΙΝΗΤΗΡΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕΛΚΟΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, --ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ) ΜΕ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΑ ΥΛΙΚΑ, --ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ, ΟΠΤΟΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	18/5/2014	ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2-4, ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ, 115 27, ΑΘΗΝΑ	22620-52000	22620-52170	sfinitis@haicorp.com
0029	GMS AE	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΚΗΝΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΣΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΑΣΤΙΧΩΣΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	14/4/2011	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ 2, ΤΚ 161 22 ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ	210-7294020	210-7239359	
0030.01	ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΛΕΙΠΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε (Ι.Σ.Ι. ΕΛΛΑΣ Α.Ε.)	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (όπως προσδιορίζεται στη παραγρ. ΜΛ21 του Κοινού Στρατιωτικού Καταλόγου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C61/01/2006))	5/8/2013	ΤΥΧΗΣ 25, 167 77, ΕΛΛΗΝΙΚΟ	210-9647756	210-9634892	dimitris.karantzavelos@isihellas.gr

0031	ΑΞΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΗ Α.Ε	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ (ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ) ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΜΕΣΩΝ ΡΥΜΟΥΛΚΗΣΗΣ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΩΝ	9/4/2011	ΒΑΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β' 42, ΤΚ 152 33 ΧΑΛΑΝΔΡΙ	210-6820707	210-6820307	axon@otenet.gr
0032	ΣΙΛΜΕΝΤ ΕΠΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΥΠΟΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	8/5/2011	Α' ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ 38 500 ΒΟΛΟΣ	24210-95425	24210-95083	sielman@otenet.gr
0033.01	ΣΗΛΜΑΝ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Α.Ε.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΟΝΙΟΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΩΝ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	5/10/2014	Α' ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ 38 500 ΒΟΛΟΣ	24210-95118	24210-95083	sielman@otenet.gr
0034.01	ΕΛΥΝ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ (ΣΦΥΡΗΛΑΤΗΣ Η / ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ) ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, -- ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΚΛΗΡΥΝΣΕΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	24/4/2015	9ο Χλμ. ΓΡΕΒΕΝΩΝ - ΚΗΠΟΥΡΙΟΥ, 51 100 ΓΡΕΒΕΝΑ	24620-22512	24620-28002	info@elyn.gr
0035	ΝΙΚ ΚΙΟΛΕΙΔΗΣ ΑΕΒΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΑΞΩΜΑΤΩΝ, ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, --ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΥΤΙΟΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΛΩΒΩΝ (ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ--ΓΕΝΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ) ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	8/5/2011	Α' ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ, 38 500 ΒΟΛΟΣ	210-8180000	210-8180001	info@kiolides.gr
0036	ΝΕΩΡΙΟΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΣΥΡΟΥ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΜΙΚΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ, --ΜΕΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ, ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΠΛΩΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΗΜΑΤΩΝ, -- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΑΡΕΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	8/5/2011	ΝΕΩΡΙΟΥ 1, 84 100 ΣΥΡΟΣ	22810-96000	22810-82008	sec@neorion-shipyards.gr
0037	ΝΤΟΥΝΑΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ & ΣΙΑ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΜΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, -- ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΡΜΑΤΑ	8/5/2011	ΒΙ.ΠΕ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 57 022 ΣΙΝΔΟΣ	2310-798300	2310-798370	valesia@stathis.com.gr
0038	ΣΟΥΚΟΣ ΡΟΜΠΟΤΣ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΟΜΠΟΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	8/5/2011	9ο Χλμ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 41 110 ΛΑΡΙΣΑ	2410-541028	2410-541030	contact@soukosrobots.gr
0039	Ν. ΠΕΤΣΙΟΣ & ΥΙΟΙ ΑΕ	--ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ (ΜΕ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΕΣ) ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΕΡΠΥΣΤΡΙΩΝ	14/5/2011	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 79, 183 46 ΜΟΣΧΑΤΟ, ΑΘΗΝΑ	210-4832191	210-4833768	n.k.petsios@spidersa.com
0040	ΜΙΚΡΟΝ ΑΕ	--ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	14/5/2011	ΜΑΙΝΕΜΕΝΗΣ 17, 177 78 ΤΑΥΡΟΣ ΑΘΗΝΑ	210-3469840	210-3479845	info@mikron.gr

0041	N. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ ΟΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΕΡΠΥΣΤΡΙΩΝ, -- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	14/5/2011	ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 120, 183 46 ΜΟΣΧΑΤΟ ΑΘΗΝΑ	210-4827670	210-4827669	halyvas@otenet.gr
0042	PRIORITY QUALITY CONSULTANTS ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	14/5/2011	ΑΧΑΡΝΩΝ 481, 143 43 ΝΕΑ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ	210-2509900	210-2580069	panastasakis@priority.com.gr
0043	ΤΕ.Μ.ΜΑ. ΑΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	14/5/2011	ΠΟΛΥΚΡΑΤΟΥΣ 52-54, 104 42 ΑΘΗΝΑ	210-5141506	210-5141512	info@temma.gr
0044	ΑΦΟΙ ΑΜΠΑΤΖΙΔΗ & ΣΙΑ ΟΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΦΥΡΗΛΑΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ (ΜΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΑ ΘΕΡΜΟΣΦΥΡΗΛΑΤΑ) ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	32ο χλμ Π.Ε.Ο ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ - ΚΙΛΚΙΣ, ΚΑΜΠΑΝΑ, 61 100 ΚΙΛΚΙΣ	23410-41998	23410-41896	stabaria@ath.forthnet.gr
0045	ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΕΣ ΜΙΚΡΟΥΣΕΙΣ ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	11/8/2011	ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 75, 115 28 ΑΘΗΝΑ	210-7481500	210-7481221	sales@ims.gr
0046	DIGITAL PUBLICATION SA	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ / ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	11/8/2011	Λ.ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 312, 153 41 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6534862	210-6504149	digpub@digpub.gr
0047	ΕΓΝΑΤΙΑ ΧΥΤΗΡΙΟ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΥΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΑΣΠΡΟΣ - ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟ, 61 200 ΚΙΛΚΙΣ	23430-95641-4	23430-95645	egnatia_foundry@egnatiafoundry.gr
0048	ΣΤΥΛΙΔΗΣ ΑΕΒΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΕΓΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ (ΦΛΑΝΤΖΕΣ) ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΕΛΚΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΣΒΕΣΤΗΡΩΝ ΚΡΑΔΑΣΜΩΝ (ΑΜΟΡΤΙΣΕΡ) ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΒΙ.ΠΕ.Θ ΣΙΝΔΟΥ, 570 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2310-569798	2310-569397	info@stilidis.gr
0049	ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ --ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ) ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΘΩΡΑΚΙΣΗΣ ΑΡΜΑΤΩΝ	11/8/2011	Ν.ΣΑΝΤΑ, 545 00 ΚΙΛΚΙΣ	23410-64723	23410-64803	info@metalon-tech.gr
0050.01	ΘΕΩΝ ΑΙΣΘΗΤΗΡΕΣ ΑΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΟ-ΟΠΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΗΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	13/3/2014	Ι. ΜΕΤΑΞΑ 57, 194 00 ΚΟΡΩΠΙ	210-6728610	210-6728624	info@theon.com
0051.01	TELETEL ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	20/1/2014	Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 124, 115 26 ΑΘΗΝΑ	210-6983393	210-6983391	v.velentzas@teletel.gr
0052	VALPAK ΑΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ --ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΣΚΗΝΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΥΣΕΩΝ NIR (NEAR INFRA RED) , --ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΛΙΚΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ	11/8/2011	512 00 ΔΕΣΚΑΤΗ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	210-3232538	210-3252153	info@valpak.gr

0053	ΑΦΟΙ ΑΞΑΚΑΛΗ & ΣΙΑ ΟΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ / ΜΕΡΩΝ ΑΠΟ ΣΥΝΘΕΤΑ ΥΛΙΚΑ (COMPOSITE) ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΣΑΜΟΥΗΛ & ΠΑΡΟΔΟΣ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ, Ν. ΙΚΟΝΙΟ, 18 863 ΠΕΡΑΜΑ	210-4316628	210-4317110	nax@ath.forthnet.gr
0054.01	ΜΕΤΚΑ ΑΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΙΖΟΝΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΣΥΓΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΟΠΛΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΓΙΑ ΑΡΜΑΤΑ / ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΟΧΗΜΑΤΑ / ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΚΕΛΥΦΩΝ ΠΙΕΣΕΩΣ ΓΙΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΛΟΙΑ –ΜΕΛΕΤΗ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΙΔΙΟΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΙΜΠΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ Η/ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	6/4/2014	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ 15 & ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ, 384 46 Ν. ΙΩΝΙΑ, ΒΟΛΟΣ	24210-60461-5	24210-66582	info@metka.gr
0055	ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ, ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	5ο χλμ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΤΥΡΝΑΒΟΥ, 415 00 ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΛΑΡΙΣΑΣ	2410-567200	2410-591461	info@intrakat.gr
0056	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΥΛΙΚΩΝ & ΓΕΩΔΟΜΩΝ ΑΕ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΑΣΚΗΠΩΝ 22, 152 36 ΠΕΝΤΕΛΗ	210-8046477	210-8032709	immg@otenet.gr
0057	INFO-QUEST ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	11/8/2011	ΑΛ. ΠΑΝΤΟΥ 25, 176 71 ΚΑΛΛΙΘΕΑ	211-9991000		deforak@into.quest.gr
0058	SingularLogic Integrator ΑΕ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	11/8/2011	ΑΛ. ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ & ΣΙΝΙΟΣΟΣΓΛΟΥ, 142 34 Ν. ΙΩΝΙΑ	210-6267400	210-6266210	company@singularlogic.gr
0059	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ & ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΙΩΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗ 26, ΙΩΝΙΑ, 57 008 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2310-781154	2310-781204	info@orfanidis-ngm.com
0060	ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΩΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΗΜΑΤΩΝ –ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	11/8/2011	ΤΕΥΚΤΡΟΥ 48, ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ, 18 902 ΣΑΛΑΜΙΝΑ	210-4674000	210-4674254	salamis@salamis-shipyards.gr
0061	UniSystems ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	11/8/2011	ΑΛ. ΠΑΝΤΟΥ 19-23, 176 71 ΚΑΛΛΙΘΕΑ	211-9997000	211-9997100	kavallierosd@unisystems.gr

0062	TROPICAL ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΜΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΓΙΑ ΑΡΜΑΤΑ, ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΩΒΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ --ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	11/8/2011	Λ. ΚΗΦΙΣΟΥ 98, 121 32 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	210-5785455	210-5785457	info@tropical.gr
0063.01	MOTOMARINE ΑΕΒΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΑΧΥΠΛΩΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΑΠΟ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΟ ΠΛΑΣΤΙΚΟ (GRP) ΕΩΣ 75 ΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΡΩΝ ΑΠΟ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΟ ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΤΥΠΟΥ 214 ΤΟΥ Π.Ν. -- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΜΗ - ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ (ΑΝΘΡΑΚΟΝΗΜΑΤΑ -ΚΕΒΛΑΡ)	20/1/2014	27ο χλμ Λ. ΚΟΡΩΠΙΟΥ - ΒΑΡΗΣ, 19 400 ΚΟΡΩΠΙ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-6623291	210-6020865	info@motomarine.gr
0064	MEVACO ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΒΕΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΕΛΑΣΜΑΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ (ΕΛΑΦΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΟΥ ΒΑΡΟΥΣ) ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	11/8/2011	ΘΕΣΗ ΠΡΑΡΙ - ΜΟΥΣΤΑΚΙ, 19 300 ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	210-5596623	210-5596632	info@mevaco.gr
0065	ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕΒΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΖΕΥΓΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΑΥΤΩΝ	11/8/2011	ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 96, 122 10 ΑΘΗΝΑ	210-3499200	210-3473204	petrogen.north@petropoulos.com
0066	JET ENGINEERING ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ & ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΕΡΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΓΕΙΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΙΣΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	11/8/2011	14ο χλμ. Π.Ε.Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΒΕΡΟΙΑΣ, ΓΕΦΥΡΑ, 570 11 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2310-722340	2310-722009	jetengsa@otenet.gr
0067.01	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΑΒΕ	--ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ & ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΥΠΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ - ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ & ΥΠΕΡΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΠΛΙΣΜΟΥ & ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, --ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ & ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΕΡΠΥΣΤΡΙΟΦΟΡΩΝ & ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ --ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ & ΜΕΡΩΝ ΑΡΜΑΤΩΝ ΜΑΧΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗΣ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΑΥΤΩΝ, -- ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (ΚΙΝΗΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ, ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ & ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ)	24/4/2015	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 570 22 ΣΙΝΔΟΣ	2310-717143	2310-799380	info@elbo.gr
0068	EADS - ΤΡΙΑ ΣΙΓΜΑ, ΑΕ	--ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗ ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΩΝ ΤΗΛΕΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΝΑΕΡΙΩΝ & ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ - ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΑΥΤΑ	3/12/2011	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΟΤ23, 73 200 ΧΑΝΙΑ	28210-80133	28210-80032	admin@eads-3sigma.gr
0069	Σ. ΣΚΛΑΒΟΣ, ΑΒΕΕ	--ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	3/12/2011	ΘΕΣΗ ΚΟΡΜΑΤΖΙΝΙ, 32 009 ΣΧΗΜΑΤΑΡΙ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	22620-59788	22620-59787	laser@sclavos.gr

0070	ΚΩΣΤΑΣ ΣΙΑΜΙΔΗΣ ΑΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΕΝΛΑΡ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ -ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΩΝ ΣΤΟΛΩΝ, ΣΤΟΛΩΝ ΑΡΜΑΤΙΣΤΩΝ & ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ, ΣΤΟΛΩΝ ΜΕ ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΙΧΝΟΥΣ ΥΠΕΡΥΘΡΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ, ΑΛΕΞΙΣΦΑΙΡΩΝ ΓΛΕΚΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΡΑΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΒΑΛΛΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΑΚΩΝ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	3/12/2011	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΖΩΝΗ, 320 11 ΟΙΝΟΦΥΤΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	22620-32992	22620-32991	ms@siamidis.gr
0071	ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΥΜΗΣ ΕΠΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΡΑΝΩΝ , ΑΛΕΞΙΣΦΑΙΡΩΝ ΓΛΕΚΩΝ, ΣΤΟΛΩΝ ΡΒΧΠ & ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ / ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ	3/12/2011	ΚΥΜΗ ΕΥΒΟΙΑΣ 340 03	22220-23142	22220-23669	hmkebo@otenet.gr
0072	ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΣΚΩΝ & ΚΥΑΘΙΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΚΕΣ & ΒΟΛΙΔΕΣ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ	3/12/2011	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΠΑΓΩΝΙΟΥ 440 06 ΙΩΑΝΝΙΝΑ	26570-41401	26570-41001	mbhgram@eas.gr
0073	ΑΦΟΙ ΚΑΡΥΠΙΔΗ ΑΒΕΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ & ΜΕΤΑΛΛΟΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ & ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	3/12/2011	ΔΗΜΑΡΑΧΗ 20, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ & ΒΙ.ΠΕ. 113, 45 500 ΙΩΑΝΝΙΝΑ	210-3456153	210-3478014	kari-iaa@otenet.gr
0074	ΣΥΣΤΕΚ ΑΕ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	3/12/2011	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΙΝΔΟΥ Ο.Τ. 44, 574 00 ΣΙΝΔΟΣ	2310-723020	2310-795336	systec@systec.gr
0075	ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Α.Ε	ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	12/3/2012	ΧΡΥΣΟΠΗΓΗΣ 47, ΧΑΝΙΑ	28210-76363	28210-97934	info@poseidonelectronics.gr
0076	ΑΠΟΨΗ ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	20/4/2012	ΑΝΤΙΠΛΑΧΟΥ ΒΛΑΧΑΚΟΥ 38-40, 185 45 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	210-4629300	210-4619565	apopsi@apopsi.gr
0077	DATEC ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΒΕΕ	ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	30/4/2012	ΔΩΡΙΕΩΝ 28, 118 52 ΑΝΩ ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ, ΑΘΗΝΑ	210-3421931	210-3453679	info@datec.gr
0078	DATA CONCEPT Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	31/8/2012	ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 15, 116 36 ΑΘΗΝΑ	210-8105120	210-8105111	info@dataconcept.gr
0079	ΚΑΜΠΑΚΑΣ ΑΒΕΕ - ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΞΑΝΘΗΣ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΥΤΩΝ & ΣΦΥΡΗΛΑΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	31/8/2012	ΔΙΟΜΗΔΕΙΑ ΤΘ 114, 67 100 ΞΑΝΘΗ	25410-91802	25410-91880	sales@gmc.gr
0080.01	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	16/11/2014	ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ 209, 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ	210-8094500	210-8094508	info@eurodyn.com
0081	K-SPARK Α.Ε	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ (ΠΛΑΚΕΤΩΝ, ΚΑΛΩΔΙΩΔΕΩΝ & ΚΥΤΙΩΝ) ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	31/8/2012	ΣΙΝΟΠΗΣ 30, 115 27 ΑΘΗΝΑ	210-7489242	210-7489240	info@k-group.gr
0082	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΑΕ	- ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΜΕΤΑΣΚΕΥΗ, ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ, ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΠΛΩΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΗΜΑΤΩΝ	13/3/2014	ΠΑΛΑΣΚΑ 3, 124 62 ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ, ΧΑΙΔΑΡΙ ΑΤΤΙΚΗΣ	210-5510000	210-5570700	marketing@hsy.gr
0083	ΜΟΡΑΓΛΗΣ ΑΕ	-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΤΟΛΩΝ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗΣ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΠΟΚΡΥΨΗΣ ΙΧΝΟΥΣ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	31/8/2012	ΑΚΤΗ ΔΥΜΑΙΩΝ 59, 263 33 ΠΑΤΡΑ	2610-342912	2610-318014	moraglis@otenet.gr

0084	ΓΟΥΩΤΕΡΚΡΑΦΤ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΩΣΤΙΚΩΝ & ΠΛΩΤΩΝ ΜΕΣΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΚΑΦΩΝ ΤΑΧΕΙΑΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ, ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΕΧΡΙ 16 ΜΕΤΡΑ, ΑΠΟ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΟ ΠΟΛΥΕΣΤΕΡΑ (GRP) Η/ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΑ ΑΝΘΡΑΚΟΝΗΜΑΤΑ (ΚΕΒΛΑΡ) ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	31/8/2012	7ο χλμ. ΠΕΟ ΘΗΒΩΝ - ΧΑΛΚΙΔΟΣ	22620- 22441	22620- 29075	watercraft@norsafe.com
0085	RHEINMETALL HELLAS AE	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ / ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	11/2/2013	Πλουτάρχου 18, 106 76 Αθήνα	210- 7249555	210- 7249550	Michael.Heinzemann@rheinmetall.com
0086	ΑΤΕΣΕ ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	25/5/2013	ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 80-88, 117 41 ΑΘΗΝΑ	210- 9210491	210- 9245753	info@atese.gr
0087	ALTEC INTEGRATION - ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	28/6/2013	ΠΑΤΜΟΥ 12 , 151 23 ΜΑΡΟΥΣΙ	210- 6872292	210- 6872573	kdi@altec.gr
0088	INTRASOFT International SA (Ελληνικό Υποκατάστημα)	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	15/11/2014	19ο χλμ Νέας Οδού Παιανίας - Μαρκοπούλου, 190 02 Παιανία	210- 6876400	210- 6859166	katerina.tsoupinaki@intrasoft-intl.com
0089	IBM ΕΛΛΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	24/4/2015	Λ. Κηφισίας 284 -15232, ΧΑΛΑΝΔΡΙ	210- 6881111	210- 6801300	direct@gr.ibm.com

Κωδικοί Εθνικών Γραφείων Κωδικοποίησης (NCB)

ΧΩΡΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ NCB
Η.Π.Α.	00 & 01
NATO-standard items	11
Γερμανία	12
Βέλγιο	13
Γαλλία	14
Ιταλία	15
Τσεχία	16
Ολλανδία	17
Νότιος Αφρική	18
Βραζιλία	19
Καναδάς	20 & 21
Δανία	22
Ελλάδα	23
Ισλανδία	24
Νορβηγία	25
Πορτογαλία	26
Τουρκία	27
Λουξεμβούργο	28
Αργεντινή	29
Ιαπωνία	30
Ισραήλ	31
Σιγκαπούρη	32
Ισπανία	33
Μαλαισία	34
Ταϊλάνδη	35

Αίγυπτος	36
Νότιος Κορέα	37
Εσθονία	38
Ρουμανία	39
Σλοβακία	40
Αυστρία	41
Σλοβενία	42
Πολωνία	43
United Nations-standard items	44
Ινδονησία	45
Φιλιππίνες	46
Λιθουανία	47
Νησιά Φίτζι	48
Τόνγκα	49
Βουλγαρία	50
Ουγγαρία	51
Χιλή	52
Κροατία	53
Π.Γ.Δ.Μ.	54
Λετονία	55
Ομάν	56
Ρωσία	57
Φινλανδία	58
Αλβανία	59
Κουβέιτ	60
Ουκρανία	61
Μαρόκο	63
Σουηδία	64
Παπούα Νέα Γουινέα	65
Αυστραλία	66

Αφγανιστάν	67
Γεωργία	68
Σαουδική Αραβία	70
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	71
Ινδία	72
Σερβία	73
Πακιστάν	74
Βοσνία Ερζεγοβίνη	75
Μπρούνεϊ	76
Μαυροβούνιο	77
Ιορδανία	78
Περού	79
Νέα Ζηλανδία	98
Ηνωμένο Βασίλειο	99
Απροσδιόριστοι	02-10, 62, 69, 80-97

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- ✓ Adam Smith (1776/1976, Book V) An Inquiry into The Nature and The Causes of The Wealth Of Nations
- ✓ Adne Cappelene, Nils Peter Gleditsch and Olav Bjerkholt – Military Spending and Economic Growth in the OECD Countries, 1984
- ✓ Basudeb Biswas and Rati Ram - Military Expenditure and Economic Growth in Less Developed Countries, 1986
- ✓ Christos Kollias – The Economic Effect of Defense Spending in Greece, 1994
- ✓ Christos Kollias & Apostolos Rafailidis – A Survey for the Greek Defense Industry, Defense and Peace Economics, 8/2003
- ✓ David Lim – Another Look at Growth and Defense in Less Developed Countries, 1983
- ✓ Emile Benoit – Defense and Economic Growth in Developing Countries, 1973
- ✓ Gavin Kennedy – Defense Economics, 1983
- ✓ Jan Grebe & Jerry Sommer – Greece: High Military Expenditures despite the Financial Crisis, Bohn International Center for Conversion, 9/2010
- ✓ John M. Keynes – How to Pay for the War, 1940
- ✓ John M. Keynes – The Economic Consequences of the Peace, 1919
- ✓ John M. Keynes – The General Theory of Employment, Interest and Money, 1936
- ✓ Lawrence R. Klein – The Economics of Turning Swords into Plowshares, 1990
- ✓ Michael Chletsos, Government Spending and Growth in Greece 1958-1993: Some Preliminary Results, 1997
- ✓ Michael Chletsos and Christos Kollias - Defense Spending and Growth in Greece 1974-90: Some Preliminary Econometric Results, 1995
- ✓ Michael D. Intriligator – Economic Aspects of Disarmament: Arms Races and Arms Control Issues, 1994
- ✓ N.Gregory Mankiw – Macroeconomics, 1998
- ✓ Nicholas Antonakis – Military Expenditure and Economic Growth in Greece 1960-1990, 1997
- ✓ Paul A. Samuelson – The Pure Theory of Public Expenditures, 1954
- ✓ Rati Ram – Defense Expenditures and Economic Growth: A New Framework and Some Evidence from Cross-Section and Time Series Data, 1994

- ✓ Saadet Deger and Ron Smith – Military Expenditures and Growth in Less Developed Countries, 1983
- ✓ Tomas Hobbes – Leviathan, 1651
- ✓ Wassily Leontief – Input-Output Economics, 1966
- ✓ Wassily Leontief, Alison Morgan, Karen Polenske, David Simpson and Edward Tower – The Economic Impact – Industrial and Regional – Of an Arms Cut, 1965
- ✓ William Baumol – Welfare Economics and the Theory of the State, 1952
- ✓ World Military and Social Expenditures 1993, World Priorities
- ✓ W. Robert J. Alexander – The Impact of Defense Spending on Economic Growth: A Multi-Sectoral Approach to Defense Spending and Economic Growth with Evidence from Developed Economies, 1990

Ελληνική Βιβλιογραφία

- ✓ Δημήτριος Μάρδας – Διεθνής Οικονομικές Σχέσεις, 2005
- ✓ Δημήτριος Μάρδας – Τα Οικονομικά των Προμηθειών του Δημοσίου, 2005
- ✓ Δημήτριος Μάρδας – Προμήθειες Οπλικών Συστημάτων: Το Κουτί της Πανδώρας κάθε Κυβέρνησης, Επιλογή 5/2005 (Άρθρο)
- ✓ Ευαγόρου Ευαγόρας – Τα Οικονομικά της Άμυνας Ελλάδος – Τουρκίας και οι μεταξύ των κρατών σχέσεις, 2005
- ✓ Θάνος Ντάκος – Ελληνική Πολιτική Ασφαλείας στον 21ο αιώνα, Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), 2007
- ✓ Θεοφάνης Πάκος – Αμυντικές Δαπάνες στην Ελλάδα: Προσδιοριστικοί Παράγοντες, 2001
- ✓ Θεοφάνης Πάκος – Αμυντικές Δαπάνες και Τεχνολογική Πρόοδος: Θεωρία και Διεθνής Εμπειρία, 2001
- ✓ Θεοφάνης Πάκος – Αμυντικές Δαπάνες και Τεχνολογική Πρόοδος: Η Περίπτωση της Ελλάδας, 2001
- ✓ Θουκυδίδης - Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου, Μετάφραση Ελ. Βενιζέλου
- ✓ Λάμπρος Λάιος – Διοίκηση Εφοδιασμού, 2010
- ✓ Μαρξ, Ένγκελς – Διαλεχτά Έργα, απόσπασμα από το “Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία”

- ✓ Χρυσοβιτσιώτης Ι., Σταυρακόπουλος Ι. – Λεξικό Αγγλοελληνικό και Ελληνοαγγλικό Εμπορικών, Τραπεζικών και Χρηματοοικονομικών Όρων
- ✓ ΥΠ.ΕΘ.Α. AC/135 Brochure on the NATO Codification System, Ιανουάριος 2006
- ✓ ΥΠ.ΕΘ.Α. Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών & Επενδύσεων, Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων & Διασφάλισης Ποιότητας, Τμήμα Κωδικοποίησης – Οδηγός Συστήματος Κωδικοποίησης NATO. Απρίλιος 2005

Ιστοσελίδες

- ✓ <http://www.army.gr>
- ✓ <http://www.cia.gov>
- ✓ <http://www.defense.gov>
- ✓ <http://www.defencenet.gr>
- ✓ <http://www.eads.com>
- ✓ <http://www.economywatch.com>
- ✓ <http://www.et.gr>
- ✓ <http://eur-lex.europa.eu>
- ✓ <http://www.globalfirepower.com/>
- ✓ <http://www.iiss.com>
- ✓ <http://www.mod.gr>
- ✓ <http://www.nato.com>
- ✓ <http://www.ncb.mil.gr>
- ✓ <http://www.sekpy.gr>
- ✓ <http://www.sipri.org>

Έντυπος Τύπος

- ✓ Εφημερίδα “Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία”, 28/2/2010
- ✓ Εφημερίδα “ΤΑ ΝΕΑ”, 9/1/2013
- ✓ Περιοδικό Αναχαίτιση – Interception, «Συνέντευξη του κ. Κωνσταντίνου Μίχαλου», Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2008

- ✓ Περιοδικό Αναχαίτιση – Interception, «Τα αντισταθμιστικά ωφελήματα (ΑΩ)», Μάιος – Ιούνιος 2009
- ✓ Περιοδικό “Προβληματισμοί”, Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.), Τεύχος 32/2005

Νομοθεσίες

- ✓ Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/81/ΕΚ
- ✓ Νόμος Υπ’ Αριθμόν 3433/2006 (ΦΕΚ 20, 7-2-2006)
- ✓ Νόμος Υπ’ Αριθμόν 3978/2011 (ΦΕΚ 137, 16-6-2011)